

Službeni list

Europske unije

L 344

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

Svezak 56.

19. prosinca 2013.

Sadržaj

I. *Zakonodavni akti*

ODLUKE

- ★ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) 1

Cijena: 7 EUR

HR

Akti čiji su naslovi tiskani običnim slovima su oni koji se odnose na svakodnevno upravljanje poljoprivrednim pitanjima, a općenito vrijede ograničeno razdoblje.

Naslovi svih drugih akata tiskani su masnim slovima, a prethodi im zvjezdica.

I.

(Zakonodavni akti)

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA 2013/755/EU

od 25. studenoga 2013.

o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji

(„Odluka o prekomorskom pridruživanju”)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 203.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

preispitivanje Odluke o prekomorskom pridruživanju prije srpnja 2012. Vijeće je poduprlo prijedlog Komisije da se buduće partnerstvo između Unije i PZP-ova temelji na trima ključnim stupovima: 1. unapređivanju konkurentnosti, 2. jačanju otpornosti i smanjenju osjetljivosti te 3. promicanju suradnje i integracije između PZP-ova i ostalih partnera i susjednih regija.

(3) Komisija je između lipnja i listopada 2008. održala javno savjetovanje i predložila je niz smjernica za novu odluku o pridruživanju. Rezultati tog savjetovanja sastavljeni su u Komunikaciji od 6. studenoga 2009. pod nazivom „Elementi za novo partnerstvo između Europske unije i prekomorskih zemalja i područja (PZP-ova)”.

(4) UFEU i njegovo sekundarno zakonodavstvo ne primjenjuju se automatski na PZP-ove, uz iznimku nekih odredbi koje izrijeком predviđaju suprotno. Iako nisu treće zemlje, PZP-ovi ne čine dio jedinstvenog tržišta i moraju ispunjavati obveze nametnute trećim zemljama u vezi s trgovinom, posebno u pogledu pravila o podrijetlu, zdravstvenih standarda i zdravstvenih standarda za bilje i zaštitnih mjera.

(1) Ova Odluka zamjenjuje Odluku Vijeća 2001/822/EZ ⁽¹⁾ koja se primjenjuje do 31. prosinca 2013. Sukladno članku 62. Odluke Vijeća 2001/822/EZ, Vijeće utvrđuje odredbe predviđene za naknadnu primjenu načela navedenih u člancima od 198. do 202. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

(2) U svojim zaključcima od 22. prosinca 2009. o odnosima EU-a s prekomorskih zemalja i područja (PZP-ovi), Vijeće je pozvalo Komisiju da podnese zakonodavni prijedlog za

(5) Poseban odnos između Unije i PZP-ova trebao bi se promijeniti iz klasičnog pristupa razvojnoj suradnji u uzajamno partnerstvo koje podupire održivi razvoj PZP-ova. Nadalje, solidarnost između Unije i PZP-ova trebala bi se temeljiti na njihovu jedinstvenom odnosu i njihovoj pripadnosti istoj „europskoj obitelji”.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2001/822/EZ od 27. studenoga 2001. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj zajednici (SL L 314, 30.11.2001., str. 1.).

(6) Doprinos civilnog društva razvoju PZP-ova može se unaprijediti jačanjem organizacija civilnog društva u svim područjima suradnje.

- (7) S obzirom na zemljopisni položaj PZP-ova njihova suradnja sa susjedima, usprkos različitom statusu svakog sudionika na danom zemljopisnom području u odnosu na pravo Unije, trebala bi se provoditi u interesu svih strana s posebnim težištem na područja zajedničkog interesa i promicanje vrijednosti i standarda Unije. Nadalje, PZP-ovi bi mogli djelovati kao regionalna središta ili središta izvrsnosti u svojim regijama.
- (8) Unija bi trebala podupirati politike i strategije PZP-a u području zajedničkog interesa na temelju posebne potrebe, potencijala i odabira dotičnog PZP-a.
- (9) Cilj pridruživanja trebalo bi biti osiguranje očuvanja, obnavljanja i održivog korištenja biološke raznolikosti i usluga ekosustava kao ključnog elementa u postizanju održivog razvoja.
- (10) PZP-ovi imaju visoku biološku raznolikost kopna i mora. Klimatske promjene mogle bi utjecati na prirodni okoliš PZP-ova i predstavljaju prijetnju njihovu održivom razvoju. Djelovanja u području očuvanja biološke raznolikosti i usluga ekosustava, smanjenja rizika od katastrofa, održivog upravljanja prirodnim bogatstvima i promicanja održive energije doprinijela bi prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena u PZP-ovima.
- (11) Važna uloga koju bi PZP-ovi mogli imati u doprinosu obvezama Unije u okviru multilateralnih sporazuma o okolišu trebala bi se prepoznati u odnosima između Unije i PZP-ova.
- (12) Potrebno je poduprijeti PZP-ove u njihovim naporima da postanu manje ovisni o fosilnim gorivima radi smanjenja njihove osjetljivosti na pristup gorivu i promjenjivost cijena, čime bi njihovo gospodarstvo postalo otpornije i manje osjetljivo na vanjske utjecaje.
- (13) Unija bi PZP-ovima mogla pomoći smanjiti njihovu osjetljivost na katastrofe te podržati djelovanja i mjere koje poduzimaju u tu svrhu.
- (14) Učinci udaljenosti PZP-ova predstavljaju prepreku njihovoj konkurentnosti, pa je stoga važno poboljšati pristupačnost PZP-ova.
- (15) Unija i PZP-ovi prepoznaju važnost obrazovanja i strukovnog osposobljavanja kao pokretača održivog razvoja PZP-ova.
- (16) Daljnji gospodarski i društveni razvoj PZP-ova trebao bi se međusobno podupirati i težiti jačanju konkurentnosti gospodarstva PZP-ova, kao i ostvarivanju socijalnog napretka i uključivanju, posebno osjetljivih skupina i osoba s invaliditetom. U tu svrhu suradnja između Unije i PZP-ova trebala bi obuhvaćati razmjenu informacija i najbolje prakse u relevantnim područjima, uključujući razvoj vještina i socijalnu zaštitu, kao i promicanje prava osoba s invaliditetom, uzimajući u obzir načela Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Nadalje, pridruživanje između Unije i PZP-ova trebalo bi doprinijeti promicanju poštenog rada, uključujući najbolju praksu u socijalnom dijalogu, kao i poštovanje temeljnih standarda rada, jednakih mogućnosti, nediskriminacije i pristupačnosti u PZP-ovima i regijama u kojima se nalaze.
- (17) Turizam bi mogao predstavljati područje suradnje između Unije i PZP-ova. Cilj suradnje trebalo bi biti podupiranje napora tijela PZP-ova za dobivanjem najveće moguće koristi od lokalnog, regionalnog i međunarodnog turizma i poticanjem privatnih financijskih tokova iz Unije i drugih izvora u razvoj turizma u PZP-ovima. Posebna pozornost trebala bi se pridati potrebi za integracijom turizma u socijalni, kulturni i gospodarski život ljudi, kao i zaštiti okoliša.
- (18) Pojava zaraznih bolesti u PZP-ovima, kao što je tropska groznica na Karibima i Pacifiku te groznica *chikungunya* u regiji Indijskog oceana, može imati znatne negativne učinke na zdravlje i gospodarstvo. Osim smanjenja produktivnosti pogođenog stanovništva, epidemije u PZP-ovima mogle bi imati snažne posljedice za turizam koji je glavno uporište mnogih gospodarstava PZP-ova. S obzirom na to da postoji velik broj turista i radnika migranata koji putuju u PZP-ove, osjetljivi su na uvoz zaraznih bolesti. S druge strane, velik priljev osoba koje se vraćaju iz PZP-ova mogao bi biti vektor unosa prenosivih bolesti u Europu. Osiguravanje „sigurnog turizma” stoga je ključni čimbenik za održivost onih gospodarstava PZP-ova koja izrazito ovise o turizmu.
- (19) Pridruživanje između Unije i PZP-ova trebalo bi uzimati u obzir i doprinositi čuvanju kulturne raznolikosti i identiteta PZP-ova.
- (20) Unija prepoznaje važnost razvijanja aktivnijeg partnerstva s PZP-ovima u pogledu dobrog upravljanja i borbe protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, terorizma i korupcije.

- (21) Trgovinska suradnja i suradnja povezana s trgovinom između Unije i PZP-ova trebale bi doprinijeti cilju održivosti gospodarskog razvoja, društvenog razvoja i zaštite okoliša.
- (22) Globalne promjene koje su se odrazile u stalnom procesu liberalizacije trgovine uvelike obuhvaćaju Uniju, glavnog trgovinskog partnera PZP-ova, njihove susjede države AKP-a i druge gospodarske partnere.
- (23) PZP-ovi su krhke otočne sredine kojima je potrebna primjerena zaštita, također u pogledu gospodarenja otpadom. U pogledu radioaktivnog otpada to je predviđeno člankom 198. Ugovora u Euratomu i povezanim sekundarnim zakonodavstvom, osim za Grenland na koji se Ugovor o Euratomu ne primjenjuje. Za drugi otpad trebalo bi točno odrediti koja se pravila Unije trebaju primjenjivati na PZP-ove.
- (24) Ova bi Odluka trebala predvidjeti fleksibilnija pravila o podrijetlu uključujući nove mogućnosti kumulacije podrijetla. Kumulacija bi se trebala omogućiti ne samo za PZP-ove i zemlje iz Sporazuma o ekonomskom partnerstvu (EPA) već pod određenim uvjetima i za proizvode podrijetlom iz zemalja na koje Unija primjenjuje sporazum o slobodnoj trgovini, kao i za proizvode koji ulaze u Uniju bez carine i bez kvote u okviru Općeg sustava povlastica Unije⁽¹⁾, a koji također podliježu uvjetima. Ti uvjeti potrebni su za sprečavanje izbjegavanja trgovine i osiguravanje pravilnog funkcioniranja režima kumulacije.
- (25) Postupci certifikacije podrijetla iz PZP-ova trebali bi se ažurirati u interesu dotičnih subjekata i administrativnih tijela u PZP-ovima. Odredbe o administrativnoj suradnji između Unije i PZP-ova također bi se na odgovarajući način trebale ažurirati.
- (26) Trebalo bi utvrditi načine administrativne suradnje i mogućnost privremenog povlačenja povlaštenog tretmana u pogledu svih ili određenih proizvoda podrijetlom iz PZP-ova u slučaju prijave, nepravilnosti ili sustavnih nepridržavanja pravila o podrijetlu proizvoda, ili nemogućnosti uspostave administrativne suradnje. Nadalje, trebalo bi utvrditi dostatno detaljne odredbe o zaštiti i nadzoru. To bi nadležnim tijelima PZP-ova i Unije, kao i gospodarskim subjektima omogućilo da se pouzdaju u jasna i transparentna pravila te postupke. Naposljetku, zajednički je interes osigurati pravilnu primjenu postupaka i modaliteta koji PZP-ovima omogućuju izvoz robe u Uniju bez carine i bez kvota.
- (27) Uzimajući u obzir ciljeve integracije i razvoj globalne trgovine u području usluga i poslovnog nastana, potrebno je podržati razvoj tržišta usluga i mogućnosti ulaganja poboljšavajući tržišni pristup uslugama i ulaganju PZP-ova na tržište Unije. U tom pogledu Unija bi PZP-ovima trebala ponuditi najbolji mogući tretman koji je opsežnim klauzulama najpovoljnije nacije ponuđen bilo kojem drugom trgovinskom partneru, istodobno osiguravajući PZP-ovima fleksibilnije mogućnosti za trgovinske odnose ograničavajući tretman koji PZP-ovi nude Uniji na ono što je ponuđeno drugim velikim trgovinskim gospodarstvima.
- (28) Prava intelektualnog vlasništva ključna su komponenta za poticanje inovacija i alat za promicanje gospodarskog i društvenog razvoja. Zemlje imaju koristi od njih jer im omogućuju zaštitu intelektualnog stvaralaštva i imovine. Njihova zaštita i provedba olakšavaju trgovinu, rast i strana ulaganja, kao i borbu protiv zdravstvenih i sigurnosnih rizika krivotvorenih proizvoda. Politike o pravima intelektualnog vlasništva mogu koristiti PZP-ovima, posebno u kontekstu čuvanja biološke raznolikosti i razvoja tehnologije.
- (29) Sanitarne i fitosanitarne mjere i tehničke prepreke trgovini mogu utjecati na trgovinu i zahtijevaju suradnju. Trgovinska suradnja i suradnja povezana s trgovinom trebale bi se baviti politikama tržišnog natjecanja i pravima intelektualnog vlasništva, što utječe na pravednu distribuciju dobitaka od trgovine.
- (30) Kako bi se osiguralo da PZP-ovi mogu sudjelovati pod najboljim uvjetima na unutarnjem tržištu Unije, kao i na regionalnim, podregionalnim i međunarodnim tržištima, važno je razviti kapacitet PZP-ova u relevantnim područjima. Ona obuhvaćaju razvoj ljudskih potencijala i vještina, razvoj malih i srednjih poduzeća, diversifikaciju gospodarskih sektora i provedbu odgovarajućeg pravnog okvira kako bi se postigla gospodarska klima koja vodi do ulaganja.
- (31) Suradnja između Unije i PZP-ova u području financijskih usluga trebala bi doprinijeti stvaranju sigurnijeg, snažnijeg i transparentnijeg financijskog sustava koji je nužan za unapređivanje globalne financijske stabilnosti i jačanje održivog razvoja. Napori u tom području trebali bi se usmjeriti na približavanje međunarodno dogovorenim standardima i usklađivanje zakonodavstva PZP-ova s pravnom stečevinom Unije o financijskim uslugama. Odgovarajuća pozornost trebala bi se posvetiti jačanju administrativnog kapaciteta tijela PZP-ova, uključujući u području nadzora.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o primjeni sustava općih carinskih povlastica i stavljanju izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 732/2008 (SL L 303, 31.10.2012., str. 1.).

- (32) Financijsku bi pomoć PZP-ovima trebalo odobriti na temelju jedinstvenih, transparentnih i učinkovitih mjerila, uzimajući u obzir potrebe i dostignuća PZP-ova. Takva bi mjerila trebala uzeti u obzir broj stanovnika, razinu bruto društvenog proizvoda (BPD), razinu prijašnjih alokacija sredstava iz Europskog fonda za razvoj (EFR) i ograničenja zbog zemljopisne izolacije PZP-ova.
- (33) Radi učinkovitosti, pojednostavnjenja i prepoznatljivosti upravljačkih kapaciteta tijela PZP-ova, financijskim izvorima koji su odobreni PZP-ovima trebalo bi se upravljati na temelju uzajamnog partnerstva. Nadalje, tijela PZP-ova trebala bi preuzeti odgovornost za oblikovanje i provedbu tih politika koje su između stranaka dogovorene kao strategije suradnje.
- (34) Postupci koji se odnose na financijsku pomoć glavnu odgovornost za programiranje 11. EFR-a i provedbu suradnje trebali bi delegirati posebno PZP-ovima. Suradnja bi se trebala provoditi uglavnom u skladu s teritorijalnim propisima PZP-ova te bi trebala ojačati potporu za praćenje, evaluaciju i reviziju programiranih aktivnosti. Ograničeni administrativni i ljudski potencijali PZP-ova trebali bi se uzeti u obzir u procesu programiranja i provedbe. Nadalje, potrebno je pojasniti da PZP-ovi ispunjavaju uvjete za različite izvore financiranja.
- (35) PZP-ovi mogu sudjelovati na Europskim grupacijama za teritorijalnu suradnju (EGTS) na temelju odredbi Uredbe (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Stoga se regionalna suradnja za PZP-ove može sastojati od njihova sudjelovanja u EGTS-u, u skladu s režimom koji se primjenjuje na državu članicu s kojom je PZP povezan. PZP-ovi koji su članovi EGTS-a mogu ispunjavati uvjete za regionalno financiranje.
- (36) Kako bi se uzeli u obzir tehnološki razvoj i promjene u carinskom zakonodavstvu, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata o izmjeni dodatka Prilogu VI. u skladu s člankom 290. UFEU-a. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na razini stručnjaka. Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti Vijeću šalju na vrijeme i na primjeren način.
- (37) Na temelju ove Odluke Vijeće bi trebalo biti u mogućnosti sastaviti inovativni odgovor na sve gore navedene čimbenike, koji je istodobno dosljedan i prilagođen različitim situacijama,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

PRVI DIO

OPĆE ODREDBE O PRIDRUŽIVANJU PREKOMORSKIH ZEMALJA I PODRUČJA UNIJE

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Članak 1.

Svrha

1. Ovom Odlukom uspostavlja se pridruživanje prekomorskih zemalja i područja (PZP-ovi) Uniji („pridruživanje”), koje predstavlja partnerstvo na temelju članka 198. UFEU-a kojim se podupire održivi razvoj PZP-ova i promiču vrijednosti i standardi Unije diljem svijeta.

2. Partneri su pridruživanja Unija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani.

Članak 2.

Teritorijalna primjena

Pridruživanje se primjenjuje na PZP-ove navedene u Prilogu II. UFEU-u.

Članak 3.

Ciljevi, načela i vrijednosti

1. Pridruživanje između Unije i PZP-ova temelji se na ciljevima, načelima i vrijednostima koje dijele PZP-ovi, države članice s kojima su povezani i Unija.

2. Pridruživanje slijedi opće ciljeve utvrđene u članku 199. UFEU-a, unapređujući konkurentnost PZP-ova, jačajući otpornost PZP-ova, smanjujući njihovu gospodarsku i okolišnu osjetljivost te promičući suradnju između njih i drugih partnera.

3. Slijedeći te ciljeve, pridruživanje poštuje temeljna načela slobode, demokracije, ljudskih prava i temeljnih sloboda, vladavine prava, dobrog upravljanja i održivog razvoja koji su zajednički PZP-ovima i državama članicama s kojima su povezani.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) (SL L 210, 31.7.2006., str. 19.).

4. U područjima suradnje iz ove Odluke ne smije biti diskriminacije koja se temelji na spolu, rasi ili etničkoj podrijetlu, religiji ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili seksualnoj orijentaciji.

5. Partneri priznaju međusobna prava određivanja svojih politika i prioriteta u području održivog razvoja, utvrđivanja vlastitih razina domaće zaštite okoliša i rada te odgovarajućih prilagodbi ili izmjena relevantnih zakona i politika, dosljedno obvezama prema međunarodno priznatim standardima i sporazumima. Pritom teže osiguravanju visoke razine zaštite okoliša i rada.

6. Pri provedbi ove Odluke partnere vode načela transparentnosti, supsidijarnosti i potreba za učinkovitošću te se podjednako bave trima stupovima održivog razvoja PZP-ova: gospodarskim razvojem, društvenim razvojem i zaštitom okoliša.

Članak 4.

Upravljanje pridruživanjem

Upravljanje pridruživanjem provode Komisija i tijela PZP-ova, a gdje je to potrebno, država članica s kojom je PZP povezan, u skladu s njihovim institucijskim, pravnim i financijskim nadležnostima.

Članak 5.

Zajednički interesi, komplementarnost i prioriteti

1. Pridruživanje je okvir za politički dijalog i suradnju u pitanjima od zajedničkog interesa.

2. Prednost ima suradnja u područjima zajedničkog interesa kao što su:

(a) gospodarska diversifikacija gospodarstava PZP-ova, uključujući daljnju integraciju u svjetska i regionalna gospodarstva;

(b) promicanje zelenog rasta;

(c) održivo upravljanje prirodnim bogatstvima uključujući očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti te usluge ekosustava;

(d) prilagođivanje i ublaživanje učinka klimatskih promjena;

(e) promicanje smanjenja rizika od katastrofa;

(f) promicanje aktivnosti u području istraživanja, inovacija i znanstvene suradnje;

(g) promicanje društvenih, kulturnih i gospodarskih razmjena između PZP-ova, njihovih susjeda i drugih partnera.

3. Suradnja u područjima zajedničkog interesa ima cilj promicati samostalnost PZP-ova i razvijati kapacitete PZP-ova za oblikovanje, provedbu i praćenje strategija i politika navedenih u stavku 2.

Članak 6.

Promicanje pridruživanja

1. Radi jačanja međusobnih odnosa Unija i PZP-ovi nastoje građane upoznati s pridruživanjem, posebno promičući razvoj veza i suradnje između tijela, akademske zajednice, civilnog društva i poduzeća PZP-ova s jedne strane i njihovih sugovornika unutar Unije s druge strane.

2. PZP-ovi ulažu trud u jačanje i promicanje svojih odnosa s Unijom kao cjeline. Države članice podupiru te napore.

Članak 7.

Regionalna suradnja, regionalna integracija i suradnja s drugim partnerima

1. Podložno članku 3. ove Odluke, cilj je pridruživanja potpora PZP-ovima u njihovim naporima za sudjelovanje u odgovarajućim međunarodnim, regionalnim i/ili podregionalnim inicijativama suradnje, kao i u regionalnim ili podregionalnim procesima integracije, u skladu s vlastitim težnjama i u skladu s ciljevima i prioritetima koje su definirala nadležna tijela PZP-ova.

2. U tu svrhu Unija i PZP-ovi mogu razmjenjivati informacije i najbolje prakse ili utvrditi drugi oblik bliske suradnje i koordinacije s ostalim partnerima u kontekstu sudjelovanja PZP-ova u regionalnim i međunarodnim organizacijama, gdje je to potrebno putem međunarodnih sporazuma.

3. Cilj je pridruživanja potpora suradnje između PZP-ova i drugih partnera u područjima suradnje navedenima u drugom i trećem dijelu ove Odluke. U tom pogledu cilj je pridruživanja promicanje suradnje između PZP-ova i najudaljenijih regija, navedenih u članku 349. UFEU-a, njihovih susjednih, afričkih, karipskih i pacifičkih (AKP) država i država koje ne pripadaju državama AKP-a. Kako bi se postigao taj cilj, Unija poboljšava suradnju i sinergije između programa suradnje koje podupiru različiti financijski instrumenti EU-a. Unija također nastoji uključiti PZP-ove u svoja tijela dijaloga s njihovim susjednim zemljama, bez obzira na to jesu li one države AKP-a ili nisu, te prema potrebi s najudaljenijim regijama.

4. Potpora sudjelovanju PZP-ova u odgovarajućim regionalnim organizacijama za integraciju posebno se usmjerava na:

- (a) izgradnju kapaciteta odgovarajućih regionalnih organizacija i institucija čiji su članovi PZP-ovi;
- (b) regionalne ili podregionalne inicijative kao što je provedba sektorskih reformskih politika povezanih s područjima suradnje određenima u drugom i trećem dijelu ove Odluke;
- (c) svijest i znanje PZP-ova o učincima procesa regionalne integracije u različitim područjima;
- (d) sudjelovanje PZP-ova u razvoju regionalnih tržišta u kontekstu organizacija za regionalnu integraciju;
- (e) prekogranične investicije između PZP-ova i njihovih susjeda.

Članak 8.

Sudjelovanje u Europskim grupacijama za teritorijalnu suradnju

U okviru primjene članka 7. stavaka od 1. do 3. ove Odluke inicijative za suradnju ili drugi oblici suradnje također znače da vladina tijela, regionalne i podregionalne organizacije, lokalna tijela i, kada je to prikladno, druga javna i privatna tijela ili institucije (uključujući pružatelje javnih usluga) iz PZP-a mogu sudjelovati u Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) podložno pravilima i ciljevima aktivnosti suradnje iz ove Odluke i onima iz Uredbe (EZ) br.1082/2006 te u skladu s režimom koji se primjenjuje na državu članicu koja je povezana s PZP-om.

Članak 9.

Posebni tretman

1. Pridruživanje uzima u obzir raznolikost PZP-ova u pogledu gospodarskog razvoja i kapaciteta kako bi u potpunosti imalo koristi od regionalne suradnje i regionalne integracije iz članka 7.
2. Poseban tretman utvrđuje se za izolirane PZP-ove.
3. Kako bi se izoliranim PZP-ovima omogućilo prevladavanje strukturnih i drugih prepreka u njihovu razvoju, taj poseban tretman uzima u obzir njihove posebne poteškoće, među ostalim, kada se određuje opseg financijske pomoći i uvjeti koji su s njom povezani.
4. PZP-ovi koji se smatraju izoliranim navedeni su u Prilogu I.

Poglavlje 2.

Sudionici suradnje

Članak 10.

Opći pristup

1. Pridruživanje se temelji na proširenom dijalogu i savjetovanjima o pitanjima od zajedničkog interesa između PZP-ova, država članica s kojima su povezani i Komisije i, ako je prikladno, Europske investicijske banke (EIB).

2. PZP-ovi organiziraju, kada je to prikladno, dijalog i savjetovanja s vlastima i tijelima kao što su:

- (a) nadležna lokalna i druga javna tijela;
- (b) ekonomski i socijalni partneri;
- (c) druga odgovarajuća tijela koja predstavljaju civilno društvo, partneri u području okoliša, nevladine organizacije i tijela odgovorna za promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena.

Članak 11.

Sudionici suradnje

1. Sudionici suradnje u PZP-ovima obuhvaćaju:

- (a) vladina tijela PZP-ova;
- (b) lokalna tijela u okviru PZP-ova;
- (c) pružatelje javnih usluga i organizacije civilnog društva kao što su društvena i poslovna udruženja, udruženja poslodavaca i sindikati te lokalne, nacionalne ili međunarodne nevladine organizacije;
- (d) regionalne i podregionalne organizacije.

2. Države članice s kojima su PZP-ovi povezani obavješćuju Komisiju u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ove Odluke o vladinim i lokalnim tijelima iz stavka 1. točaka (a) i (b).

Članak 12.

Odgovornosti nevladinih sudionika

1. Nvladini sudionici mogu imati utjecaja u razmjeni informacija i savjetovanju u odnosu na suradnju, a posebno u pripremi i provedbi pomoći za suradnju, projekata ili programa. Može im se dodijeliti delegacija ovlasti za financijsko upravljanje za provedbu takvih projekata ili programa za potrebe potpore lokalnih razvojnih inicijativa.

2. Nevladini sudionici koji ispunjavaju uvjete za decentralizirano upravljanje projektima ili programima identificiraju se sporazumom između tijela PZP-ova, Komisije i države članice s kojom je PZP povezan, uzimajući u obzir dotični predmet, njihovu stručnost i područje aktivnosti. Identifikacija se provodi u svakom PZP-u kao dio proširenog dijaloga i savjetovanja iz članka 10.

3. Cilj je pridruživanja doprinijeti naporima PZP-ova za jačanje organizacija civilnog društva, posebno u pogledu njihova stvaranja i razvoja te razvoja režima potrebnog za otvaranje njihova uključivanja u oblikovanje, provedbu i evaluaciju razvojnih strategija i programa.

Poglavlje 3.

Institucionalni okvir pridruživanja

Članak 13.

Vodeća načela dijaloga

1. Unija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani redovito vode prošireni i politički dijalog.

2. Dijalog se vodi poštujući u potpunosti odgovarajuće institucionalne, pravne i financijske ovlasti Unije, PZP-ova i država članica s kojima su povezani. Dijalog se vodi na prilagodljiv način: može biti služben ili neslužben, na odgovarajućoj razini ili odgovarajućeg formata i vodi se unutar okvira iz članka 14.

3. Dijalog PZP-ovima omogućuje potpuno sudjelovanje u provedbi pridruživanja.

4. Dijalog je, među ostalim, usredotočen na posebna politička pitanja od zajedničkog interesa ili od opće važnosti za postizanje ciljeva pridruživanja.

Članak 14.

Tijela pridruživanja

1. U okviru pridruživanja uspostavljaju se sljedeća tijela dijaloga:

(a) forum PZP-EU za dijalog („Forum PZP-EU”) jedanput godišnje okuplja tijela PZP-ova, predstavnike država članica i Komisiju. Članovi Europskog parlamenta, predstavnici EIB-a i predstavnici najudaljenijih regija pridružuju se Forumu PZP-EU kada je to prikladno;

(b) Komisija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani redovito održavaju trostrana savjetovanja. Ta savjetovanja organiziraju se najmanje četiri puta godišnje na inicijativu Komisije ili na zahtjev PZP-ova i država članica s kojima su povezani;

(c) u dogovoru između PZP-ova, država članica s kojima su povezani i Komisije, radne skupine koje imaju savjetodavnu ulogu uspostavljaju se radi praćenja provedbe pridruživanja u odgovarajućem obliku za pitanja kojima se bave. Te radne skupine mogu se sastati na zahtjev Komisije, države članice ili PZP-a. One osiguravaju tehničke rasprave o pitanjima koja su od posebne važnosti za PZP-ove i države članice s kojima su povezani, dopunjujući aktivnosti koje se obavljaju u okviru Foruma PZP-EU i/ili trostranih savjetovanja.

2. Komisija predsjedava Forumom PZP-EU, trostrukim savjetovanjima i radnim skupinama te osigurava funkciju tajništva.

DRUGI DIO

PODRUČJA SURADNJE ZA ODRŽIVI RAZVOJ U OKVIRU PRIDRUŽIVANJA

Poglavlje 1.

Pitanja okoliša, klimatske promjene i smanjenje rizika od katastrofa

Članak 15.

Opći ciljevi i načela

U kontekstu pridruživanja suradnja u području zaštite okoliša, klimatskih promjena i smanjenja rizika od katastrofa može obuhvaćati:

(a) potporu napora PZP-ova za definiranje i provedbu politika, strategija, akcijskih planova i mjera;

(b) potporu napora PZP-ova za integracijom u regionalne mreže i inicijative;

(c) promicanje održivog korištenja resursa i učinkovitosti uporabe resursa te poticanje razdvajanja gospodarskog rasta od degradacije okoliša; i

(d) potporu napora PZP-ova za djelovanje kao regionalnog središta i središta izvrsnosti.

Članak 16.**Održivo upravljanje i očuvanje biološke raznolikosti i usluge ekosustava**

U kontekstu pridruživanja suradnja u području održivog upravljanja i očuvanja biološke raznolikosti i usluga ekosustava može obuhvaćati:

- (a) promicanje uspostave i učinkovitog upravljanja zaštićenim morskim i kopnenim područjima te poboljšano upravljanje postojećim zaštićenim područjima;
- (b) poticanje održivog upravljanja morskim i kopnenim bogatstvima koje doprinosi zaštiti vrsta, staništa i funkcija ekosustava izvan zaštićenih područja, posebno zaštitu ugroženih, osjetljivih i rijetkih vrsta;
- (c) jačanje očuvanja i održivog korištenja morske i kopnene biološke raznolikosti i ekosustava:
 - i. bavljenjem širim izazovom klimatskih promjena za ekosustave održavajući zdrave, otporne ekosustave i poticanjem zelene infrastrukture i pristupa prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena koji se temelje na ekosustavima, što često donosi više prednosti;
 - ii. jačanjem kapaciteta na lokalnoj, regionalnoj i/ili međunarodnoj razini promicanjem razmjene informacija, znanja i najboljih praksi između svih interesnih skupina uključujući javna tijela, zemljoposjednike, privatni sektor, istraživače i civilno društvo;
 - iii. jačanjem postojećih programa za očuvanje prirode i napora povezanih s tim unutar i izvan očuvanog područja;
 - iv. širenjem baze znanja i popunjavanjem praznina u znanju, uključujući mjerenje vrijednosti funkcija i usluga ekosustava;
- (d) promicanje i omogućivanje regionalne suradnje kako bi se bavilo pitanjima kao što su invazivne strane vrste ili učinci klimatskih promjena;
- (e) razvoj mehanizama kao pokretača bogatstava uključujući plaćanje usluga ekosustava.

Članak 17.**Održivo upravljanje šumama**

U kontekstu pridruživanja, suradnja u području održivog upravljanja šumama može obuhvaćati promicanje očuvanja i održivog

upravljanja šumama, uključujući njihovu ulogu u očuvanju okoliša od erozije i nadzoru širenja pustinja, pošumljivanju i upravljanju izvozom drvne građe.

Članak 18.**Integrirano upravljanje priobalnom zonom**

U kontekstu pridruživanja suradnja u području integriranog upravljanja priobalnom zonom može obuhvaćati:

- (a) potporu napora PZP-ova za djelotvorno održivo upravljanje morskim i priobalnim zonama u definiranju strateških i integriranih pristupa planiranju i upravljanju morskim i priobalnim zonama;
- (b) usklađivanje gospodarskih i društvenih aktivnosti kao što su ribarstvo i akvakultura, turizam, pomorski promet i poljoprivreda s potencijalom morskih i priobalnih zona u smislu obnovljivih izvora energije i sirovina, uzimajući pritom u obzir učinke klimatskih promjena i ljudske aktivnosti.

Članak 19.**Pomorstvo**

U kontekstu pridruživanja suradnja u području pomorstva može obuhvaćati:

- (a) jačanje dijaloga o pitanjima od zajedničkog interesa u tom području;
- (b) promicanje znanja o moru i biotehnologiji, energiji oceana, pomorskom nadzoru, upravljanju priobalnim zonama i upravljanju na temelju ekosustava;
- (c) promicanje integriranih pristupa na međunarodnoj razini.

Članak 20.**Održivo upravljanje ribljim fondom**

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području održivog upravljanja ribljim fondom temelji se na sljedećim načelima:

- (a) obvezama o odgovornom upravljanju ribarstvom i praksama u ribarstvu;
- (b) suzdržavanju od mjera i aktivnosti koje nisu dosljedne načelima održivog iskorištavanja ribljeg fonda;

- (c) ne dovodeći u pitanje postojeće ili buduće bilateralne sporazume o partnerstvu u ribarstvu između Unije i PZP-ova, cilj je Unije i PZP-ova međusobno se savjetovati o očuvanju i upravljanju živućim morskim bogatstvima i razmjenjivati informacije o trenutačnom stanju bogatstava u kontekstu odgovarajućih tijela pridruživanja predviđenih u članku 14.

2. Suradnja u području iz stavka 1. može obuhvaćati:

- (a) aktivno promicanje dobrog upravljanja, najbolje prakse i odgovornog upravljanja ribarstvom u očuvanju i održivom upravljanju ribljim fondom, uključujući riblji fond od zajedničkog interesa i onaj kojima upravljaju regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom;
- (b) dijalog i suradnju u pogledu očuvanja ribljeg fonda, uključujući mjere za borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribarstva te djelotvornu suradnju s regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom i suradnju unutar njih. Dijalog i suradnja uključuju nadzorne i inspeksijske programe, poticaje i obveze za djelotvornije, dugoročno upravljanje ribarstvom i priobalnim okolišem.

Članak 21.

Održivo upravljanje vodama

1. U kontekstu pridruživanja Unija i PZP-ovi mogu surađivati u području održivog upravljanja vodama putem vodne politike i izgradnje institucija, zaštite vodnih bogatstava, vodoopskrbe u ruralnim i urbanim područjima za kućanstva te industrijske i poljoprivredne svrhe, skladištenja, distribucije i upravljanja vodnim bogatstvima i upravljanja otpadnim vodama.

2. U području opskrbe vodom i odvodnje posebna pozornost posvećuje se pristupu opskrbi vodom za piće u područjima s lošom opskrbom i odvodnji te posebno onim područjima koja su izložena prirodnim katastrofama, što izravno doprinosi razvoju ljudskih potencijala poboljšavajući zdravstveno stanje i povećavajući produktivnost.

3. Suradnja u ovim područjima vodit će se načelom da se stalnoj potrebi za proširenjem pružanja temeljnih usluga vodoopskrbe i odvodnje urbanom i ruralnom stanovništvu mora udovoljiti na okolišno održive načine.

Članak 22.

Gospodarenje otpadom

U kontekstu pridruživanja suradnja u području gospodarenja otpadom može obuhvaćati promicanje korištenja najboljih

okolišnih praksi u svim aktivnostima povezanim s gospodarenjem otpadom, uključujući smanjenje otpada, recikliranje ili druge postupke obnavljanja, npr. obnova energije i zbrinjavanje otpada.

Članak 23.

Energija

U kontekstu pridruživanja suradnja u području održive energije može obuhvaćati:

- (a) proizvodnju i distribuciju energije te pristup energiji, posebno razvoj, promicanje, korištenje i skladištenje održive energije iz obnovljivih izvora energije;
- (b) energetske politike i propise, posebno oblikovanje politika i donošenje propisa koji jamče povoljne i održive tarife energije;
- (c) energetska učinkovitost, posebno razvoj i uvođenje standarda za energetska učinkovitost te provedbu mjera energetske učinkovitosti u različitim sektorima (industrijskom, komercijalnom, javnom i u kućanstvima), kao i popratne obrazovne aktivnosti i aktivnosti za podizanje svijesti;
- (d) prijevoz, posebno razvoj, promicanje i korištenje okolišno prihvatljivijih sredstava javnog i privatnog prijevoza kao što su hibridna i električna vozila te vozila na vodik, dijeljenje prijevoza i biciklistički programi;
- (e) planiranje i izgradnju gradova, posebno promicanje i uvođenje visokih okolišnih normi za kvalitetu i visokoe-nergetska svojstva u urbanom planiranju i graditeljstvu; i
- (f) turizam, posebno promicanje energetski neovisne (koja se temelji na obnovljivoj energiji) i/ili zelene turističke infrastrukture.

Članak 24.

Klimatske promjene

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području klimatskih promjena podupiranje inicijativa PZP-ova u pogledu smanjenja klimatskih promjena i prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena i može obuhvaćati:

- (a) razvoj dokaza; utvrđivanje ključnih rizika i teritorijalnih, regionalnih i/ili međunarodnih radnji, planova ili mjera radi prilagodbe klimatskim promjenama ili smanjenja njihovih negativnih učinaka;

- (b) integraciju prilagodbe klimatskim promjenama i njihovog smanjenja u javnim politikama i strategijama;
- (c) izradu i utvrđivanje statističkih podataka i pokazatelja, bitnih alata za izradu i provedbu politike; i
- (d) promicanje sudjelovanja PZP-ova u regionalnom i međunarodnom dijalogu kako bi se poticala suradnja, uključujući razmjenu znanja i iskustva.

Članak 25.

Smanjenje rizika od katastrofa

U kontekstu pridruživanja suradnja u području smanjenja rizika od katastrofa može obuhvaćati:

- (a) razvoj ili usavršavanje sustava, uključujući infrastrukturu za prevenciju prirodnih katastrofa i pripravnost na prirodne katastrofe, uključujući sustave predviđanja i ranog uzbunjivanja kako bi se smanjile posljedice tih katastrofa;
- (b) razvoj detaljnog znanja o izloženosti prirodnim katastrofama i trenutne kapacitete reagiranja u PZP-ovima i regijama u kojima se nalaze;
- (c) jačanje postojećih mjera za prevenciju prirodnih katastrofa i spremnosti na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini;
- (d) poboljšanje kapaciteta reagiranja odgovarajućih sudionika kako bi bili usklađeniji, djelotvorniji i učinkovitiji;
- (e) poboljšanje podizanja svijesti i informiranja stanovništva u pogledu izloženosti riziku, prevencije, pripravnosti i odgovora u slučaju katastrofe uzimajući u obzir posebne potrebe osoba s invaliditetom;
- (f) jačanje suradnje između ključnih sudionika uključenih u civilnu zaštitu; i
- (g) promicanje sudjelovanja PZP-ova u regionalnim, europskim i/ili međunarodnim tijelima kako bi se omogućila redovitija razmjena informacija i uža suradnja među različitim partnerima u slučaju katastrofe.

Poglavlje 2.

Dostupnost

Članak 26.

Opći ciljevi

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području dostupnosti:

(a) osiguravanje povećanog pristupa PZP-ova globalnim prijevoznim mrežama; i

(b) osiguravanje povećanog pristupa PZP-ova informacijama i komunikacijskim tehnologijama i uslugama.

2. Suradnja u kontekstu iz stavka 1. može obuhvaćati:

(a) izradu politika i izgradnju institucija;

(b) cestovni, željeznički, zračni, pomorski promet i promet unutarnjim vodnim putovima; i

(c) skladišne objekte u morskim i zračnim lukama.

Članak 27.

Pomorski promet

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području pomorskog prometa razvoj i promicanje isplativih i učinkovitih pomorskih prijevoznih usluga u PZP-ovima i može obuhvaćati:

(a) promicanje učinkovite otpreme tereta po gospodarski i trgovinski prihvatljivim cijenama;

(b) povećano sudjelovanje PZP-ova u međunarodnim otpremničkim uslugama;

(c) poticanje regionalnih programa;

(d) potporu uključivanju lokalnog privatnog sektora u otpremničkim aktivnostima; i

(e) razvoj infrastrukture.

2. Unija i PZP-ovi promiču sigurnost otpreme brodovima, sigurnost posada i sprečavanje onečišćenja.

Članak 28.

Zračni promet

U kontekstu pridruživanja suradnja u području zračnog prometa može obuhvaćati:

(a) reformu i modernizaciju industrija zračnog prometa u PZP-ovima;

(b) promicanje komercijalne održivosti i konkurentnosti industrija zračnog prometa u PZP-ovima;

(c) omogućivanje ulaganja i sudjelovanja privatnog sektora; i

(d) promicanje razmjene znanja i dobrih poslovnih praksi.

Članak 29.

Sigurnost zračnog prometa

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području sigurnosti zračnog prometa podupiranje PZP-ova u njihovim naporima da se pridržavaju odgovarajućih međunarodnih normi i među ostalim može obuhvaćati:

- (a) provedbu sigurnosnih sustava zračne plovidbe;
- (b) provedbu sigurnosnih mjera u zračnim lukama i jačanje kapaciteta tijela civilnog zrakoplovstva u upravljanju svim aspektima operativne sigurnosti pod njihovim nadzorom; i
- (c) razvoj infrastrukture i ljudskih potencijala.

Članak 30.

Usluge informacijskih i komunikacijskih tehnologija

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) poticanje, u PZP-ovima, inovacija, gospodarskog rasta i poboljšanja svakodnevnog života građana i poduzeća, uključujući promicanje dostupnosti za osobe s invaliditetom. Suradnja se posebno usmjeruje na unapređivanje regulatornih kapaciteta PZP-ova i može podupirati širenje mreža i usluga ICT-a sljedećim mjerama:

- (a) stvaranjem predvidivog regulatornog okruženja koje ide ukorak s tehnološkim razvojem, potiče rast i inovacije te potiče tržišno natjecanje i zaštitu potrošača;
- (b) dijalogom o raznim aspektima politike u pogledu promicanja i praćenja informacijskog društva;
- (c) razmjenom informacija o pitanjima o normama i interoperabilnosti;
- (d) promicanjem suradnje u području istraživanja ICT-a i u području istraživačke infrastrukture na temelju ICT-a;
- (e) razvojem usluga i aplikacija u domenama visokog društvenog učinka.

Poglavlje 3.

Istraživanja i inovacije

Članak 31.

Suradnja u području istraživanja i inovacija

U kontekstu pridruživanja suradnja u području istraživanja i inovacija može obuhvaćati znanost, tehnologiju, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije, radi doprinosa održivom razvoju PZP-ova i promicanju uloge PZP-ova kao regionalnih središta i centara izvrsnosti kao i njihove industrijske konkurentnosti. Suradnja može posebno obuhvaćati:

- (a) dijalog, suradnju i stvaranje sinergije između politika i inicijativa PZP-ova i Unije u pogledu znanosti, tehnologije i inovacija;
- (b) politiku i institucionalnu izgradnju u PZP-ovima i usklađeno djelovanje na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini radi razvoja znanosti, tehnologije i inovacija te njihove primjene;
- (c) suradnju između pravnih subjekata iz PZP-ova, Unije, država članica i trećih zemalja;
- (d) sudjelovanje pojedinih istraživača iz PZP-ova, istraživačkih tijela i pravnih subjekata iz PZP-ova u okviru suradnje povezane s programima za istraživanja i inovacije unutar Unije i Programa za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME); i
- (e) osposobljavanje i međunarodnu mobilnost istraživača iz PZP-ova i razmjenu.

Poglavlje 4.

Mladi, obrazovanje, osposobljavanje, zdravlje, zapošljavanje i socijalna politika

Članak 32.

Mladi

1. Unija osigurava sudjelovanje fizičkih osoba iz PZP-ova, kako je utvrđeno u članku 50., u inicijativama Unije o mladima na jednakoj osnovi kao državljani država članica.
2. Cilj je pridruživanja jačanje veza između mladih osoba koje žive u PZP-ovima i Uniji, među ostalim promicanjem mobilnosti učenja mladih iz PZP-ova i poticanjem uzajamnog razumijevanja među mladim osobama.

Članak 33.**Obrazovanje i osposobljavanje**

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području obrazovanja i osposobljavanja može obuhvaćati:

- (a) pružanje visokokvalitetnog, uključivog osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja; i
- (b) potporu PZP-ova u definiranju i provedbi politika obrazovanja i strukovnog osposobljavanja.

2. Unija osigurava sudjelovanje fizičkih osoba iz PZP-ova, kako je utvrđeno u članku 50., u inicijativama Unije za obrazovanje i strukovno osposobljavanje na jednakoj osnovi kao i državljani država članica.

3. Unija osigurava sudjelovanje obrazovnih tijela i instituta PZP-ova u inicijativama Unije za suradnju povezanim s obrazovanjem na jednakoj osnovi kao i tijela obrazovanja i strukovnog osposobljavanja te instituti država članica.

Članak 34.**Zapošljavanje i socijalna politika**

1. Unija i PZP-ovi održavaju dijalog u području zapošljavanja i socijalne politike kako bi doprinijeli gospodarskom i društvenom razvoju PZP-ova i promicanju poštenog rada u PZP-ovima i regijama u kojima se nalaze. Cilj je takvog dijaloga podupiranje napora tijela PZP-ova za razvoj politika i zakonodavstva u tom području.

2. Dijalog se uglavnom sastoji od razmjene informacija i najboljih praksi u vezi s politikama i zakonodavstvom u području zapošljavanja i socijalne politike koji su od zajedničkog interesa za Uniju i PZP-ove. U tom pogledu uzimaju se u obzir područja kao što su razvoj vještina, socijalna zaštita, socijalni dijalog, jednake mogućnosti, nediskriminacija i dostupnost osobama s invaliditetom, zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i ostali standardi rada.

Članak 35.**Javno zdravstvo**

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području javnog zdravstva jačanje kapaciteta PZP-ova za nadzor, rano otkrivanje i reagiranje na pojave zaraznih bolesti mjerama koje uključuju:

- (a) djelovanja za jačanje kapaciteta spremnosti i reagiranja na prekogranične zdravstvene prijetnje kao što su zarazne bolesti trebala bi se nadograđivati na postojeće strukture i ciljati neobične događaje;
- (b) izgradnju kapaciteta jačanjem mreža javnog zdravstva na regionalnoj razini, omogućujući razmjenu informacija među stručnjacima i promičući prikladno osposobljavanje;
- (c) razvoj alata i komunikacijskih platformi kao i programa e-učenja prilagođenih posebnim potrebama PZP-ova.

Poglavlje 5.**Kultura****Članak 36.****Kulturne razmjene i dijalog**

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području kulturnih razmjena i dijaloga može obuhvaćati:

- (a) autonomni razvoj PZP-ova, proces koji je usmjeren na ljude i ukorijenjen u kulturi svakog naroda;
- (b) potporu politikama i mjerama koje su donijela nadležna tijela PZP-ova kako bi unaprijedili ljudske potencijale, povećali vlastite kreativne kapacitete i promicali svoj kulturni identitet;
- (c) sudjelovanje stanovništva u procesu razvoja;
- (d) razvoj zajedničkog razumijevanja i unaprijeđenu razmjenu informacija o kulturnim i audiovizualnim pitanjima dijaloga.

2. Svojom suradnjom Unija i PZP-ovi nastoje potaknuti međusobnu kulturnu razmjenu:

- (a) suradnjom između kulturnih i kreativnih sektora svih partnera;
- (b) promicanjem kretanja kulturnih i kreativnih radova i subjekata među njima;
- (c) suradnjom u području politike kako bi se potaknuli razvoj politike, inovacije, izgradnja publike i novi poslovni modeli.

Članak 37.

Audiovizualna suradnja

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u audiovizualnom području promicanje međusobnih audiovizualnih produkcija i može obuhvaćati sljedeća djelovanja:

(a) suradnju i razmjenu između odgovarajućih medijskih industrija;

(b) poticanje razmjene audiovizualnih radova;

(c) razmjenu informacija i gledišta o audiovizualnoj i medijskoj politici te regulatornom okviru između nadležnih tijela;

(d) poticanje posjeta međunarodnim događajima koji se održavaju na području tih zemalja kao i u trećim zemljama te sudjelovanje na njima.

2. Zajednički proizvedeni audiovizualni radovi mogu imati koristi od programa za promicanje lokalnih i regionalnih kulturnih sadržaja koji su pokrenuti u Uniji, PZP-ovima i državama članicama s kojima su povezani.

Članak 38.

Scenska umjetnost

U kontekstu pridruživanja suradnja u području scenske umjetnosti može obuhvaćati:

(a) omogućivanje povećanog broja kontakata između scenskih umjetnika u područjima kao što su profesionalna razmjena i osposobljavanje uključujući sudjelovanje na audicijama, razvoj mreža i promicanje umrežavanja;

(b) poticanje zajedničkih produkcija između producenata jedne ili više država članica Unije i jednog ili više PZP-ova; i

(c) poticanje razvoja međunarodnih normi za kazališnu tehnologiju i korištenje kazališnih, scenskih znakova, uključujući putem odgovarajućih tijela za normizaciju.

Članak 39.

Zaštita kulturne baštine i povijesnih spomenika

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području materijalne i nematerijalne kulturne baštine i povijesnih spomenika omogućivanje promicanja razmjene stručnosti i najboljih praksi:

(a) omogućivanjem razmjene stručnjaka;

(b) suradnjom u profesionalnom osposobljavanju;

(c) podizanjem svijesti lokalne javnosti; i

(d) savjetovanjem o zaštiti povijesnih spomenika i zaštićenih prostora te o zakonodavstvu i provedbi mjera u vezi s baštinom, posebno s njezinom integracijom u lokalni život.

Poglavlje 6.

Borba protiv organiziranog kriminala

Članak 40.

Borba protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, terorizma i korupcije

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području organiziranog kriminala može obuhvaćati:

(a) razvoj inovativnih i kreativnih sredstava policijske i pravosudne suradnje, uključujući suradnju s ostalim interesnim skupinama kao što je civilno društvo, u prevenciji i borbi protiv organiziranog kriminala, trgovanja ljudima, seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, terorizma i korupcije; i

(b) potporu kako bi se povećala učinkovitost politika PZP-ova za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, terorizma i korupcije, kao i proizvodnje, distribucije i trgovanja svim vrstama opojnih droga i psiho-tropnih tvari, sprečavanje i smanjenje zlouporabe droga i šteta povezanih s drogama, uzimajući u obzir radnje koje su u ovim područjima provodila međunarodna tijela, među ostalim:

i. osposobljavanjem i izgradnjom kapaciteta za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala, uključujući trgovinu ljudima, seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, terorizam i korupciju;

ii. sprečavanjem uključujući osposobljavanje, obrazovanje i promicanje zdravlja, liječenje i rehabilitacije ovisnika o drogama, uključujući projekte za reintegraciju ovisnika o drogi u radnu i socijalnu okolinu;

iii. razvojem učinkovitih mjera kaznenog progona;

iv. tehničkom, financijskom i administrativnom pomoći za razvoj učinkovitih politika i zakonodavstva o trgovanju ljudima, posebno kampanjama za podizanje svijesti, mehanizmima upućivanja i sustavima zaštite žrtava, uključujući sve odgovarajuće interesne skupine i civilno društvo;

v. tehničkom, financijskom i administrativnom pomoći povezanom sa sprečavanjem, liječenjem i smanjenjem šteta povezanih sa zlorabom droga;

vi. tehničkom pomoći za podupiranje razvoja zakonodavstva i politike o seksualnom zlostavljanju i seksualnom iskorištavanju djece; i

vii. tehničkom pomoći i osposobljavanjem za podupiranje izgradnje kapaciteta i poticanje pridržavanja međunarodnih normi protiv korupcije, posebno onih utvrđenih u Konvenciji UN-a protiv korupcije.

2. U kontekstu pridruživanja PZP-ovi surađuju s Unijom u pogledu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma u skladu s člancima 70. i 71.

TREĆI DIO

TRGOVINSKA SURADNJA I SURADNJA POVEZANA S TRGOVINOM

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 42.

Opći ciljevi

Opći su ciljevi trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom između Unije i PZP-ova:

- (a) promicanje gospodarskog i socijalnog razvoja PZP-ova uspostavljanjem bliskih gospodarskih odnosa između njih i Unije kao cjeline;
- (b) poticanje učinkovite integracije PZP-ova u regionalna i svjetska gospodarstva i razvoja trgovine robom i uslugama;
- (c) podupiranje PZP-ova u stvaranju povoljne investicijske klime koja podupire socijalni i gospodarski razvoj PZP-ova;
- (d) promicanje stabilnosti, integriteta i transparentnosti globalnog financijskog sustava i dobrog upravljanja u području poreza;
- (e) podupiranje procesa diversifikacije gospodarstava PZP-ova;
- (f) podupiranje kapaciteta PZP-ova za oblikovanje i provedbu politika potrebnih za razvoj njihove trgovine robom i uslugama;
- (g) podupiranje izvoza PZP-ova i njihovih trgovinskih kapaciteta;
- (h) podupiranje napora PZP-ova za usklađivanje ili prilagođivanje njihova lokalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Unije, gdje je to potrebno;

Poglavlje 7.

Turizam

Članak 41.

Turizam

U kontekstu pridruživanja suradnja u području turizma može obuhvaćati:

- (a) mjere koje nastoje definirati, prilagoditi i razviti politike održivog turizma;
- (b) mjere i radnje za razvoj i podupiranje održivog turizma;
- (c) mjere koje nastoje integrirati održivi turizam u društveni, kulturni i gospodarski život građana PZP-ova.

- (i) osiguravanje mogućnosti za ciljanu suradnju i dijalog s Unijom o trgovini i područjima povezanim s trgovinom.

GLAVA II.

REŽIM ZA TRGOVINU ROBOM I USLUGAMA TE POSLOVNI NASTAN

Poglavlje 1.

Režim za trgovinu robom

Članak 43.

Slobodan pristup za robu s podrijetlom

1. Proizvodi s podrijetlom iz PZP-ova uvoze se u Uniju bez uvoznih carina.
2. Definicija proizvoda s podrijetlom i načini administrativne suradnje koji se na njih odnose utvrđeni su u Prilogu VI.

Članak 44.

Količinska ograničenja i mjere s istovrsnim učinkom

1. Unija ne primjenjuje nikakva količinska ograničenja ni mjere s istovrsnim učinkom na uvoz proizvoda s podrijetlom iz PZP-ova.
2. Odredbe stavka 1. ne sprečavaju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili robe u provozu, opravdane na temelju javnog morala ili javnog poretka, zaštite zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka, zaštite nacionalnih bogatstava koja imaju umjetničku, povijesnu ili arheološku vrijednost, očuvanja neobnovljivih prirodnih izvora ili zaštite industrijskog i komercijalnog vlasništva.

Zabrane ili ograničenja iz prvog podstavka ne smiju ni u kojem slučaju predstavljati sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili, općenito, prikriveno ograničenje trgovine.

Članak 45.

Mjere koje su donijeli PZP-ovi

1. Uzimajući u obzir njihove odgovarajuće razvojne potrebe, tijela PZP-ova mogu, u pogledu uvoza proizvoda podrijetlom iz Unije, zadržati ili uvesti one carine ili količinska ograničenja koja smatraju potrebnima.

2. Za područja obuhvaćena ovim poglavljem PZP-ovi Uniji odobravaju tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na druga glavna trgovinska gospodarstva kako je utvrđeno u stavku 4.

3. Stavak 2. ne sprečava PZP da odobri određenim drugim PZP-ovima ili drugim zemljama u razvoju povoljniji tretman od onog dodijeljenog Uniji.

4. Za potrebe ove glave „glavno trgovinsko gospodarstvo” znači bilo koja razvijena zemlja ili bilo koja zemlja čiji je udio u svjetskom izvozu robe iznad jedan posto ili, ne dovodeći u pitanje stavak 3., bilo koja skupina zemalja koje djeluju pojedinačno, zajednički ili putem sporazuma o gospodarskoj integraciji i čiji je zajednički udio u svjetskom izvozu robe iznad 1,5 %. Za ovaj izračun koriste se najnoviji dostupni službeni podaci WTO-a o vodećim izvoznicima u svjetskoj trgovini robom (isključujući trgovinu unutar Unije).

5. Do 2. travnja 2014. tijela PZP-ova dostavljaju Komisiji carinske tarife i popise količinskih ograničenja koje primjenjuju u skladu s ovom Odlukom.

Tijela PZP-ova također dostavljaju Komisiji sve naknadne izmjene takvih mjera onako kako i kada budu donesene.

Članak 46.

Nediskriminacija

1. Unija ne pravi razliku među PZP-ovima, a PZP-ovi ne prave razliku među državama članicama.

2. U skladu s člankom 65. provedba posebnih odredbi u ovoj Odluci, posebno njezinog članka 44. stavka 2., članaka 45., 48., 49., 51. te članka 59. stavka 3. ne smatra se diskriminacijom.

Članak 47.

Uvjeti za premještanje otpada

1. Premještanje otpada između država članica i PZP-ova nadzire se u skladu s međunarodnim pravom i pravom Unije. Unija daje potporu osnivanju i razvoju učinkovite međunarodne suradnje u tom području radi zaštite okoliša i javnog zdravlja.

2. Unija zabranjuje svaki izravni ili neizravni izvoz otpada u PZP-ove, uz iznimku izvoza neopasnog otpada namijenjenog sanacijama, dok istodobno tijela PZP-ova zabranjuju izravni ili neizravni uvoz takvog otpada na svoje područje iz Unije ili bilo koje treće zemlje, ne dovodeći u pitanje posebne međunarodne obveze koje se odnose na ova područja i koje su preuzete, ili se mogu u budućnosti preuzeti, u nadležnim međunarodnim forumima.

3. U pogledu onih PZP-ova koji zbog svojeg ustavnog položaja nisu stranke Bazelske konvencije, njihova nadležna tijela donose, u najkraćem roku, nacionalno zakonodavstvo i administrativne propise potrebne za provedbu odredaba Bazelske konvencije u tim PZP-ovima.

4. Osim toga, države članice s kojima su PZP-ovi povezani podupiru ih u donošenju nacionalnog zakonodavstva i administrativnih propisa potrebnih za provedbu sljedećih akata:

(a) Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, kako slijedi:

— članka 40. u pogledu izvoza otpada u prekomorske zemlje ili područja,

— članka 46. u pogledu uvoza otpada iz prekomorskih zemalja ili područja;

(b) Uredbe Komisije (EZ) br. 1418/2007 ⁽²⁾; i

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 1418/2007 od 29. studenoga 2007. o izvozu određenog otpada namijenjenog za uporabu navedenog u Prilogu III. ili III.A Uredbi (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća u određene zemlje na koje se ne primjenjuje Odluka OECD-a o kontroli prekograničnog kretanja otpada (SL L 316, 4.12.2007., str. 6.).

(c) Direktive 2000/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ podložno rokovima za prenošenje utvrđenima u njezinu članku 16.

5. Jedan ili više PZP-ova i države članice s kojima su povezani mogu primijeniti vlastite postupke za izvoz otpada iz PZP-ova u tu državu članicu.

6. U tom slučaju država članica s kojom je PZP povezan obavješćuje Komisiju o važećem zakonodavstvu do 2. srpnja 2014., kao i o bilo kojem odgovarajućem nacionalnom propisu koji je kasnije donesen, uključujući sve njihove izmjene.

Članak 48.

Privremeno povlačenje povlastica

Ako Komisija smatra da postoje dovoljni razlozi za ispitivanje provodi li se ova Odluka ispravno, Komisija počinje savjetovanja s PZP-om i državom članicom s kojom PZP ima posebne odnose, kako bi se osigurala pravilna provedba ove Odluke. U slučaju da savjetovanja ne dovedu do uzajamno prihvatljivog načina provedbe ove Odluke, Unija može privremeno povući povlastice od dotičnog PZP-a u skladu s Prilogom VII.

Članak 49.

Sigurnosne i nadzorne mjere

Kako bi se osigurala pravilna provedba ove Odluke, Unija može provesti sigurnosne i nadzorne mjere utvrđene u Prilogu VIII.

Poglavlje 2.

Režim za trgovinu uslugama i poslovni nastan

Članak 50.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja:

- (a) „fizička osoba iz PZP-a” znači osoba koja uobičajeno boravi u PZP-u, a državljanin je države članice ili uživa pravni status poseban za PZP. Ova definicija ne dovodi u pitanje prava koja su dodijeljena građanstvom Unije u smislu UFEU-a;
- (b) „pravna osoba iz PZP-a” znači pravna osoba iz PZP-a ustanovljena u skladu sa zakonodavstvom koje se primjenjuje u odgovarajućem PZP-u i čije se sjedište, središnja uprava ili

glavno mjesto poslovanja nalazi na području tog PZP-a; ako se samo sjedište ili središnja uprava pravne osobe nalaze u PZP-u, ne smatra se pravnom osobom iz PZP-a, osim ako obavlja aktivnost koja ima svoju stvarnu ili trajnu vezu s gospodarstvom te zemlje ili područja;

- (c) odgovarajuće definicije utvrđene u sporazumima o gospodarskoj integraciji i navedene u članku 51. stavku 1. primjenjuju se na tretman dodijeljen između Unije i PZP-ova.

Članak 51.

Najpovoljniji tretman

- 1. U pogledu mjera koje utječu na trgovinu uslugama i poslovni nastan u gospodarskim aktivnostima:

- (a) Unija fizičkim i pravnim osobama iz PZP-ova dodjeljuje tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na slične fizičke i pravne osobe bilo koje treće zemlje s kojom Unija sklapa ili je sklopila sporazum o gospodarskoj integraciji;
- (b) PZP fizičkim i pravnim osobama iz Unije dodjeljuje tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na slične fizičke i pravne osobe bilo kojeg glavnog trgovinskog gospodarstva s kojima je sklopio sporazum o gospodarskoj integraciji nakon 1. siječnja 2014.

- 2. Obveze predviđene u stavku 1. ovog članka ne primjenjuju se na tretman dodijeljen:

- (a) u okviru unutarnjeg tržišta koji zahtijeva da njegove stranke znatno usklade svoje zakonodavstvo radi uklanjanja nediskriminacijskih prepreka poslovnom nastanu i trgovini uslugama;
- (b) u okviru mjera koje predviđaju prepoznavanje kvalifikacija, dozvola ili opreznih mjera u skladu s člankom VII. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS) ili Prilogom GATS-a o financijskim uslugama. To ne dovodi u pitanje posebne mjere PZP-ova iz ovog članka;
- (c) u okviru međunarodnih sporazuma ili režima potpuno ili djelomično povezanih s oporezivanjem;
- (d) u okviru mjera koje imaju koristi iz pokrića izuzeća najpovoljnije nacije navedene u skladu s člankom II. stavkom 2. GATS-a.

⁽¹⁾ Direktiva 2000/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2000. o lučkim uređajima za prihvatanje broskog otpada i ostataka tereta (SL L 332, 28.12.2000., str. 81.).

3. Tijela PZP-a mogu donijeti propise za pomoć svojim fizičkim osobama i lokalnim aktivnostima radi promicanja i podupiranja lokalnog zapošljavanja. U tom slučaju, tijela PZP-a obavješćuju Komisiju o propisima koje su donijeli kako bi Komisija o tome mogla obavijestiti države članice.

Članak 52.

Stručne kvalifikacije

U pogledu struka liječnika, stomatologa, primalja, medicinskih sestara, farmaceuta i veterinaru, Vijeće u skladu s člankom 203. UFEU-a donosi popis stručnih kvalifikacija posebnih za stanovnike PZP-ova koje se priznaju u državama članicama.

GLAVA III.

PODRUČJA POVEZANA S TRGOVINOM

Poglavlje 1.

Trgovina i održiv razvoj

Članak 53.

Opći pristup

Cilj je trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom u okviru pridruživanja doprinijeti održivom razvoju u njegovim gospodarskim, društvenim i okolišnim dimenzijama.

U tom se kontekstu nacionalni zakoni i drugi propisi PZP-ova o zaštiti okoliša i radu ne smiju ublažiti kako bi se potaknula trgovina ili ulaganja.

Članak 54.

Norme za okolišne i klimatske promjene u trgovini

1. Cilj je trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom u okviru pridruživanja unapređenje zajedničkog podupiranja trgovinskih i okolišnih politika i obveza. Trgovinska suradnja i suradnja povezana s trgovinom uzimaju u obzir načela međunarodnog upravljanja zaštitom okoliša i multilateralne sporazume o okolišu.

2. Provodi se osnovni cilj Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i njezina Protokola iz Kyota. Suradnja se temelji na razvoju budućeg pravno obaveznog međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama koji uključuje obveza svih strana u pogledu smanjivanja, u skladu s provedbom odluka koje proizlaze iz konferencija stranaka UNFCCC-a.

3. Mjere za provedbu multilateralnih sporazuma o okolišu ne primjenjuju se tako da predstavljaju sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije među partnerima ili prikriveno ograničenje trgovine.

Članak 55.

Standardi rada u trgovini

1. Cilj je pridruživanja promicanje trgovine na način koji vodi potpunom i produktivnom zapošljavanju i poštenom radu za sve.

2. Međunarodno priznati temeljni standardi rada koji su definirani odgovarajućim konvencijama Međunarodne organizacije rada moraju se poštovati i provoditi zakonski i u praksi. Takvi standardi rada uključuju posebno poštovanje slobode udruživanja, pravo na kolektivno pregovaranje, ukidanje svih oblika prisilnog ili obaveznog rada, uklanjanje najgorih oblika rada djece, najnižu dob za zapošljavanje i nediskriminaciju u pogledu zapošljavanja.

3. Na kršenja temeljnih standarda rada ne smije se pozivati niti ih koristiti na drugi način kao legitimnu komparativnu prednost. Ti se standardi ne smiju koristiti u protekcionističke svrhe.

Članak 56.

Održiva trgovina proizvodima ribarstva

Radi promicanja održivog upravljanja ribljim fondom pridruživanje može obuhvatiti suradnju u pogledu borbe protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribarstva i s njim povezane trgovine. Cilj je suradnje u ovom području:

- (a) promicanje provedbe mjera za borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribarstva i s njim povezane trgovine u PZP-ovima;
- (b) omogućivanje suradnje između PZP-ova i regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom, posebno u pogledu razvoja i učinkovite provedbe programa za nadzor i inspekciju, inicijativa i mjera za učinkovito dugoročno upravljanje ribarstvom i morskim ekosustavima.

Članak 57.

Održiva trgovina drvnom građom

U kontekstu pridruživanja u području trgovine drvnom građom cilj je suradnje promicanje trgovine zakonski dobivenom drvnom građom. Takva suradnja može uključivati dijalog o regulatornim mjerama kao i razmjenu informacija o mjerama koje se temelje na tržištu ili dobrovoljnim mjerama kao što je certifikacija šuma ili politika zelene javne nabave.

Članak 58.

Održivi razvoj u trgovini

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području održivog razvoja može se provoditi:

- (a) omogućivanjem i promicanjem trgovine i investicija u ekološku robu i usluge, uključujući izradu i provedbu lokalnog zakonodavstva, kao i u onu robu koja doprinosi poboljšavanju društvenih uvjeta u PZP-ovima;

(b) omogućivanjem uklanjanja prepreka trgovini ili investicijama u pogledu robe i usluga od posebne važnosti za smanjivanje klimatskih promjena kao što su održiva, obnovljiva energija i energetske učinkovite proizvodi i usluge, uključujući donošenje političkih okvira koji vode do korištenja najdostupnijih tehnologija i promicanje normi koje odgovaraju potrebama zaštite okoliša i gospodarstva i smanjuju tehničke prepreke trgovini;

(c) promicanjem trgovine robom koja doprinosi društvenim uvjetima i ispravnim praksama zaštite okoliša, uključujući robu koja je podložna dobrovoljnim programima osiguravanja održivosti kao što su pravedni i etički trgovinski programi, ekološke oznake i programi certifikacije za proizvode nastale na temelju prirodnih bogatstava;

(d) promicanjem međunarodno priznatih načela i smjernica u području društvene odgovornosti poduzeća i poticanje poduzeća koja djeluju na području PZP-ova da ih provedu;

(e) razmjena informacija i najboljih praksi u području društvene odgovornosti poduzeća.

2. U oblikovanju i provedbi mjera koje nastoje zaštititi okoliš ili uvjete rada koji mogu utjecati na trgovinu ili investicije, Unija i PZP-ovi uzimaju u obzir dostupne znanstvene i tehničke informacije i odgovarajuće međunarodne norme, smjernice ili preporuke, uključujući mjere opreznosti.

3. Unija i PZP-ovi primjenjuju potpunu transparentnost za razvoj, uvođenje i provedbu mjera koje nastoje zaštititi okoliš i uvjete rada koji utječu na trgovinu ili investicije.

Poglavlje 2.

Ostala područja povezana s trgovinom

Članak 59.

Tekuća plaćanja i kretanja kapitala

1. Na plaćanja u slobodno konvertibilnoj valuti na tekući račun bilance plaćanja između rezidenata Unije i rezidenata PZP-ova ne nameću se nikakva ograničenja.

2. U pogledu transakcija na kapitalnom računu bilance plaćanja države članice i tijela PZP-ova ne nameću nikakva ograničenja na slobodno kretanje kapitala za izravna ulaganja u trgovačka društva koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom države članice, zemlje ili područja domaćina

te osiguravaju da se imovina stvorena takvim ulaganjem i sva dobit koja iz nje proizlazi može ostvariti i repatriirati.

3. Unija i PZP-ovi mogu poduzeti mjere iz članaka 64., 65., 66., 75. i 215. UFEU-a u skladu s ondje utvrđenim uvjetima *mutatis mutandis*.

4. Tijela PZP-a, dotična država članica ili Unija međusobno se obavješćuju o takvim mjerama i u najkraćem roku podnose raspored njihova ukidanja.

Članak 60.

Politike tržišnog natjecanja

Uklanjanje narušavanja tržišnog natjecanja, uz dužno poštovanje različitih razina razvoja i gospodarskih potreba PZP-ova, uključuje provedbu lokalnih, nacionalnih i regionalnih pravila i politika uključujući nadzor i, pod određenim uvjetima, zabranu sporazuma među poduzetnicima, odluka udruženja poduzetnika i usklađenih praksi među poduzetnicima koje kao svoj cilj ili učinak imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja. Takva zabrana također se odnosi na zlouporabu vladajućeg položaja od strane jednog ili više poduzetnika na području Unije ili PZP-ova.

Članak 61.

Zaštita prava intelektualnog vlasništva

1. Odgovarajuća i učinkovita razina zaštite prava intelektualnog vlasništva, uključujući sredstva za provedbu takvih prava, osiguravaju se u skladu s najvišim međunarodnim normama, kada je prikladno, radi smanjenja narušavanja i zapreka bilateralnoj trgovini.

2. U kontekstu pridruživanja suradnja u tom području može uključivati pripremu zakona i drugih propisa o zaštiti i provedbi prava intelektualnog vlasništva, sprečavanje zlouporabe tih prava od strane njihovih nositelja i kršenja tih prava od konkurenata te potporu za regionalne organizacije intelektualnog vlasništva uključene u provedbu i zaštitu prava, uključujući osposobljavanje osoblja.

Članak 62.

Tehničke prepreke trgovini

Pridruživanje može uključivati suradnju u područjima tehničkih propisa za robu, normizacije, ocjene sukladnosti, akreditacije, nadzora tržišta i osiguranja kvalitete radi uklanjanja nepotrebnih tehničkih prepreka trgovini između Unije i PZP-ova te smanjenja razlika u tim područjima.

Članak 63.

Potrošačka politika, zaštita zdravlja potrošača i trgovina

U kontekstu pridruživanja suradnja u području potrošačke politike, zaštite zdravlja potrošača i trgovine može obuhvaćati pripremu zakona i drugih propisa u području potrošačke politike i zaštite zdravlja potrošača radi izbjegavanja nepotrebnih prepreka trgovini.

Članak 64.

Sanitarne i fitosanitarne mjere

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera:

- (a) omogućivanje trgovine između Unije i PZP-ova kao cjeline i između PZP-ova i trećih zemalja štiteći zdravlje ljudi, životinja i biljaka ili život u skladu sa Sporazumom WTO-a o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera („Sporazum WTO-a o SPS-u”);
- (b) bavljenje problemima koji proizlaze iz sanitarnih i fitosanitarnih mjera;
- (c) osiguravanje transparentnosti u pogledu sanitarnih i fitosanitarnih mjera koje se primjenjuju na trgovinu između Unije i PZP-ova;
- (d) promicanje usklađivanja mjera s međunarodnim normama u skladu sa Sporazumom WTO-a o SPS-u;
- (e) potpora učinkovitom sudjelovanju PZP-ova u organizacijama koje utvrđuju međunarodne sanitarne i fitosanitarne norme;
- (f) promicanje savjetovanja i razmjena između PZP-ova i europskih instituta i laboratorija;
- (g) utvrđivanje i unapređivanje tehničkog kapaciteta PZP-ova za provedbu i nadzor sanitarnih i fitosanitarnih mjera;
- (h) promicanje prijenosa tehnologije u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera.

Članak 65.

Zabrana protekcionističkih mjera

Odredbe iz poglavlja 1. i 2. ne smiju se koristiti se kao sredstva proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine.

Poglavlje 3.

Monetarna i porezna pitanja

Članak 66.

Porezno izuzeće

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 67., tretman najpovoljnije nacije odobren u skladu s ovom Odlukom ne primjenjuje se na porezne povlastice koje države članice ili tijela PZP-ova pružaju ili mogu pružiti u budućnosti na temelju sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugih poreznih dogovora ili važećeg domaćeg poreznog zakonodavstva.

2. Ništa u ovoj Odluci ne može se tumačiti tako da sprečava donošenje ili provedbu bilo koje mjere usmjerene na sprečavanje porezne prijevare ili izbjegavanja ili utaje poreza na temelju poreznih odredbi sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugih poreznih dogovora ili važećeg domaćeg poreznog zakonodavstva.

3. Ništa u ovoj Odluci ne smije se tumačiti tako da sprečava odgovarajuća nadležna tijela u razlikovanju, u primjeni odgovarajućih odredaba njihova poreznog zakonodavstva, među poreznim obveznicima koji se ne nalaze u jednakoj situaciji, posebno u pogledu njihova mjesta boravišta ili u pogledu mjesta gdje je uložen njihov kapital.

Članak 67.

Porezni i carinski režim za ugovore koje financira Unija

1. PZP-ovi na ugovore koje financira Unija primjenjuju porezni i carinski režim koji nije nepovoljniji od onog koji oni primjenjuju na državu članicu s kojom je PZP povezan ili na države kojima je odobren tretman najpovoljnije nacije ili na međunarodne razvojne organizacije s kojima imaju odnose, bez obzira na to koji je tretman najpovoljniji.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., na ugovore koje financira Unija primjenjuje se sljedeći režim:

- (a) u korisniku PZP-u ugovor ne podliježe registracijskim taksama ili biljezima ili poreznim davanjima s istovrsnim učinkom, bez obzira na to postoje li već takva davanja ili se u budućnosti namjeravaju uvesti; međutim, takvi ugovori registriraju se u skladu s važećim zakonodavstvom u PZP-u, a za njih se može naplatiti naknada koja odgovara pruženoj usluzi;
- (b) dobit i/ili prihod koji proizlazi iz izvršenja ugovora oporezuje se u skladu s unutarnjim poreznim režimom korisnika PZP-a, pod uvjetom da fizičke osobe ili pravne osobe koje ostvaruju takvu dobit i/ili prihod imaju stalno mjesto poslovanja u tom PZP-u ili da izvršenje ugovora traje dulje od šest mjeseci;

(c) poduzeća koja moraju uvoziti opremu kako bi izvršila ugovore o izvođenju radova na zahtjev koriste se sustavom privremenog ulaska kako je utvrđeno zakonodavstvom korisnika PZP-a u pogledu te opreme;

(d) za profesionalnu opremu potrebnu za provedbu zadataka definiranih u ugovoru o uslugama dopušta se privremeni ulazak u područje korisnika PZP-a bez poreznih, uvoznih i carinskih pristojbi i drugih davanja s istovrsnim učinkom kada te pristojbe i davanja ne predstavljaju naknadu za pružene usluge;

(e) dopušta se uvoz na temelju ugovora o nabavi u područje korisnika PZP-a bez carinskih i uvoznih pristojbi, poreza ili fiskalnih davanja s istovrsnim učinkom. Ugovor o nabavi za robu podrijetlom iz dotičnog PZP-a sklapa se na temelju cijene za robu franko tvornice, na koju se mogu dodati unutarnja fiskalna davanja koja se primjenjuju na tu vrstu robe u tom PZP-u;

(f) za goriva, maziva i ugljikovodična veziva kao i sve materijale koji se koriste u izvršenju ugovora o izvođenju radova smatra se da su kupljeni na lokalnom tržištu i podliježu poreznim propisima u okviru važećeg zakonodavstva na području korisnika PZP-a;

(g) uvoz osobnih i kućanskih predmeta koje koriste fizičke osobe, koje nisu lokalno zaposlene, uključene u provedbu zadataka definiranih u ugovoru o uslugama i članovi njihovih obitelji, izuzima se od carinskih ili uvoznih pristojbi, poreza i drugih fiskalnih davanja s istovrsnim učinkom, u granicama važećeg zakonodavstva u korisniku PZP-u.

3. Sva pitanja povezana s ugovorom koja nisu obuhvaćena stavcima 1. i 2. i dalje podliježu zakonodavstvu dotičnog PZP-a.

Poglavlje 4.

Razvoj kapaciteta trgovine

Članak 68.

Opći pristup

Kako bi se osiguralo da PZP-ovi izvuku najveću korist iz odredbi ove Odluke i da mogu sudjelovati pod najpovoljnijim mogućim uvjetima na unutarnjem tržištu Unije kao i na regionalnom, podregionalnom te međunarodnom tržištu, cilj je pridruživanja doprinijeti razvoju kapaciteta trgovine PZP-ova:

(a) povećavajući konkurentnost, samostalnost i gospodarsku otpornost PZP-ova proširenjem ponude i povećanjem vrijednosti i obujma trgovine PZP-ova robom i uslugama te

jačajući sposobnost PZP-ova za privlačenje privatnih investicija u različite sektore gospodarske aktivnosti;

(b) poboljšavajući suradnju u trgovini robom, uslugama i poslovnom nastanu između PZP-ova i susjednih zemalja.

Članak 69.

Dijalog o trgovini, suradnja i razvoj kapaciteta

U kontekstu pridruživanja inicijative za dijalog o trgovini, suradnju i razvoj kapaciteta mogu obuhvaćati:

(a) jačanje kapaciteta PZP-a za definiranje i provedbu politika potrebnih za razvoj trgovine robom i uslugama;

(b) poticanje napora PZP-ova da bi se utvrdili odgovarajući pravni, regulatorni i institucionalni okviri kao i potrebni administrativni postupci;

(c) promicanje razvoja privatnog sektora, posebno MSP-ova;

(d) omogućivanje razvoja tržišta i proizvoda, uključujući poboljšanje kvalitete proizvoda;

(e) doprinos razvoju ljudskih potencijala i stručnih vještina povezanih s trgovinom robom i uslugama;

(f) unapređenje kapaciteta poslovnih posrednika za pružanje usluga poduzećima PZP-ova koje su važne za njihove izvozne aktivnosti, kao što su podaci o tržištu;

(g) doprinos stvaranju poslovne klime koja vodi do ulaganja.

Poglavlje 5.

Suradnja u području financijskih usluga i oporezivanja

Članak 70.

Suradnja u međunarodnim financijskim uslugama

Radi promicanja stabilnosti, integriteta i transparentnosti globalnog financijskog sustava pridruživanje može obuhvaćati suradnju u međunarodnim financijskim uslugama. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) pružanje učinkovite i prikladne zaštite ulagačima i ostalim korisnicima financijskih usluga;

(b) sprečavanje i borbu protiv pranja novca te financiranja terorizma;

(c) promicanje suradnje između različitih sudionika financijskog sustava, uključujući regulatorna i nadzorna tijela;

(d) uspostavu neovisnih i učinkovitih mehanizama za nadzor financijskih usluga.

Članak 71.

Regulatorno usklađivanje financijskih usluga

Unija i PZP-ovi promiču regulatorno približavanje priznatim međunarodnim normama za regulaciju i nadzor u području financijskih usluga uključujući: „Osnovna načela učinkovitog nadzora banaka” Baselskog odbora, „Osnovna načela osiguranja” Međunarodnog udruženja osiguravateljskih nadzornih tijela, „Ciljeve i načela regulacije vrijednosnih papira” Međunarodne organizacije regulatora vrijednosnih papira, „Sporazum o razmjeni informacija o poreznim pitanjima” OECD-a, „Izjavu o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe” skupine G20, „Ključna obilježja učinkovitog režima analize za financijske institucije” Odbora za financijsku stabilnost i „Međunarodne standarde za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja - preporuke FATF-a” Međunarodne projektne skupine za financijske akcije.

Kad je to primjereno, ili na zahtjev dotičnog PZP-a, Unija i PZP-ovi mogu nastojati promicati veće usklađivanje zakonodavstva PZP-ova sa zakonodavstvom Unije o financijskim uslugama.

Članak 72.

Suradnja između regulatornih i nadzornih tijela

Unija i PZP-ovi potiču suradnju između odgovarajućih regulatornih i nadzornih tijela, uključujući razmjenu informacija, razmjenu stručnosti za financijska tržišta i druge takve mjere. Posebna pozornost posvećuje se razvoju administrativnog kapaciteta takvih tijela, između ostalog razmjenom osoblja i zajedničkim osposobljavanjem.

Članak 73.

Suradnja u poreznim pitanjima

Unija i PZP-ovi promiču suradnju u području poreznih pitanja kako bi se omogućilo prikupljanje legitimnih prihoda od poreza i razvoj mjera za učinkovitu provedbu načela za dobro upravljanje u području oporezivanja, uključujući transparentnost, razmjenu informacija i pošteno porezno natjecanje.

ČETVRTI DIO

INSTRUMENTI ZA ODRŽIV RAZVOJ

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Članak 74.

Opći ciljevi

Opći ciljevi Unija doprinosi postizanju sveukupnih ciljeva pridruživanja osiguravanjem:

(a) prikladnih financijskih izvora i prikladne tehničke pomoći koji nastoje jačati kapacitete PZP-ova za oblikovanje i provedbu strateških te regulatornih okvira;

(b) dugoročnog financiranja koje promiče rast privatnog sektora.

Članak 75.

Definicije

Za potrebe ovog dijela primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „programska pomoć” znači nepovratna pomoć u okviru Europskog fonda za razvoj, a koja se dodjeljuje PZP-ovima

kako bi se financirale teritorijalne ili regionalne strategije i prioritete utvrđeni u programskim dokumentima;

(b) „programiranje” znači postupak organizacije, donošenja odluke i dodjeljivanja indikativnih financijskih izvora namijenjenih višegodišnjoj provedbi, u području navedenom u drugom dijelu ove Odluke, djelovanja za postizanje ciljeva pridruživanja za održivi razvoj PZP-ova;

(c) „programski dokument” znači dokument koji utvrđuje strategije, prioritete i režim PZP-ova te provodi ciljeve PZP-ova za njihov održivi razvoj na učinkovit i djelotvoran način kako bi slijedio ciljeve pridruživanja;

(d) „razvojni planovi” navedeni u članku 83. znači koherentan skup aktivnosti koje definiraju i financiraju isključivo PZP-ovi u okviru vlastitih politika i strategija razvoja, te one koje su dogovorene između PZP-a i države članice s kojom je povezan;

(e) „teritorijalna alokacija” znači iznos dodijeljen pojedinom PZP-u za programsku pomoć u okviru Europskog fonda za razvoj kako bi se financirale teritorijalne strategije i prioritete utvrđeni u programskim dokumentima;

- (f) „regionalna alokacija” znači iznos dodijeljen za programsku pomoć u okviru Europskog fonda za razvoj kako bi se financirale regionalne strategije suradnje ili tematski prioriteti koji su zajednički nekolicini PZP-ova i utvrđeni u programskim dokumentima;
- (g) „financijska odluka” znači akt koji je donijela Komisija i kojim se određuju pojedinosti financijskog doprinosa Unije te odobrava dodjeljivanje financijske pomoći iz Europskog fonda za razvoj.

Članak 76.

Načela financijske suradnje

1. Financijska pomoć Unije temelji se na načelima partnerstva, vlasništva, usklađivanja teritorijalnih sustava, komplementarnosti i supsidijarnosti.
2. Aktivnosti koje se financiraju u okviru ove Odluke imaju oblik programskih i neprogramskih pomoći.
3. Financijska pomoć Unije:
 - (a) provodi se uz dužno poštovanje odgovarajućih zemljopisnih, društvenih i kulturnih karakteristika PZP-ova kao i njihova posebnog potencijala;
 - (b) osigurava ostvarivanje tokova izvora na predvidivoj i redovitoj osnovi;
 - (c) prilagodljiva je i prilagođena situaciji u svakom PZP-u; i
 - (d) provodi se uz potpuno poštovanje odgovarajućih institucionalnih, pravnih i financijskih ovlasti svakog partnera.
4. Tijela dotičnog PZP-a odgovaraju za provedbene aktivnosti, ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije za osiguravanje dobrog financijskog upravljanja pri korištenju sredstava Unije.

Poglavljje 2.

Financijski izvori

Članak 77.

Izvori financiranja

PZP-ovi ispunjavaju uvjete za sljedeće izvore financiranja:

- (a) izvore alocirane za PZP-ove u okviru Unutarnjeg sporazuma između država članice Unije o uspostavi 11. Europskog fonda za razvoj (EFR);

- (b) programe i instrumente Unije predviđene u općem proračunu Unije; i
- (c) fondove kojima EIB upravlja u okviru vlastitih izvora i izvore alocirane investicijskom instrumentu EFR-a, u skladu s uvjetima Unutarnjeg sporazuma između država članice Unije o uspostavi 11. EFR-a ⁽¹⁾ („Unutarnji sporazum za 11. EFR”).

Poglavljje 3.

Posebne odredbe za financijsku pomoć u okviru 11. EFR-a

Članak 78.

Predmet i opseg

U okviru strategije i prioriteta koje su utvrdili dotični PZP-ovi na lokalnoj ili regionalnoj razini te ne dovodeći u pitanje humanitarnu pomoć i pomoć u nuždi, financijska potpora može se dati sljedećim aktivnostima koje pomažu u postizanju ciljeva iz ove Odluke:

- (a) sektorskim politikama i reformama, kao i projektima koji su u skladu s njima;
- (b) institucionalnom razvoju, izgradnji kapaciteta i integraciji okolišnih aspekata;
- (c) tehničkoj suradnji; i
- (d) dodatnoj potpori u slučaju fluktuacija u izvoznim zaradama od izvoza robe i usluga iz članka 82.

Članak 79.

Humanitarna pomoć i pomoć u nuždi

1. Humanitarna pomoć i pomoć u nuždi odobrava se PZP-ovima koji se suočavaju s ozbiljnim gospodarskim i socijalnim poteškoćama iznimne prirode, koje proizlaze iz prirodnih katastrofa ili onih uzrokovanih ljudskim djelovanjem ili iznimnih okolnosti usporedivih učinaka. Humanitarna pomoć i pomoć u nuždi osigurava se sve dok to bude potrebno radi rješavanja hitnih problema koji proizlaze iz takvih prilika.

Humanitarna pomoć i pomoć u nuždi odobrava se isključivo na temelju potreba i interesa žrtava katastrofa.

⁽¹⁾ Unutarnji sporazum između predstavnika vlada država članica Europske unije, koji se sastaju u okviru Vijeća, o financiranju potpore Europske unije u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020., u skladu sa Sporazumom o partnerstvu AKP-EU i o dodjeli financijske pomoći za prekomorske zemlje i područja na koje se primjenjuje dio četvrti Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 210, 6.8.2013., str. 1.).

2. Cilj je humanitarne pomoći i pomoći u nuždi:

- (a) sačuvati ljudske živote, spriječiti i ublažiti patnje te zadržati ljudsko dostojanstvo u kriznim i poslijekriznim okolnostima;
- (b) doprinijeti financiranju i isporuci humanitarne pomoći i izravnom pristupu korisnicima kojima je namijenjena svim dostupnim logističkim sredstvima;
- (c) provoditi kratkoročne obnove i izgradnje kako bi se žrtvama omogućila korist od minimalne socijalno-gospodarske integracije i u najkraćem roku omogućilo stvaranje uvjeta za nastavak razvoja na temelju dugoročnih ciljeva;
- (d) baviti se potrebama koje proizlaze iz premještanja ljudi, kao što su izbjeglice, prognanici i povratnici, nakon prirodnih katastrofa ili onih uzrokovanih ljudskim djelovanjem kako bi se udovoljilo, koliko god to bilo potrebno, svim potrebama izbjeglica i prognanika, bez obzira na to gdje se nalaze, i kako bi im se omogućio dobrovoljni povratak i reintegracija u zemlju njihova podrijetla; i
- (e) pomoći PZP-ovima u postavljanju mehanizama kratkoročne prevencije i pripravnosti na prirodne katastrofe, uključujući mehanizme za predviđanje i rano uzbunjivanje radi smanjenja posljedica katastrofa.

3. Pomoć predviđena ovim člankom može se također odobriti PZP-ovima koji prihvaćaju izbjeglice ili povratnike kako bi udovoljili akutnim potrebama koje nisu predviđene u pomoći u nuždi.

4. Pomoć predviđena u okviru ovog članka financira se iz općeg proračuna Unije. Međutim, pored financiranja iz odgovarajuće proračunske stavke ona se iznimno može financirati iz alokacija utvrđenih u Prilogu II.

5. Radnje humanitarne pomoći i pomoći u nuždi na zahtjev pogođenih PZP-ova poduzimaju Komisija, država članica s kojom je PZP povezan, međunarodne organizacije ili lokalne ili međunarodne nevladine organizacije. Takvom se pomoći upravlja i ona se provodi prema postupcima koji omogućuju brze, prilagođene i učinkovite radnje.

Članak 80.

Razvoj kapaciteta

1. Financijska pomoć može između ostalog doprinijeti potpori PZP-ova u razvijanju potrebnih kapaciteta za

definiranje, provedbu i praćenje teritorijalnih i/ili regionalnih strategija i djelovanja radi postizanja općih ciljeva za područja suradnje navedena u drugom i trećem dijelu.

2. Unija podupire napore PZP-ova u razvijanju pouzdanih statističkih podataka u pogledu tih područja.

3. Unija može poduprijeti PZP-ove u njihovim naporima za poboljšanjem usporedivosti njihovih makroekonomskih pokazatelja.

Članak 81.

Tehnička pomoć

1. Na inicijativu Komisije mogu se financirati studije ili mjere tehničke pomoći kako bi se osigurala priprema, praćenje, evaluacija i inspekcija potrebna za provedbu ove Odluke i njena sveukupna evaluacija. Tehnička pomoć koja se pruža lokalno provodi se u svim slučajevima u skladu s pravilima primjenjivim na decentralizirano financijsko upravljanje.

2. Na inicijativu PZP-ova mogu se financirati mjere studije ili tehničke pomoći radi provedbe aktivnosti predviđenih za programske dokumente. Komisija može odlučiti financirati takvo djelovanje iz programske pomoći ili omotnice predviđene za mjere tehničke suradnje.

Članak 82.

Dodatna potpora u slučaju fluktuacija u izvoznim zaradama

1. Kako bi se umanjili nepovoljni učinci u kratkoročnim fluktuacijama u izvoznim zaradama, posebno u poljoprivrednom, ribarstvenom i rudarskom sektoru, koji mogu ugroziti ostvarivanje razvojnih ciljeva dotičnog PZP-a, u okviru financijske alokacije iz Priloga II. uspostavlja se sustav dodatne potpore.

2. Potpora u slučaju kratkoročnih fluktuacija u izvoznim zaradama namijenjena je zaštiti makroekonomskih i sektorskih reformi te politika koje su ugrožene zbog pada prihoda te uklanjanju nepovoljnih učinaka nestabilnosti izvoznih zarada, posebno od poljoprivrednih i rudarskih proizvoda.

Ovisnost gospodarstava PZP-ova o izvozu, posebno u poljoprivrednom i rudarskom sektoru, uzima se u obzir pri alokaciji sredstava navedenih u Prilogu V. U tom kontekstu izoliranim PZP-ovima iz Priloga I. dodjeljuje se povoljniji tretman u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu V.

3. Dodatna sredstva osiguravaju se u skladu s posebnim modalitetima potpornog mehanizma utvrđenima u Prilogu V.

4. Unija također pruža potporu za programe osiguranja na tržišnim osnovama osmišljene za PZP-ove koji se nastoje zaštititi od rizika fluktuacija u izvoznim zaradama.

Članak 83.

Programiranje

1. Za potrebe ove Odluke programska pomoć temelji se na programskom dokumentu.

2. Programski dokument može uzeti u obzir teritorijalne razvojne planove ili druge planove koji su dogovoreni između PZP-ova i država članica s kojima su povezani.

3. U skladu s člankom 10. tijela PZP-ova preuzimaju primarnu odgovornost za oblikovanje strategija, prioriteta i režima pripremanjem programskih dokumenata u suradnji s Komisijom i državom članicom s kojom je PZP povezan.

4. Tijela PZP-ova odgovorna su za:

- (a) utvrđivanje svojih prioriteta na kojima se temelji strategija; i
- (b) oblikovanje prijedloga projekata i programa upućenih Komisiji i proučenih zajedno s Komisijom.

Članak 84.

Priprema, vrednovanje i odobrenje programskog dokumenta

1. Nadležni teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje ili, u slučaju regionalnih programa, regionalni dužnosnik za ovjeravanje, priprema prijedlog programskog dokumenta nakon savjetovanja sa što širim krugom zainteresiranih strana te se oslanja na iskustvo i najbolje prakse.

2. Svaki prijedlog programskog dokumenta prilagođen je potrebama i posebnim okolnostima svakog PZP-a. On utvrđuje ključni sektor/ključne sektore odabran/e za financiranje Unije, posebne ciljeve, očekivane rezultate, pokazatelje uspješnosti prema kojima se on procjenjuje i ocjenjuje, kao i okvirnu financijsku raspodjelu. Promiče lokalno vlasništvo programa suradnje.

3. Prijedlog programskog dokumenta predmet je razmjene mišljenja između PZP-ova, dotične države članice i Komisije, počevši od rane faze procesa programiranja i s ciljem promicanja komplementarnosti i dosljednosti njihovih pojedinih aktivnosti suradnje.

4. Komisija procjenjuje prijedlog programskog dokumenta kako bi utvrdila sadržava li sve tražene elemente i je li usklađen s ciljevima ove Odluke i mjerodavnim politikama Unije. Komisija se savjetuje s Europskom investicijskom bankom o nacrtu programskog dokumenta.

5. PZP-ovi pružaju sve potrebne informacije, uključujući rezultate studija izvedivosti, kako bi procjenu nacrtu programskog dokumenta koju je izradila Komisija učinili što učinkovitijom.

6. Tijela PZP-ova i Komisije dijele odgovornost za odobravanje programskog dokumenta. Komisija odobrava programski dokument nakon postupka predviđenog u članku 86.

Članak 85.

Provedba

1. Komisija donosi odluku o financiranju sukladno programskom dokumentu u skladu sa standardima utvrđenima u Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. EFR i nakon postupka predviđenog u članku 87.

2. Komisija provodi sredstva 11. EFR-a namijenjena PZP-ovima na bilo koji od načina utvrđenih u Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. EFR-u i u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Odluci i u mjerama kojima se provodi ta Odluka. U tu svrhu sklapa sporazume o financiranju s odgovarajućim tijelima PZP-ova.

3. Tijela PZP-ova odgovorna su za:

- (a) pripremanje, pregovaranje i sklapanje ugovora;
 - (b) provedbu i upravljanje projektima i programima; i
 - (c) održavanje projekata i programa te osiguravanje njihove održivosti.
4. Odgovarajuća tijela PZP-ova i Komisije dijele odgovornost za:
- (a) osiguravanje jednakih uvjeta za sudjelovanje u pozivima za podnošenje ponuda i ugovorima;
 - (b) nadzor i evaluaciju učinaka i rezultata projekata i programa; i
 - (c) osiguravanje pravilnog, brzog i učinkovitog izvršenja projekata i programa.

5. Kako bi se olakšala razmjena mišljenja, najmanje jedanput godišnje održavaju se tehnički sastanci između teritorijalnih dužnosnika za ovjeravanje, dotičnih država članica i predstavnika Komisije uključenih u programiranje, posebice putem uporabe modernih tehnologija, ili, ako je moguće, kao produkt dijaloga foruma PZP-EU.

6. Djelovanja koja se financiraju u okviru 11. EFR-a mogu se provoditi uz usporedno i zajedničko sufinanciranje, podložno odredbama Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. EFR-u.

Članak 86.

Teritorijalni i regionalni dužnosnici za ovjeravanje

1. Vlada svakog PZP-a imenuje teritorijalnog dužnosnika za ovjeravanje da je zastupa u svim aktivnostima koje se financiraju iz sredstava 11. EFR-a kojima upravlja Komisija i Europska investicijska banka. Teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje imenuje jednog ili više zamjenika teritorijalnog dužnosnika za ovjeravanje da ga zamijene kad nije u stanju provoditi svoje dužnosti te obavješćuje Komisiju o tom imenovanju. Kad god su ispunjeni uvjeti u pogledu institucionalnog kapaciteta i dobrog financijskog upravljanja, teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje može svoje funkcije za provedbu dotičnih programa i projekata delegirati odgovornom tijelu u okviru nadležnog tijela PZP-a. Teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje prethodno obavješćuje Komisiju o svakom takvom delegiranju.

Kad Komisija primijeti probleme u provođenju postupaka u vezi s upravljanjem sredstava 11. EFR-a, zajedno s teritorijalnim dužnosnikom za ovjeravanje stupa u sve kontakte nužne za popravak stanja te poduzima sve primjerene korake. Teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje preuzima financijsku odgovornost samo za izvršne zadaće koje su mu povjerene.

Kad se sredstvima 11. EFR-a upravlja neizravno te su podložni dodatnim ovlastima koje može odobriti Komisija, teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje:

- (a) odgovoran je za koordinaciju, programiranje, redovito praćenje i reviziju provedbe suradnje te za koordinaciju s donatorima;
- (b) odgovoran je, u uskoj suradnji s Komisijom, za pripremu, podnošenje i procjenu programa i projekata.;

2. Kad se sredstvima 11. EFR-a upravlja neizravno te su podložni dodatnim ovlastima koje može odobriti Komisija, relevantni teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje djeluje kao javni

naručitelj za programe koji se provode putem podnošenja ponuda ili poziva za podnošenje prijedloga, na temelju *ex-ante* kontrole Komisije.

3. Tijekom provedbe aktivnosti i podložno zahtjevu obavješćivanja Komisije, teritorijalni dužnosnik za ovjeravanje odlučuje o:

- (a) tehničkim prilagodbama i ispravcima programa i projekata, pod uvjetom da ne utječu na dogovoreno tehničko rješenje i da ostaju u okviru rezervi za prilagodbe predviđenih u sporazumu o financiranju;
- (b) promjenama lokacija za programe ili projekte koji obuhvaćaju više jedinica, kad je to opravdano iz tehničkih, gospodarskih ili socijalnih razloga;
- (c) nametanju ili otpustu sankcija za kašnjenje;
- (d) razrješivanju davatelja garancija;
- (e) podugovaranju;
- (f) konačnom prihvaćanju, pod uvjetom da je Komisija podržala privremeno prihvaćanje, odgovarajuće zapisnike te je prema potrebi prisutna pri konačnom prihvaćanju, posebno ako je zbog opsega rezervi izraženih pri privremenom prihvaćanju nužan znatan dodatni rad; i zapošljavanju savjetnika i drugih stručnjaka za tehničku pomoć.

4. U slučaju regionalnih programa, tijela PZP-ova koji sudjeluju imenuju regionalnog dužnosnika za ovjeravanje između sudionika suradnje iz članka 10. Dužnosti regionalnog dužnosnika za ovjeravanje odgovaraju *mutatis mutandis* onima teritorijalnog dužnosnika za ovjeravanje.

Članak 87.

Odbor EFR-PZP

1. Komisiji, ako je potrebno, pomaže Odbor koji se osniva Unutarnjim sporazumom za 11. EFR.

2. Pri izvršavanju ovlasti koje su mu dodijeljene na temelju ove Odluke, Odbor se naziva „Odbor EFR-PZP”. Postupci Odbora utvrđeni Unutarnjim sporazumom za 11. EFR i Provedbenom uredbom koje se primjenjuje na 11. EFR primjenjuju se na Odbor EFR-PZP. Do stupanja na snagu potonje uredbe, primjenjuju se postupci utvrđeni u Uredbi Vijeća (EZ) 617/2007 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) 617/2007 od 14. svibnja 2007. o provedbi 10. Europskog fonda za razvoj u okviru Sporazumu o partnerstvu AKP-EZ (SL L 152, 13.6.2007., str. 1.).

3. Odbor usmjeruje svoj rad na bitna pitanja suradnje na razini PZP-ova i regionalnoj razini. U interesu koherentnosti, koordinacije i komplementarnosti on prati provedbu programskih dokumenata.

4. Odbor daje svoje mišljenje o:

(a) nacrtima programskih dokumenata i svim njihovim izmjenama; i

(b) odlukama o financiranju za provedbu ovog dijela Odluke.

Članak 88.

Uloga delegacija Unije

1. Kad Uniju predstavlja delegacija pod vodstvom šefa delegacije, primjenjuju se odredbe Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. EFR koje se odnose na dužnosnike za ovjeravanje i podređene računovodstvene službenike.

2. Teritorijalni i/ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje blisko surađuju i rade sa šefom delegacije, koji je glavni kontakt za različite sudionike suradnje u dotičnim PZP-ovima.

Članak 89.

Pravila o državljanstvu i podrijetlu koja se odnose na javnu nabavu, nepovratna sredstva i ostale postupke dodjele za PZP-ove

1. Opća pravila ispunjavanja uvjeta:

(a) Sudjelovanje u dodjeli ugovora o nabavi i nepovratnih sredstava te ostalim postupcima dodjele za djelovanja koja se financiraju u okviru ove Odluke u korist trećih strana otvoreno je za sve fizičke osobe koje su državljani zemlje ili područja u koje ispunjava uvjete, kako je određeno u stavku 2., te za pravne osobe sa stvarnim poslovnim nastanom u takvoj zemlji ili području, a također za međunarodne organizacije.

(b) U slučaju djelovanja koja sufinancira partner ili drugi donator ili ih provodi država članica u okviru zajedničkog upravljanja, ili fond koji je uspostavila Komisija, također su prihvatljive zemlje koje ispunjavaju uvjete prema pravilima tog partnera, drugog donatora ili države članice ili su određene u osnivačkom aktu fonda.

putem Europske investicijske banke ili drugih međunarodnih organizacija ili njihovih agencija, također su prihvatljive fizičke i pravne osobe koje ispunjavaju uvjete na temelju pravila tih zaduženih tijela, kako su utvrđena u sporazumima sklopljenima s tijelom za sufinanciranje ili provedbu.

(c) U slučaju djelovanja koja se financiraju u okviru ove Odluke i dodatno u okviru drugog instrumenta vanjskog djelovanja, uključujući Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu, dana 23. lipnja 2000. ⁽¹⁾, kako je zadnje izmijenjen u Ouagadougouu 22. lipnja 2010. ⁽²⁾, smatra se da zemlje utvrđene u okviru tih instrumenata ispunjavaju uvjete za potrebe tog djelovanja.

U slučaju djelovanja globalne, regionalne ili prekogranične prirode koja se financiraju u okviru ove Odluke, fizičke i pravne osobe iz zemalja, područja i regija obuhvaćenih djelovanjem mogu sudjelovati u postupcima provedbe takvih djelovanja.

(d) Sve zalihe kupljene u okviru ugovora o nabavi, ili u skladu sa sporazumom o dodjeli nepovratnih sredstava, financirane na temelju ove Odluke, potječu iz zemlje ili područja koji ispunjavaju uvjete. Međutim, mogu potjecati iz bilo koje zemlje ili područja ako je količina zaliha koje se kupuju ispod praga za uporabu natjecateljskog pregovaračkog postupka. Za potrebe ovog članka, izraz „podrijetlo” definiran je u člancima 23. i 24. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 ⁽³⁾ i drugim zakonodavstvom Unije o nepovlaštenom podrijetlu.

(e) Pravila na temelju ovog članka ne primjenjuju se na i ne stvaraju ograničenja u vezi s državljanstvom za fizičke osobe koje je zaposlio prihvatljivi ugovaratelj ili, prema potrebi, podugovaratelj, ili su ugovorom na drugi način vezane uz takvog ugovaratelja ili podugovaratelja.

(f) Ispunjavanje uvjeta, kako je utvrđeno u ovom članku, može se ograničiti s obzirom na državljanstvo, lokalizaciju ili narav podnositelja zahtjeva, kada to zahtijevaju narav i ciljevi djelovanja te ako je to potrebno za učinkovitu provedbu tog djelovanja.

(g) Fizičke i pravne osobe kojima su dodijeljeni ugovori dužni su poštovati primjenjivo zakonodavstvo u području okoliša, uključujući multilateralne sporazume o okolišu te međunarodno dogovorene temeljne standarde rada.

U slučaju djelovanja koja se provode putem posebno zaduženih tijela, koja su države članice ili njihove agencije,

⁽¹⁾ SL L 317, 15.12.2000., str. 3.

⁽²⁾ SL L 287, 4.11.2010., str. 3.

⁽³⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL L 302, 19.10.1992., str. 1.).

2. Ponuditelji, podnositelji zahtjeva i kandidati iz sljedećih zemalja i područja ispunjavaju uvjete za financiranje u okviru ove Odluke:

- (a) država članica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata koje je priznala Unija te članica Europskoga gospodarskog prostora;
- (b) PZP-ova;
- (c) zemalja i područja u razvoju, uključenih u popis OECD-a/DAC-a primatelja Službene razvojne pomoći (ODA), koje nisu članovi skupine G-20;
- (d) zemalja kojima je Komisija omogućila uzajaman pristup vanjskoj pomoći. Uzajaman pristup moguće je dodijeliti, u ograničenom razdoblju od najmanje godine dana, kada zemlja ravnopravno prizna ispunjavanje uvjeta subjektima iz Unije te iz PZP-ova;
- (e) država članica OECD-a, u slučaju ugovora koji se provode u jednoj od najmanje razvijenih zemalja;
- (f) ako je to unaprijed najavljeno u dokumentima postupka:
 - i. zemalja s tradicionalnim gospodarskim, trgovinskim ili zemljopisnim vezama sa susjednim zemljama korisnicama;
 - ii. svih zemalja, u slučaju hitnosti ili nedostupnosti proizvoda i usluga na tržištima zemalja koje ispunjavaju uvjete.

3. Komisija može kao prihvatljive odobriti ponuditelje, podnositelje zahtjeva i kandidate iz zemalja koje ne ispunjavaju uvjete, ili dobra podrijetla koje ne ispunjava uvjete, u propisno opravdanim slučajevima, kad bi pravila ispunjavanja uvjeta onemogućila ili prekomjerno otežala ostvarenje projekta, programa ili djelovanja.

4. Za djelovanja koja se provode u okviru zajedničkog upravljanja, mjerodavna država članica kojoj je Komisija delegirala provedbene zadaće ovlaštena je u ime Komisije odobriti sudjelovanje ponuditelja, podnositelja zahtjeva i kandidata iz drugih zemalja, odobriti dobra iz drugih zemalja u smislu stavka 2. točke (f), te kao prihvatljive odobriti ponuditelje, podnositelje

zahtjeva i kandidate iz zemalja koje ne ispunjavaju uvjete u smislu stavka 3., ili dobra podrijetla koje ne ispunjava uvjete u smislu stavka 1. točke (d).

Članak 90.

Zaštita financijskih interesa Unije i financijski nadzor

1. Komisija poduzima odgovarajuće mjere osiguravajući da, kada se provode djelovanja koja se financiraju u okviru ove Odluke, štite financijski interesi Unije primjenom preventivnih mjera protiv prijevare, korupcije i bilo koje druge nezakonite aktivnosti redovitim provjerama i, ako su otkrivene nepravilnosti, povratom iznosa koji je pogrešno plaćen i, gdje je to prikladno, učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama.

2. Komisija i Revizorski sud (ERS) imaju ovlasti za reviziju, na temelju isprava i na terenu, svih korisnika nepovratnih sredstava, ugovaratelja i podugovaratelja koji su primili sredstva Unije.

Europski ured za borbu protiv prijevare (OLAF) može provoditi provjere na terenu i inspekcije gospodarskih subjekata na koje se financiranje izravno ili neizravno odnosi u skladu s postupcima utvrđenima u Uredbi Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽¹⁾ radi utvrđivanja prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti u vezi sa sporazumom o dodjeli nepovratnih sredstava ili odlukom o dodjeli nepovratnih sredstava ili ugovorom u pogledu financiranja Unije.

Ne dovodeći u pitanje prvi i drugi podstavak, sporazumi s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama i sporazumi o dodjeli nepovratnih sredstava te odluke o dodjeli nepovratnih sredstava i ugovori koji proizlaze iz provedbe ove Odluke izričito ovlašćuju Komisiju, ERS i OLAF za provedbu takvih revizija, provjera i inspekcija na terenu u skladu s relevantnom Financijskom uredbom EFR-a.

3. PZP-ovi snose primarnu odgovornost za financijski nadzor sredstava Unije. On se provodi, kada je to potrebno, u koordinaciji s državom članicom s kojom je PZP povezan u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom.

4. Komisija je odgovorna:

- (a) za osiguranje postojanja i pravilnog funkcioniranja sustava upravljanja i nadzora u dotičnom PZP-u kako bi se osiguralo ispravno i učinkovito korištenje sredstava Unije; i

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevare i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

- (b) u slučaju nepravilnosti, za slanje preporuka ili zahtjeva za korektivne mjere kako bi se ispravile te nepravilnosti i svaki nedostatak u upravljanju.

5. Komisija, PZP i, kada je to potrebno, država članica s kojom je PZP povezan surađuju na temelju administrativnih dogovora tijekom godišnjeg ili dvogodišnjeg sastanka kako bi koordinirali programe, metodologiju i provedbu nadzora.

6. U pogledu financijskih korekcija:

- (a) dotični PZP odgovoran je na prvoj instanci za otkrivanje i ispravljanje financijskih nepravilnosti;
- (b) međutim, u slučaju nedostataka dotičnog PZP-a intervenira Komisija ako PZP ne ispravi nepravilnosti i ako je pokušaj mirenja neuspješan, kako bi se smanjio ili povukao ukupni ili preostali dio sveukupne alokacije u skladu s odlukom o financiranju programskog dokumenta.

Članak 91.

Praćenje, evaluacija, proces pregleda i izvješćivanje

1. Financijska suradnja dovoljno je fleksibilna da osigura stalnu usklađenost aktivnosti s ciljevima ove Odluke i uzme u obzir sve promjene gospodarske situacije, prioriteta i ciljeva dotičnog PZP-a, posebno putem *ad hoc* pregleda programskog dokumenta.

2. Pregled može pokrenuti Komisija ili na zahtjev dotičnog PZP-a nakon odobrenja Komisije.

3. Komisija provjerava ostvareni napredak u provedbi financijske pomoći pružene PZP-ovima, u okviru 11. EFR-a, te svake godine, počevši od 2015., dostavlja Vijeću izvješće o provedbi i rezultatima te, u mjeri u kojoj je to moguće, o glavnim rezultatima i učincima financijske pomoći Unije. Izvješće se također šalje Europskom parlamentu, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

4. Izvješće iz stavka 3. sadržava podatke iz prethodne godine o financiranim mjerama, rezultatima aktivnosti praćenja i evaluacije, sudjelovanju relevantnih partnera te provedbi obveza 11. EFR-a i odobrenih sredstava za plaćanje. U izvješću se procjenjuju rezultati pomoći, uz maksimalnu primjenu posebnih i mjerljivih pokazatelja. U njemu se opisuju glavne naučene lekcije i izvršavanje preporuka evaluacija prethodnih godina.

Poglavlje 4.

Načela ispunjavanja uvjeta

Članak 92.

Ispunjavanje uvjeta za teritorijalno financiranje

1. Javna tijela PZP-ova ispunjavaju uvjete za financijsku potporu predviđenu u ovoj Odluci.
2. Podložno sporazumu tijela dotičnih PZP-ova, sljedeći subjekti ili tijela ispunjavaju uvjete za financijsku potporu predviđenu u ovoj Odluci:
 - (a) lokalne, nacionalne i/ili regionalne javne ili polujavne agencije, službe ili lokalna tijela PZP-ova, a posebno njihove financijske institucije i razvojne banke;
 - (b) trgovačka društva i poduzeća PZP-ova i regionalnih skupina;
 - (c) trgovačka društva i poduzeća države članice kako bi im se omogućilo da, uz svoje vlastite doprinose, poduzimaju korisne projekte na području nekog PZP-a;
 - (d) financijski posrednici PZP-ova ili Unije koji promiču i financiraju privatna ulaganja u PZP-ove; i
 - (e) sudionici decentralizirane suradnje i drugi nevladini sudionici iz PZP-ova i Unije kako bi im se omogućilo poduzimanje gospodarskih, kulturnih, socijalnih i obrazovnih projekata i programa u PZP-ovima u okviru decentralizirane suradnje, kako je navedeno u članku 12.

Članak 93.

Ispunjavanje uvjeta za regionalno financiranje

1. Regionalna alokacija koristi se za aktivnosti od kojih imaju koristi i koje uključuju:
 - (a) dva ili više PZP-ova bez obzira na njihovu lokaciju;
 - (b) jedan ili više PZP-ova i jednu ili više najudaljenijih regija iz članka 349. UFEU-a;
 - (c) jedan ili više PZP-ova i jednu ili više susjednih država AKP-a i/ili država koje to nisu;
 - (d) jedan ili više PZP-ova, jednu ili više najudaljenijih regija i jednu ili više država AKP-a i/ili država koje to nisu;
 - (e) dva ili više regionalnih tijela čiji članovi su PZP-ovi;

(f) jedan ili više PZP-ova i regionalna tijela čiji članovi su PZP-ovi, država AKP-a ili jedna ili više najudaljenijih regija;

(g) PZP-ove i Uniju kao cjelinu; ili

(h) jedan ili više subjekata, tijela ili druga tijela iz najmanje jednog PZP-a koji su članovi EGTS-a u skladu s člankom 8., jednu ili više najudaljenijih regija i jednu ili više susjednih država AKP-a i/ili država koje to nisu.

2. Financiranje za omogućivanje sudjelovanja država AKP-a, najudaljenijih regija i drugih zemalja dodaje se sredstvima alociranim PZP-ovima u okviru ove Odluke.

3. Sudjelovanje država AKP-a, najudaljenijih regija i drugih zemalja u programima utvrđenim u skladu s ovom Odlukom predviđa se samo u mjeri kojoj:

(a) težište projekata i programa koji se financiraju u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira suradnje ostane u PZP-u;

(b) postoje istovrsne odredbe u okviru financijskih instrumenata Unije; i

(c) se poštuje načelo proporcionalnosti.

4. Odgovarajuće mjere omogućuju usklađivanje financiranja kredita iz EFR-a i općeg proračuna Unije kako bi se financirali projekti o suradnji između PZP-ova, država AKP-a, najudaljenijih regija te drugih zemalja, posebno pojednostavljeni mehanizmi za zajedničko upravljanje takvim projektima.

Članak 94.

Ispunjavanje uvjeta za programe Unije

1. Fizičke osobe iz PZP-ova, kako su definirane u članku 50. i, kada je to potrebno, odgovarajuća javna i/ili privatna tijela i institucije u PZP-u, ispunjavaju uvjete za sudjelovanje u svim programima i financiranju iz programa Unije, podložno pravilima i ciljevima programa i mogućeg režima koji se primjenjuje na državu članicu s kojom je PZP povezan.

2. PZP-ovi ispunjavaju uvjete i za potporu u okviru programa Unije za suradnju s drugim zemljama, posebno zemljama u razvoju, podložno pravilima, ciljevima i režimu tih programa.

3. Komisija izvješćuje Odbor EFR-PZP o sudjelovanju PZP-ova u programima Unije na temelju informacija sadržanih u godišnjem izvješću o provedbi koji su podnijeli PZP-ovi i drugih dostupnih informacija.

PETI DIO

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 95.

Delegacija ovlasti Komisiji

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte o izmjeni dodatka Prilogu VI. radi uzimanja u obzir tehnološkog razvoja i promjena u carinskom zakonodavstvu u skladu s postupkom utvrđenim u članku 96.

Članak 96.

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 95. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina od 1. siječnja 2014. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja petogodišnjeg razdoblja. Delegiranje ovlasti automatski se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Vijeće tom produljenju usprotivi najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Vijeće u svakom trenutku može opozvati delegiranje ovlasti iz članka 95. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje

ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga priopćuje Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članka 95. stupa na snagu samo ako Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Vijeću na njega ne uloži nikakav prigovor ili ako je prije isteka tog roka Vijeće obavijestilo Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje se za dva mjeseca na inicijativu Vijeća.

Članak 97.

Promjena statusa

Djelujući u skladu s člankom 203. UFEU-a, Vijeće odlučuje o potrebnim prilagodbama ove Odluke ako:

(a) PZP postane neovisan;

(b) PZP napusti pridruživanje;

Članak 99.

Stupanje na snagu

(c) PZP postane najudaljenija regija;

Odluka stupa na snagu 1. siječnja 2014.

(d) najudaljenija regija postane PZP.

Prilog VI. primjenjuje se kako je predviđeno u članku 65. tog Priloga.

Članak 98.

Stavljanje izvan snage

Sastavljeno u Bruxellesu 25. studenoga 2013.

Odluka Vijeća 2001/822/EZ stavlja se izvan snage.

Za Vijeće

Upućivanja na odluku stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Odluku.

Predsjednik

D. PAVALKIS

*PRILOG I.***POPIS IZOLIRANIH PZP-ova**

- Falklandski otoci
- Sveta Helena, Uskršnji otok i Tristan da Cunha
- Sveti Petar i Mikelon

PRILOG II.

FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE: 11. EFR

Članak 1.

Alokacija između raznih instrumenata

1. Za potrebe ove Odluke, za sedmogodišnje razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020., cjelokupni iznos financijske pomoći Unije od 364,5 milijuna EUR u okviru 11. EFR-a, utvrđen Unutarnjim sporazumom o uspostavi 11. EFR-a, alocira se na sljedeći način:

- (a) 351 milijun EUR u obliku nepovratnih sredstava za programsku potporu dugoročnog razvoja, humanitarne pomoći, pomoći u nuždi, pomoći izbjeglicama i dodatnu potporu u slučaju fluktuacija u zaradama od izvoza kao i za potporu regionalne suradnje i integracije;
 - (b) 5 milijuna EUR za financiranje kamatnih subvencija i tehničku pomoć u kontekstu investicijskog instrumenta PZP-ova iz Priloga IV.;
 - (c) 8,5 milijuna EUR za studije ili mjere tehničke pomoći u skladu s člankom 80. ove Odluke i za cjelokupnu evaluaciju Odluke koja se provodi najkasnije četiri godine prije isteka.
2. Sredstva 11. EFR-a ne mogu se dodijeliti nakon 31. prosinca 2020. osim ako Vijeće jednoglasno, na prijedlog Komisije, odluči drugačije.
3. Ako se sredstva predviđena u stavku 1. iscrpe prije prestanka važenja ove Odluke, Vijeće poduzima odgovarajuće mjere.

Članak 2.

Upravljanje sredstvima

EIB upravlja zajmovima odobrenima iz vlastitih sredstava navedenima u Prilogu III., kao i aktivnostima koje se financiraju u okviru investicijskog instrumenta PZP-ova navedenog u Prilogu IV. Svim drugim financijskim sredstvima u okviru ove Odluke upravlja Komisija.

Članak 3.

Alokacija između PZP-ova

Iznos od 351 milijuna EUR iz članka 1. stavka 1. točke (a) ovog Priloga alocira se na temelju potreba i rezultata PZP-ova u skladu sa sljedećim mjerilima:

1. Iznos A od 229,5 milijuna EUR alocira se u PZP-ove osim u Grenland, posebno za financiranje inicijativa navedenih u programskom dokumentu. Kada je to potrebno, programski dokument posebno posvećuje pozornost radnjama koje nastoje ojačati upravljanje i institucionalne kapacitete korisnika PZP-a i, kada je to bitno, mogući raspored predviđenih djelovanja.

Alokacija iznosa A uzima u obzir broj stanovnika, razinu bruto domaćeg proizvoda (BDP), razinu prethodnih alokacija EFR-a i ograničenja zbog geografske izolacije PZP-ova, kako je navedeno u članku 9. ove Odluke. Svaka alokacija mora omogućivati svoje učinkovito korištenje. O njoj se odlučuje u skladu s načelom supsidijarnosti.

2. 100 milijuna EUR alocira se za potporu regionalne suradnje i integracije u skladu s člankom 7. ove Odluke, posebno u pogledu prioriteta i područja od zajedničkog interesa navedenih u članku 5. ove Odluke i savjetovanjem na temelju tijela partnerstva EU-PZP navedenih u članku 14. ove Odluke. Nastoji uspostaviti suradnju s drugim financijskim instrumentima Unije, suradnju između PZP-ova i najudaljenijih regija iz članka 349. UFEU-a.
3. Nealocirana pričuva B od 21,5 milijuna EUR namijenjena je za:
- (a) financiranje humanitarne pomoći i pomoći u nuždi za PZP-ove i, ako bude potrebno, dodatne potpore u slučaju fluktuacija u zaradama od izvoza u skladu s Prilogom IV.;

- (b) ostvarenje novih alokacija u skladu s razvojem potreba i rezultata PZP-ova navedenih u okviru stavka 1.

Rezultati se procjenjuju na objektivan i transparentan način, uzimajući u obzir, među ostalim, korištenje alociranih novčanih sredstava, učinkovitu provedbu tekućih poslova i donesene mjere održivog razvoja.

4. Komisija može, na temelju preispitivanja na polovini razdoblja, odlučiti o alokaciji bilo kojih nealociranih sredstava navedenih u ovom članku. Postupci za ovo preispitivanje i odluka o bilo kojoj novoj alokaciji donose se u skladu s člankom 87. ove Odluke.

PRILOG III.

FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE: ZAJMOVI IZ VLASTITIH SREDSTAVA EIB-a

Članak 1.

Iznos

EIB odobrava iznos do 100 milijuna EUR iz vlastitih sredstava za financiranje u skladu s vlastitim pravilima i postupcima te uvjetima predviđenim njegovim statutom i ovim Prilogom.

Članak 2.

EIB

1. EIB:

- (a) sredstvima kojima upravlja doprinosi gospodarskom i industrijskom razvoju PZP-ova na teritorijalnoj i regionalnoj osnovi; i u tu svrhu, financira kao prioritetne proizvodne projekte ili druga ulaganja usmjerene na promicanje privatnog sektora u svim gospodarskim sektorima;
- (b) uspostavlja blisku suradnju s nacionalnim i regionalnim razvojnim bankama te s bankarskim i financijskim institucijama PZP-ova i Unije;
- (c) u savjetovanju s dotičnim PZP-om, ako je potrebno, prilagođuje mehanizme i postupke za provedbu suradnje radi financiranja razvoja, kako je utvrđeno u ovoj Odluci, kako bi se vodilo računa o prirodi projekata i postupalo u skladu s ciljevima ove Odluke, u okviru postupaka utvrđenih njegovim statutom.

2. Financiranje iz vlastitih sredstava EIB-a odobrava se prema sljedećim uvjetima i odredbama:

- (a) referentna kamatna stopa je stopa koju EIB primjenjuje za zajam s jednakim uvjetima u vezi s valutom, razdobljem otplate i vrijednosnim papirima na dan potpisivanja ugovora ili na dan plaćanja;

(b) međutim:

- i. u načelu, projekti javnog sektora ispunjavaju uvjete za subvencioniranu kamatnu stopu od 3 %;
- ii. za projekte privatnog sektora koji uključuju aktivnosti restrukturiranja u okviru privatizacije ili za projekte s bitnim i jasno dokazivim socijalnim koristima ili koristima za okoliš, zajmovi se mogu proširiti sa subvencioniranom kamatnom stopom čiji će se iznos i oblik odrediti s obzirom na posebne karakteristike projekta. Međutim subvencionirana kamatna stopa ne smije biti viša od 3 %;

- iii. završna kamatna stopa ni u kojem slučaju ne smije biti manja od 50 % referentne stope;

- (c) iznos subvencionirane kamatne stope, izračunate u pogledu njezine vrijednosti u vrijeme isplate zajma, naplaćuje se iz alokacije kamatne subvencije utvrđene u članku 2. stavku 11. Priloga IV. i plaća se izravno EIB-u.

Kamatne subvencije mogu se kapitalizirati ili koristiti u obliku nepovratnih sredstava za potporu tehničkoj pomoći koja se odnosi na projekte, posebno za financijske institucije u PZP-ovima;

- (d) razdoblje otplate zajmova danih iz vlastitih sredstava EIB-a utvrđuje se na temelju ekonomskih i financijskih karakteristika projekta, ali ne smije biti dulje od 25 godina. Ti zajmovi obično imaju razdoblje počeka koje se utvrđuje pozivanjem na razdoblje izvedbe projekta.

3. Za investicije koje financira EIB iz vlastitih sredstava u trgovačkim društvima javnog sektora, od dotičnog PZP-a mogu se zahtijevati posebna jamstva ili obveze povezane s projektom.

Članak 3.

Uvjeti za prijenos deviza

1. U odnosu na aktivnosti na temelju ove Odluke kao i u odnosu na ono što su pisano odobrili, dotični PZP-ovi:

- (a) odobravaju oslobođenje od svih nacionalnih ili lokalnih pristojbi, fiskalnih davanja na kamate, provizija i amortizacija dospjelih zajmova u skladu sa zakonodavstvom dotičnih PZP-ova;

- (b) korisnicima stavljaju na raspolaganje valutu potrebnu za plaćanje kamata, provizije i amortizaciju dospjelih zajmova na temelju ugovora o financiranju sklopljenih za provedbu projekata na njihovim područjima;

- (c) stavljaju EIB-u na raspolaganje devize potrebne za prijenos svih iznosa koje primi u nacionalnoj valuti prema važećem deviznom tečaju između eura ili drugih valuta prijenosa i nacionalne valute na dan prijenosa. To uključuje sve oblike naknada kao što su, među ostalim, kamate, dividende, provizije i pristojbe, kao i amortizaciju zajmova i primitaka od prodaje udjela dospjelih na temelju ugovora o financiranju sklopljenih za provedbu projekata na njihovim područjima.

2. Za potrebe ovog članka, „dotični PZP-ovi” znači PZP-ovi koji imaju koristi od aktivnosti.

PRILOG IV.

FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE: INVESTICIJSKI INSTRUMENT EIB-a

Članak 1.

Cilj

Provodi se investicijski instrument (instrument) PZP-a osnovan Odlukom 2001/822/EZ sa sredstvima EFR-a radi promicanja komercijalno održivih poduzeća.

Uvjeti i odredbe financiranja u vezi s djelovanjem instrumenta i zajmovima iz vlastitih sredstava EIB-a utvrđuju se u Unutarnjem sporazumu o uspostavi 11. EFR-a i u Prilogu III. te u ovom Prilogu.

Ta se sredstva mogu kanalizirati prihvatljivim poduzećima, izravno ili neizravno, preko prihvatljivih investicijskih fondova i/ili financijskih posrednika.

Članak 2.

Sredstva instrumenta

1. Sredstva instrumenta mogu se koristiti, među ostalim, za:

(a) osiguravanje rizičnog kapitala u obliku:

i. sudjelovanja u kapitalu poduzeća PZP-ova, sa sjedištem u PZP-u ili izvan PZP-a, uključujući financijske institucije;

ii. kvazikapitalne pomoći poduzećima PZP-ova, uključujući financijske institucije;

iii. jamstava i drugih kreditnih ojačavanja koja se mogu iskoristiti za pokrivanje političkih i drugih rizika povezanih s investicijama, za strane i lokalne ulagače ili zajmodavce;

(b) osiguravanje redovitih zajmova.

2. Sudjelovanje u kapitalu uobičajeno je za nekontrolirajuće manjinske udjele i nadoknađuje se na temelju izvedbe dotičnog projekta.

3. Kvazikapitalna pomoć može se sastojati od dioničarskih predujmova, konvertibilnih obveznica, uvjetovanih, subordiniranih i participativnih zajmova ili drugog sličnog oblika pomoći. Takva se pomoć osobito može sastojati od:

(a) uvjetovanih zajmova, čije se servisiranje i/ili trajanje povezuje s ispunjavanjem određenih uvjeta u pogledu izvršenja projekta; u posebnom slučaju uvjetovanih zajmova za predinvesticijske studije ili drugu tehničku pomoć povezanu s projektom; ako investicija nije provedena, moguće je izostaviti servisiranje;

(b) participativnih zajmova, čije se servisiranje i/ili trajanje povezuje s financijskom dobiti projekta;

(c) subordiniranih zajmova, koji se otplaćuju samo nakon što budu namirene druge tražbine.

4. Naknada za svaku radnju posebno navodi se prilikom davanja zajma.

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 4.:

(a) u slučaju uvjetovanog ili participativnog zajma naknada se uobičajeno sastoji od fiksne kamatne stope koja nije viša od 3 % i varijabilne komponente koja se odnosi na izvršenje projekta;

(b) u slučaju subordiniranih zajmova kamatna stopa povezana je s tržištem.

6. Vrijednost jamstava određuje se tako da odražava osigurane rizike i posebna obilježja radnje.

7. Kamatna stopa za redovne zajmove sastoji se od referentne stope koju primjenjuje EIB za usporedive zajmove s jednakim uvjetima i odredbama u pogledu razdoblja odgode i otplate te porasta iznosa koji odredi EIB.

8. Redoviti zajmovi mogu obuhvatiti pod koncesijskim uvjetima i odredbama i sljedeće slučajeve:

(a) za infrastrukturne projekte u najmanje razvijenim PZP-ovima, PZP-ovima nakon sukoba ili PZP-ovima pogođenim prirodnom katastrofom koji su preduvjet za razvoj privatnog sektora. U takvim slučajevima kamatna stopa zajma smanjit će se za 3 %;

(b) projekte koji uključuju postupke restrukturiranja u okviru privatizacije ili projekte s bitnim i jasno dokazivim socijalnim koristima ili koristima za okoliš. U takvim slučajevima zajmovi se mogu proširiti subvencioniranom kamatnom stopom o čijem će se iznosu i obliku odlučiti s obzirom na posebna obilježja projekta. Međutim subvencionirana kamatna stopa ne smije biti viša od 3 %.

9. Konačna stopa zajmova iz stavka 8. točaka (a) ili (b) ni u kojem slučaju nije niža od 50 % referentne stope.

10. Sredstva koja će se osigurati za ove koncesijske svrhe dodijelit će se iz instrumenta i neće premašivati cjelokupni iznos alociranog za financiranje investicija iz instrumenta i iz vlastitih sredstava EIB-a.

11. Kamatne subvencije mogu se kapitalizirati ili koristiti u obliku nepovratnih sredstava za potporu tehničkoj pomoći povezanoj s projektom, posebno za financijske institucije u PZP-ovima.

Članak 3.

Djelovanje instrumenta

1. Instrument djeluje u svim gospodarskim sektorima i podupire investicije u tijelima privatnog sektora i komercijalno upravljanim tijelima javnog sektora, uključujući gospodarske i tehnološke infrastrukture koje stvaraju prihode i ključne su za privatni sektor. Instrumentom se:

- (a) upravlja kao obnovljivim fondom i usmjeren je tome da bude financijski održiv. Njegovo djelovanje temelji se na tržišnim uvjetima i odredbama te izbjegava stvaranje narušavanja na lokalnim tržištima i premještanje privatnih izvora financija;
- (b) podupire financijski sektor PZP-ova i nastoji postići katalizatorski učinak poticanjem mobilizacije dugoročnih lokalnih sredstava i privlačenjem stranih privatnih ulagača i zajmoprimaca za projekte u PZP-ovima;
- (c) preuzima dio rizika za projekte koje financira, osiguravajući njegovu financijsku održivost pomoću portfelja kao cjeline, a ne iz pojedinih aktivnosti;
- (d) nastoji kanalizirati sredstva preko institucija i programa PZP-ova koji promiču razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi).

2. EIB-u se nadoknađuju troškovi nastali upravljanjem instrumentom. Naknada EIB-a uključuje fiksnu komponentu od 0,5 % godišnje od početnih sredstava i varijabilne komponente iznosa do 1,5 % godišnje portfelja instrumenta koji se ulaže u projekte u PZP-ovima. Naknada se financira iz instrumenta.

3. Prestankom važenja ove Odluke i ako Vijeće ne donese posebnu odluku, kumulativni neto ponovni tokovi u instrument prenose se na sljedeći financijski instrument PZP-ova.

Članak 4.

Uvjeti za rizik deviznog tečaja

Kako bi se ublažili učinci fluktuacija deviznog tečaja, problemi rizika deviznog tečaja rješavaju se na sljedeći način:

(a) u slučaju sudjelovanja u kapitalu stvorenog za jačanje vlastitih sredstava poduzeća rizik deviznog tečaja, kao opće pravilo, snosi instrument;

(b) u slučaju financiranja MSP-ova rizičnim kapitalom rizik deviznog tečaja, kao opće pravilo, dijele Unija s jedne strane i druge uključene strane s druge strane. U prosjeku rizik deviznog tečaja jednako se dijeli;

(c) kada je to provedivo i primjereno, a posebno u zemljama koje obilježava makroekonomska i financijska stabilnost, instrument će nastojati dodjeljivati zajmove u lokalnim valutama PZP-ova, preuzimajući na taj način rizik deviznog tečaja.

Članak 5.

Financijski nadzor

1. Djelovanje investicijskog instrumenta podložno je postupku nadzora i razrješenja utvrđenom u statutima EIB-a za sve svoje aktivnosti.

2. Nadzor Europskog revizorskog suda (ERS) nad aktivnostima investicijskog instrumenta provodi se u skladu s postupcima dogovorenim između Komisije, EIB-a i ERS-a, a posebno u skladu s Tripartitnim sporazumom između Europske komisije, Europskog revizorskog suda i Europske investicijske banke od 27. listopada 2003., kako je izmijenjen ili dopunjen.

Članak 6.

Povlastice i imuniteti

1. Obavljajući aktivnosti povezane s provedbom ove Odluke ili provodeći ovu Odluku, predstavnici EIB-a uživaju uobičajene povlastice, imunitet i infrastrukturu PZP-ova dok obavljaju svoje dužnosti i putuju na mjesto ili iz mjesta na kojem moraju obavljati svoje dužnosti.

2. Za službenu komunikaciju i prijenos svih svojih dokumenata EIB na području PZP-ova uživa povlastice dodijeljene međunarodnim organizacijama.

3. Službeno dopisivanje i druga službena komunikacija EIB-a ne podliježu cenzuri.

PRILOG V.

FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE: DODATNA POTPORA U SLUČAJU KRATKOROČNIH FLUKTUACIJA U ZARADAMA OD IZVOZA**Članak 1.****Načela**

1. Stupanj ovisnosti gospodarstva PZP-a o izvozu robe, a posebno poljoprivrednih i rudarskih proizvoda i proizvoda ribarstva mjerilo je za utvrđivanje alokacije sredstava za dugoročni razvoj.
2. Kako bi se smanjili negativni učinci nestabilnosti izvoznih zarada i očuvao program razvoja ugrožen padom prihoda, dodatna financijska potpora može se mobilizirati od programskih sredstava za dugoročni razvoj zemlje na temelju članka 2. i 3. ovog Priloga.

Članak 2.**Kriteriji prihvatljivosti**

1. Prihvatljivost za dodatna sredstva utvrđuje se:
 - (a) na temelju 10 % ili 2 % u slučaju izoliranih PZP-ova kako su navedeni u Prilogu I., gubitaka izvoznih zarada od robe u usporedbi s aritmetičkom sredinom zarada u prve tri godine četverogodišnjeg razdoblja koje prethodi godini primjene; ili
 - (b) na temelju 10 % ili 2 % u slučaju izoliranih PZP-ova kako su navedeni u Prilogu I., gubitaka izvoznih zarada od ukupnih poljoprivrednih ili mineralnih proizvoda ili proizvoda ribarstva u usporedbi s aritmetičkom sredinom zarada u prve tri godine četverogodišnjeg razdoblja koje prethodi godini primjene za zemlje gdje prihodi od izvoza poljoprivrednih ili mineralnih proizvoda ili proizvoda ribarstva predstavljaju više od 40 % ukupnih izvoznih prihoda od robe.

2. Pravo na dodatnu potporu ograničava se na četiri uzastopne godine.

3. Dodatna sredstva iskazuju se u javnim računima dotične zemlje. Ona se koriste u skladu s provedbenim odredbama koje je potrebno utvrditi sukladno članku 85. ove Odluke. Sporazumom obiju stranaka sredstva se mogu koristiti za financiranje programa uključenih u nacionalni proračun. Međutim dio dodatnih sredstava može se također odvojiti za posebne sektore.

Članak 3.**Predujmi**

Sustav za alociranje dodatnih sredstava omogućuje predujme za pokrivanje svih kašnjenja u pribavljanju konsolidiranih statističkih podataka o trgovini i za osiguravanje da se predmetna sredstva mogu uključiti u proračun za godinu koja slijedi godinu primjene. Predujmi se mobiliziraju na temelju privremenih statističkih podataka o izvozu koje izrađuju tijela PZP-ova i upućuju Komisiji prije službenih konačnih konsolidiranih statističkih podataka. Najviši predujam iznosi 80 % procijenjenog iznosa dodatnih sredstava za godinu primjene. Tako mobilizirani iznosi prilagođuju se zajedničkim sporazumom između Komisije i tijela PZP-a u svjetlu konačnih konsolidiranih statističkih podataka o izvozu i konačnog iznosa javnog deficita.

Članak 4.**Preispitivanje**

Odredbe ovog Priloga podliježu preispitivanju najkasnije dvije godine od stupanja na snagu provedbenih odredaba iz članka 85. ove Odluke, a nakon toga na zahtjev Komisije, države članice ili PZP-a.

PRILOG VI

O DEFINICIJI POJMA „PROIZVODA S PODRIJETLOM” I NAČINIMA ADMINISTRATIVNE SURADNJE

SADRŽAJ

GLAVA I.	OPĆE ODREDBE	37
GLAVA II.	DEFINICIJA POJMA „PROIZVODI S PODRIJETLOM”	38
GLAVA III.	TERITORIJALNI UVJETI	44
GLAVA IV.	DOKAZ O PODRIJETLU PRAVILA ODJELJKA 1. KOJA SE PRIMJENJUJU OD STUPANJA NA SNAGU ODLUKE O PREKOMORSKOM PRIDRUŽIVANJU	45
GLAVA V.	NAČINI ADMINISTRATIVNE SURADNJE	53
GLAVA VI.	CEUTA I MELILLA	57
GLAVA VII.	ZAVRŠNE ODREDBE	57
Dodatci od I. do XIII.		59

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „zemlje SGP-a” znači regije ili države koje pripadaju skupini afričkih, karipskih i pacifičkih (AKP) država koje su sklopile sporazume kojima se utvrđuje ili koji vode do utvrđivanja Sporazuma o gospodarskom partnerstvu (SGP), kada se takav SGP primjenjuje privremeno ili stupi na snagu, ovisno tome što je prije;
- (b) „proizvodnja” znači svaka vrsta obrade ili prerade, uključujući sastavljanje;
- (c) „materijal” znači svaki sastojak, sirovina, sastavni dio ili dio itd. koji se upotrebljava u proizvodnji proizvoda;
- (d) „proizvod” znači proizvod koji se izrađuje, čak i ako je namijenjen kasnijoj upotrebi u drugim postupcima proizvodnje;
- (e) „roba” znači i materijali i proizvodi;
- (f) „zamjenjivi materijali” znači materijali koji su iste vrste i komercijalne kvalitete s istim tehničkim i fizičkim karakteristikama i koji se ne mogu razlikovati jedan od drugog kada su ugrađeni u gotov proizvod;

- (g) „carinska vrijednost” znači vrijednost kako je određena u skladu sa Sporazumom iz 1994. o provedbi članka VII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (Sporazum WTO-a o određivanju carinske vrijednosti);

- (h) „vrijednost materijala” u popisu u Dodatku II. znači carinska vrijednost u trenutku uvoza korištenih materijala bez podrijetla ili, ako taj podatak nije poznat ili ga je nemoguće utvrditi, prvu utvrđivu cijenu plaćenu za materijale u PZP-u. Kad treba utvrditi vrijednost korištenih materijala s podrijetlom, ova se točka primjenjuje *mutatis mutandis*;

- (i) „cijena franko tvornice” znači cijena plaćena za dobiveni proizvod u korist proizvođača u čijem je poduzeću obavljen posljednji postupak obrade ili prerade, pod uvjetom da ta cijena uključuje vrijednost svih materijala korištenih u proizvodnji i sve druge troškove povezane s proizvodnjom, umanjena za sve domaće poreze koji podliježu ili bi mogli podliježati povratu nakon izvoza dobivenog proizvoda.

Ako stvarna cijena ne izražava sve troškove povezane s proizvodnjom proizvoda koji su stvarno nastali u PZP-u, cijena franko tvornice znači iznos svih tih troškova, umanjen za sve domaće poreze koji podliježu ili bi mogli podliježati povratu nakon izvoza dobivenog proizvoda.

Za potrebu ove definicije, kada je posljednji postupak obrade ili prerade podugovorom dodijeljen proizvođaču, pojam „proizvođač” naveden u prvom podstavku ovog stavka može se odnositi na poduzeće koje je zaposlilo podgovarača;

- (j) „maksimalni sadržaj materijala bez podrijetla” znači maksimalan sadržaj materijala bez podrijetla koji je dozvoljen

kako bi se proizvodnja smatrala dostatnom obradom ili preradom da joj se dodijeli status proizvoda s podrijetlom. Može se izraziti postotkom cijene franko tvornice proizvoda ili kao postotak neto težine tih korištenih materijala obuhvaćenih posebnom skupinom poglavlja, poglavljem, tarifnim brojem ili tarifnim podbrojem;

- (k) „neto težina” znači sama težina robe bez materijala za pakiranje i spremnika za pakiranje bilo koje vrste;
- (l) „poglavlja”, „tarifni brojevi” i „tarifni podbrojevi” znači poglavlja, tarifni brojevi i tarifni podbrojevi (četveroznamenkaste ili šesteroznamenkaste oznake) korišteni u nomenklaturi koja čini Harmonizirani sustav razvrstavanja i brojčanog označivanja robe (Harmonizirani sustav) sukladno Preporuci Vijeća za carinsku suradnju od 26. lipnja 2004.;
- (m) „klasificirano” se odnosi na klasifikaciju proizvoda ili materijala prema određenom tarifnom broju ili tarifnom podbroju Harmoniziranog sustava;
- (n) „pošiljka” znači proizvodi koji su:
 - i. bili istodobno poslani od izvoznika primatelju; ili
 - ii. koji su obuhvaćeni jedinstvenom prijevoznom ispravom koja se odnosi na njihov prijevoz od izvoznika do primatelja ili su, u odsutnosti takve isprave, obuhvaćeni jednim računom;
- (o) „izvoznik” znači osoba koja izvozi robu u Uniju ili u PZP koji može dokazati podrijetlo robe, bez obzira na to je li osoba proizvođač ili nije i ispunjuje li sama ili ne formalnosti za izvoz;
- (p) „registrirani izvoznik” znači izvoznik koji je registriran kod nadležnih tijela dotičnog PZP-a ili Unije radi sastavljanja izjava o podrijetlu radi izvoza u okviru ove Odluke;
- (q) „izjava o podrijetlu” znači izjava koju je sastavio izvoznik navodeći da su proizvodi koje izjava pokriva u skladu s pravilima o podrijetlu ovog Priloga kako bi se osobi omogućilo prijavljivanje robe za oslobađanje za slobodni promet u Uniji radi zahtjeva za pogodnosti povlaštenog tarifnog tretmana ili gospodarski subjekt u PZP-u koji uvozi materijale za daljnju obradu u kontekstu pravila o kumulaciji radi dokazivanja statusa podrijetla takve robe;
- (r) „zemlja općeg sustava povlastica (OSP)” znači zemlja ili područje kako je definirano u članku 2. točki (d) Uredbe (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o primjeni sustava općih carinskih povlastica i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 732/2008 (SL L 303, 31.10.2012., str. 1.).

GLAVA II.

DEFINICIJA POJMA „PROIZVODI S PODRIJETLOM”

Članak 2.

Opći uvjeti

1. Sljedeći se proizvodi smatraju s podrijetlom iz PZP-ova:
 - (a) proizvodi koji su u potpunosti dobiveni u PZP-ovima u smislu članka 3. ovog Priloga;
 - (b) proizvodi dobiveni u PZP-ovima koji sadrže materijale koji ondje nisu u potpunosti dobiveni, pod uvjetom da su takvi materijali podvrgnuti dostatnoj obradi ili preradi u smislu članka 4. ovog Priloga.
2. Proizvodi s podrijetlom izrađeni iz materijala koji su dobiveni u potpunosti ili dostatno obrađeni ili prerađeni u dva ili više PZP-ova smatraju se proizvodima podrijetlom iz PZP-a gdje su posljednje obrađeni ili prerađeni.
3. Za potrebe provedbe stavka 1. područja PZP-ova smatraju se jednim područjem.

Članak 3.

Proizvodi dobiveni u potpunosti

1. Sljedeće se smatra u potpunosti dobivenim proizvodom u PZP-u:
 - (a) mineralni proizvodi izvađeni iz njihove zemlje i podmorja ili oceana;
 - (b) na tom području uzgajane ili ubrane biljke ili biljni proizvodi;
 - (c) na tom području rođene i uzgojene žive životinje;
 - (d) proizvodi od živih životinja koje su na tom području uzgojene;
 - (e) proizvodi od zaklanih životinja koje su na tom području rođene i uzgojene;
 - (f) proizvodi dobiveni lovom ili ribarenjem na tom području;
 - (g) proizvodi akvakulture u kojoj su ribe, rakovi i mekušci rođeni ili uzgojeni iz jaja, ličinki ili ikre;

- (h) proizvodi morskog ribarenja i drugi proizvodi izvađeni PZP-ovim plovilima iz mora izvan teritorijalnih voda;
- (i) proizvodi izvađeni na njihovim brodovima tvornicama isključivo od proizvoda navedenih u točki (h);
- (j) na tom području prikupljeni korišteni predmeti podobni samo za obnavljanje sirovina;
- (k) otpad i otpaci koji proizlaze iz postupaka proizvodnje provedenih na tom području;
- (l) proizvodi izvađeni iz morskog dna ili ispod morskog dna koje se nalazi izvan teritorijalnih voda, ali gdje posjeduju isključiva prava iskorištavanja;
- (m) na tom području proizvedena roba isključivo iz proizvoda navedenih u točkama od (a) do (l).

2. Pojmovi „njegova plovila” i „njegovi brodovi tvornice” u ovom članku stavku 1. točkama (h) i (i) primjenjuju se samo na plovila i brodove tvornice koja ispunjavaju svaki od sljedećih uvjeta:

- (a) registrirani su u PZP-u ili državi članici;
- (b) plove pod zastavom PZP-a ili države članice;
- (c) ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - i. u vlasništvu su državljana PZP-ova ili država članica barem 50 %; ili
 - ii. u vlasništvu su trgovačkih društva; koje imaju sjedište ili glavno mjesto poslovanja u PZP-u ili državama članicama; i koje su u vlasništvu PZP-ova, javnih subjekata te države, državljana te zemlje ili države članice barem 50 %.

3. Svaki uvjet iz stavka 2. može se ispuniti u državi članici ili u različitim PZP-ovima. U tom slučaju, proizvodi se smatraju proizvodima s podrijetlom u PZP-u u kojem je plovilo ili brod tvornica registriran u skladu sa stavkom 2. točkom (a).

Članak 4.

Dostatno obrađeni ili prerađeni proizvodi

1. Ne dovodeći u pitanje članke 5. i 6. ovog Priloga, proizvodi koji nisu u potpunosti dobiveni u PZP-u u smislu članka 3. ovog Priloga smatraju se da imaju podrijetlo u PZP-u, pod uvjetom da su uvjeti utvrđeni na popisu Dodatka II. za dotičnu robu ispunjeni.

2. Ako se proizvod koji je stekao status proizvoda s podrijetlom iz PZP-a u skladu sa stavkom 1. dalje prerađuje u tom PZP-u i koristi kao materijal u proizvodnji drugog proizvoda, materijali bez podrijetla koji su se možda koristili u njegovoj proizvodnji ne uzimaju se u obzir.

3. Utvrđivanje jesu li uvjeti stavka 1. ispunjeni, provodi se za svaki proizvod.

Međutim kada se odgovarajuće pravilo temelji na poštovanju maksimalnog sadržaja materijala bez podrijetla, kako bi se uzele u obzir fluktuacije u troškovima i valutnom tečaju, vrijednost materijala bez podrijetla može se izračunati na prosječnoj osnovi kako je utvrđeno u stavku 4.

4. U slučaju navedenom u drugom podstavku stavka 3., prosječna cijena franco tvornice proizvoda i prosječna vrijednost korištenog materijala bez podrijetla izračunavaju se na osnovi iznosa cijene franco tvornica naplaćenih za svu prodaju proizvoda tijekom prethodne fiskalne godine i iznosa vrijednosti svih materijala bez podrijetla korištenih u proizvodnji proizvoda tijekom prethodne fiskalne godine kako je definirano u zemlji izvoza, ili, gdje iznosi za cjelokupnu fiskalnu godinu nisu dostupni, tijekom kraćeg razdoblja koje ne bi smjelo biti kraće od tri mjeseca.

5. Izvoznici koji su se odlučili za izračune na prosječnoj osnovi dosljedno primjenjuju takvu metodu tijekom godine nakon fiskalne godine korištene kao reference ili, kada je to potrebno, tijekom godine nakon kraćeg razdoblja korištenog kao referenca. Takvu metodu mogu prestati primjenjivati kada se tijekom određene fiskalne godine ili kraćeg reprezentativnog razdoblja koje nije kraće od tri mjeseca, zabilježi nestanak fluktuacija u troškovima ili tečaju valute koje su opravdavale korištenje takve metode.

6. Prosjeci navedeni u stavku 4. koriste se kao cijena franco tvornice i vrijednost materijala bez podrijetla za potrebe utvrđivanja poštovanja maksimalnog sadržaja materijala bez podrijetla.

Članak 5.

Nedostatni postupci obrade ili prerade

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., sljedeći se postupci smatraju nedostatnim postupcima obrade ili prerade pri određivanju statusa proizvoda s podrijetlom, bez obzira na to jesu li uvjeti iz članka 4. ovog Priloga ispunjeni ili ne:

- (a) postupci konzerviranja kako bi se osiguralo da proizvodi ostanu u dobrom stanju tijekom prijevoza i uskladištenja;
- (b) rastavljanje i sastavljanje paketa;

- (c) pranje, čišćenje; otklanjanje prašine, oksidacije, ulja, boja ili drugih tvari za prekrivanje;
- (d) glačanje ili prešanje tekstila i tekstilnih artikala;
- (e) jednostavni postupci bojenja i poliranja;
- (f) ljuštenje, djelomično ili potpuno mljevenje riže, poliranje i glaziranje žitarica i riže;
- (g) postupci bojenja ili davanja okusa šećeru ili formiranja šećernih kocki; djelomično ili cjelokupno mljevenje kristalnog šećera;
- (h) guljenje, uklanjanje koštica i uklanjanje ljuski voća, orašastog voća i povrća;
- (i) oštrenje, jednostavno mrvljenje ili jednostavno rezanje;
- (j) filtriranje, prebiranje, sortiranje, klasificiranje, ocjenjivanje, sparivanje (uključujući izradu kompleta artikala);
- (k) jednostavno stavljanje u boce, limenke, plosnate boce, vreće, sanduke, kutije, pričvršćivanje u kartonsku ili drvenu ambalažu i svi drugi jednostavni postupci pakiranja;
- (l) lijepljenje ili tiskanje oznaka, etiketa, logotipa i drugih sličnih znakova prepoznavanja na proizvode ili njihova pakiranja;
- (m) jednostavno miješanje proizvoda, bez obzira na to jesu li oni različite vrste ili nisu; miješanje šećera s bilo kojim drugim materijalom;
- (n) jednostavno dodavanje vode ili razrjeđivanje ili dehidracija ili denaturalizacija proizvoda;
- (o) jednostavno sastavljanje dijelova artikala da bi predstavljao potpuni artikl ili rastavljanje proizvoda u dijelove;
- (p) kombinacija dvaju ili više postupaka iz točaka od (a) do (o);
- (q) klanje životinja.

2. Za potrebe stavka 1. aktivnosti se smatraju jednostavnim ako za njihovu izvedbu nisu potrebne posebne vještine ni strojevi, aparati ni alati koji su posebno proizvedeni ili postavljeni za te aktivnosti.

3. Sve aktivnosti provedene u PZP-u na određenom proizvodu uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja smatra li se obrada ili prerada tog proizvoda nedostatnom u smislu stavka 1.

Članak 6.

Odstupanja

1. Odstupajući od članka 4. ovog Priloga i podložno stavcima 2. i 3. ovog članka, materijali bez podrijetla koji se prema uvjetima navedenima u popisu Dodatka II. ne koriste u proizvodnji određenog proizvoda mogu se ipak koristiti, pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ili neto težina procijenjena za proizvod:

(a) 15 % težine proizvoda za proizvode obuhvaćene poglavljem 2. i poglavljima od 4. do 24. Harmoniziranog sustava, osim prerađenih proizvoda ribarstva iz poglavlja 16.;

(b) 15 % cijene franko tvornice proizvoda za druge proizvode, osim za proizvode obuhvaćene poglavljima od 50. do 63. na koje se primjenjuju odstupanja navedena u Dodatku I. bilješkama 6. i 7.

2. Stavak 1. ne omogućuje premašivanje postotaka za maksimalni sadržaj materijala bez podrijetla kako je navedeno u pravilima utvrđenim u popisu Dodatka II.

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na proizvode dobivene u potpunosti u PZP-u u smislu članka 3. ovog Priloga. Međutim, ne dovodeći u pitanje članak 5. i članak 11. stavak 2. ovog Priloga, odstupanje predviđeno u tim stavcima ipak se ne primjenjuju na iznos svih materijala koji se koriste u proizvodnji proizvoda i za koje pravilo utvrđeno u popisu Dodatka I. za taj proizvod zahtijeva da takvi materijali budu u potpunosti dobiveni.

Članak 7.

Kumulacija s Unijom

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom u Uniji smatraju se materijalima s podrijetlom u PZP-u ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, pod uvjetom da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one koja je navedena u članku 5. stavku 1.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, obrada ili prerada provedena u Uniji smatra se kao da je provedena u PZP-u, ako su materijali podvrgnuti naknadnoj obradi ili preradi na tom području u većoj mjeri od one koja je navedena u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.

3. Za potrebe kumulacije predviđene u ovom članku podrijetlo materijala utvrđuje se u skladu s ovim Prilogom.

Članak 8.

Kumulacija sa zemljama SGP-a

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom u zemljama SGP-a smatraju se materijalima s podrijetlom u PZP-u ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, pod uvjetom da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one navedenoj u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, obrada ili prerada provedena u zemljama SGP-a smatra se kao da je provedena u PZP-u ako se materijali podvrgnu naknadnoj obradi ili preradi na tom području u većoj mjeri od one navedenoj u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.

3. Za potrebe stavka 1. ovog članka podrijetlo materijala s podrijetlom u zemlji SGP-a utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu primjenjivima na određene SGP-ove i odgovarajućim odredbama o dokazu podrijetla i administrativnom suradnjom.

Kumulacija predviđena u ovom članku ne primjenjuje se na sljedeće:

(a) materijale s podrijetlom u Južnoafričkoj Republici koji se ne mogu izravno uvesti u Uniju bez carine i bez kvote u okviru SGP-a između Unije i Južnoafričke razvojne zajednice (SADC);

(b) materijale navedene u Dodatku XIII.

4. Kumulacija predviđena u ovom članku može se primijeniti samo pod uvjetom da:

(a) se zemlja SGP-a koja dobavlja materijale i PZP koji proizvodi završni proizvod obvezuje:

i. poštovati ili osigurati poštovanje ovog Priloga; i

ii. pružati administrativnu suradnju potrebnu za osiguranje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i međusobno;

(b) odgovarajući PZP obavijestio je Komisiju o obvezama navedenima u točki (a).

5. Ako su zemlje SGP-a već poštovale stavak 4. prije stupanja na snagu ove Odluke, nije se potrebno ponovno obvezati.

Članak 9.

Kumulacija s drugim zemljama koje imaju koristi od uvoza bez carina i kvota na tržište Unije u okviru Općeg sustava povlastica

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom iz zemalja i područja utvrđenih u stavku 2. ovog članka smatraju se materijalima s podrijetlom iz PZP-a ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, pod uvjetom da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one navedene u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.

2. Za potrebe stavka 1. materijali imaju podrijetlo u zemlji ili području:

(a) koja imaju koristi od „Posebnog režima za najmanje razvijene zemlje” utvrđenima u Općem sustavu povlastica (OSP) ⁽¹⁾;

(b) koja imaju koristi od pristupa tržištu Unije bez carina i kvota na 6-znamenkastoj razini HS-a u okviru općeg režima OSP-a ⁽²⁾.

3. Podrijetlo materijala dotičnih zemalja ili područja utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu utvrđenim sukladno članku 33. Uredbe (EU) br. 978/2012 i u skladu s člancima 32. ili 41. ovog Priloga.

4. Kumulacija predviđena u ovom stavku ne primjenjuje se na sljedeće:

(a) materijale koji su pri uvozu u Uniju podložni antidampinškim ili kompenzacijskim carinama ako imaju podrijetlo u zemlji koja je podložna tim antidampinškim ili kompenzacijskim carinama;

(b) proizvode od tune klasificirane prema poglavljima 3. i 16. u okviru Harmoniziranog sustava, koje obuhvaćaju članci 7. i 12. Uredbe (EU) br. 978/2012, te naknadne izmjene i odgovarajući pravni akti;

(c) materijale koje obuhvaćaju članci 22. i 30. Uredbe (EU) br. 978/2012, te naknadne izmjene i odgovarajući pravni akti.

⁽¹⁾ Članci 17. i 18. Uredbe (EU) br. 978/2012.

⁽²⁾ Članak 1. stavak 2. točka (a) Uredbe (EU) br. 978/2012. Materijali koji imaju koristi od tretmana s nulom stopom carine prema posebnom financijskom režimu za održivi razvoj i dobro upravljanje predviđenog u članku 1. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) br. 978/2012, ali ne u okviru općeg režima predviđenog u članku 1. stavku 2. točki (a) te uredbe, nisu obuhvaćeni ovom odredbom.

5. Kumulacija predviđena stavkom 1. ovog članka može se primijeniti samo pod uvjetom da:

- (a) zemlje ili područja uključena u kumulaciju obvezala su se na poštovanje ili osiguravanje poštovanja ovog Priloga i pružanje administrativne suradnje potrebne za osiguranje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i između njih samih;
- (b) je dotični PZP obavijestio Komisiju o obvezi navedenoj u točki (a).

6. Komisija u *Službenom listu Europske unije* serije C objavljuje dan na koji se kumulacija previđena u ovom članku može primjenjivati na one zemlje i područja navedenima u ovom članku, a koja su ispunila potrebne uvjete.

Članak 10.

Proširena kumulacija

1. Komisija može na zahtjev PZP-a odobriti kumulaciju podrijetla između PZP-a i zemlje s kojom je Unija sklopila sporazum o slobodnoj trgovini u skladu s člankom XXIV. važećeg Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT) pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) zemlje ili područja uključena u kumulaciju obvezala su se na poštovanje ili osiguravanje poštovanja ovog Priloga i pružanje administrativne suradnje potrebne za osiguranje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i između njih samih;
- (b) dotični PZP obavijestio je Komisiju o obvezi navedenoj u točki (a).

Komisija, uzimajući u obzir rizik od izbjegavanja trgovine i posebnu osjetljivost materijala koji se upotrebljavaju u kumulaciji, može uspostaviti dodatne uvjete za odobrenje zatražene kumulacije.

2. Zahtjev naveden u stavku 1. prvom podstavku ovog članka upućuje se Komisiji u pisanom obliku. Navodi dotičnu treću zemlju ili zemlje, sadrži popis materijala podložnih kumulaciji i dokaz da su uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka ispunjeni.

3. Podrijetlo korištenih materijala i dokumentacija s dokazom o podrijetlu utvrđuju se u skladu s pravilima iz

odgovarajućeg sporazuma o slobodnoj trgovini. Podrijetlo proizvoda koji će se izvesti u Uniju utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu iz ovog Priloga.

4. Kako bi dobiveni proizvod stekao status s podrijetlom, materijali s podrijetlom iz treće zemlje i korišteni u PZP-u u proizvodnji proizvoda koji će se izvesti u Uniju ne moraju se podvrgnuti dostatnoj obradi ili preradi, pod uvjetom da je obrada ili prerada provedena u dotičnom PZP-u u većoj mjeri od one navedene u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.

5. Komisija u *Službenom listu Europske unije* (serija C) objavljuje datum stupanja na snagu proširene kumulacije, partnera potpisnika sporazuma o slobodnoj trgovini s Unijom koji je uključen u kumulaciju, uvjete koji se primjenjuju i popis materijala na koje se kumulacija primjenjuje.

6. Komisija donosi mjere za odobravanje kumulacije navedene u stavku 1. ovog članka provedbom akata. Ti se provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 64. stavka 2. ovog Priloga.

Članak 11.

Jedinica kvalifikacije

1. Jedinica kvalifikacije za primjenu odredbi ovog Priloga određeni je proizvod koji se smatra osnovnom jedinicom prilikom određivanja klasifikacije korištenjem Harmoniziranog sustava.

2. Kada se pošiljka sastoji od određenog broja istovrsnih proizvoda klasificiranih pod istim tarifnim brojem Harmoniziranog sustava, svaki se pojedini proizvod uzima u obzir prilikom primjene odredbi ovog Priloga.

3. Kad je prema općem pravilu 5. Harmoniziranog sustava ambalaža uključena u proizvod za potrebe klasifikacije, uključuje se za potrebe određivanja podrijetla.

Članak 12.

Dodatna oprema, rezervni dijelovi i alati

Dodatna oprema, rezervni dijelovi i alati poslani s dijelom opreme, stroja, aparata ili vozila, koji su dio normalne opreme i uključeni u njenu cijenu franko tvornice, smatraju se jednim dijelom opreme, stroja, aparata ili odgovarajućeg vozila.

Članak 13.**Setovi**

Setovi se smatraju, kako je utvrđeno općim pravilom 3. Harmozirano sustava, setovima s podrijetlom pod uvjetom da su svi dijelovi, koji čine njihov sastavni dio, s podrijetlom.

Kada je set sastavljen od proizvoda s podrijetlom i bez podrijetla, set će se kao cjelina smatrati s podrijetlom pod uvjetom da vrijednost proizvoda bez podrijetla ne premašuje 15 % franko tvornice cijene seta.

Članak 14.**Neutralni elementi**

Kako bi se utvrdilo je li proizvod proizvod s podrijetlom, u obzir se ne uzima podrijetlo sljedećih elemenata koji bi se mogli koristiti u njegovoj proizvodnji:

- (a) energija i gorivo;
- (b) postrojenje i oprema;
- (c) strojevi i alati;
- (d) bilo koja roba koja nije uključena i koja nije namijenjena za uključivanje u konačni sastav proizvoda.

Članak 15.**Računovodstveno odvajanje**

1. Ako se zamjenjiva roba s podrijetlom ili bez podrijetla koristi u obradi ili preradi proizvoda, carinska tijela država članica mogu na pismeni zahtjev gospodarskih subjekata odobriti upravljanje materijalima u Uniji metodom računovodstvenog odvajanja radi budućeg izvoza u PZP u okviru bilateralne kumulacije bez zasebnog skladištenja materijala.

2. Carinska tijela država članica mogu odrediti da odobrenje ovlaštenja navedenog u stavku 1. bude podložno uvjetima koje smatraju prikladnim.

Ovlaštenje se odobrava samo ako se korištenjem metode navedene u stavku 3. može osigurati da je u bilo kojem trenutku broj dobivenih proizvoda koji se mogu smatrati „s podrijetlom iz Unije” jednak broju koji bi se dobio korištenjem metode fizičkog odvajanja zaliha.

Ako se odobri, primjenjuje se metoda, a njezina se primjena bilježi na osnovi osnovnih računovodstvenih načela primjenjivih u Uniji.

3. Korisnik metode navedene u stavku 2. izdaje ili, do primjene sustava registriranih izvoznika, podnosi zahtjev za dokaz o podrijetlu za količinu proizvoda koji se mogu smatrati proizvodima s podrijetlom u Uniji. Na zahtjev carinskih tijela država članica korisnik daje izjavu o načinu upravljanja količinama.

4. Carinska tijela država članica prate korištenje ovlaštenja navedenog u stavku 1.

Ovlaštenje mogu povući u sljedećim slučajevima:

- (a) korisnik nepravilno koristi ovlaštenje u bilo kojem obliku; ili
- (b) korisnik ne ispunjuje druge uvjete utvrđene u ovom Prilogu.

Članak 16.**Odstupanja**

1. Na inicijativu Komisije ili kao odgovor na zahtjev države članice ili PZP-a PZP-u se može odobriti privremeno odstupanje od odredbi ovog Priloga u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

- (a) unutarnji ili vanjski faktori privremeno mu uskraćuju mogućnost poštovanja pravila o stjecanju podrijetla predviđenih u članku 2. ovog Priloga dok je to prije bilo moguće;
- (b) potrebno mu je vremena za pripremu za poštovanje pravila o stjecanju podrijetla predviđenih u članku 2.;
- (c) kada ga opravdava razvoj postojećih ili stvaranje novih industrija.

2. Zahtjev naveden u stavku 1. upućuje se Komisiji u pismenom obliku putem obrasca utvrđenog u Dodatku X. Navodi razloge za zahtjev i sadrži odgovarajuće dokazne isprave.

3. Pri ispitivanju zahtjeva posebno se uzima u obzir sljedeće:

- (a) razina razvoja ili geografska situacija dotičnog PZP-a; posebno u pogledu gospodarskog i socijalnog učinka odluke koja se donosi, osobito u pogledu zapošljavanja;

(b) slučajevi kada bi primjena postojećih pravila o podrijetlu znatno utjecala na mogućnost postojeće industrije u PZP-u da nastavi s izvozom u Uniju, a posebno slučajevi kada bi ta primjena mogla dovesti do prestanka njezinih aktivnosti;

(c) posebni slučajevi kada se može jasno pokazati da bi pravila o podrijetlu mogla onemogućiti znatna ulaganja u industriju i kada bi odstupanje koje potiče ostvarivanje investicijskog programa omogućilo udovoljavanje ovim pravilima u fazama.

4. Komisija odgovara pozitivno na sve zahtjeve koji su propisno opravdani u skladu s ovim člankom i koji ne mogu ozbiljno naštetiti postojećoj industriji Unije.

5. Komisija poduzima potrebne korake kako bi se osiguralo da se odluka postigne u najkraćem mogućem roku i donosi mišljenje 95 radnih dana od dana prijama potpune prijave.

6. Privremeno odstupanje ograničava se na trajanje učinaka unutarnjih i vanjskih faktora koji dovode do odstupanja ili vrijeme koje je PZP-u potrebno za postizanje poštovanja pravila ili postizanje ciljeva utvrđenih odstupanjem uzimajući u obzir posebnu situaciju dotičnog PZP-a i njegove poteškoće.

7. Kada je odstupanje odobreno, podložno je poštovanju utvrđenih uvjeta utvrđenih u pogledu informacija koje će se pružiti Komisiji, a koje se odnose na korištenje odstupanja i upravljanje količinama za koje je odstupanje odobreno.

8. Komisija donosi mjeru kojom odobrava privremeno odstupanje navedeno u stavku 1. ovog članka provodeći akte. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 64. stavka 2. ovog Priloga.

GLAVA III.

TERITORIJALNI UVJETI

Članak 17.

Načelo teritorijalnosti

1. Osim kako je predviđeno člancima 7. i 10. ovog Priloga, uvjeti utvrđeni u ovom Prilogu za stjecanje statusa podrijetla neprekidno se ispunjavaju.

2. Ako se proizvodi s podrijetlom koji su izvezeni iz PZP-a u drugu državu vrate, smatraju se proizvodima bez podrijetla, osim ako se nadležnim tijelima na prihvatljiv način može dokazati:

(a) da su vraćeni proizvodi jednaki proizvodima koji su izvezeni; i

(b) da nisu bili podvrgnuti postupcima izvan onih nužnih za očuvanje njihova dobrog stanja dok se nalaze u toj zemlji ili dok ne budu izvezeni.

Članak 18.

Klauzula o ispravnom upravljanju

1. Proizvodi prijavljeni za oslobađanje za slobodan promet u Uniji isti su proizvodi kao i oni koji su izvezeni iz PZP-a u kojem se smatra da imaju podrijetlo. Ni na koji način se ne mijenjaju, preinačuju ni podvrgavaju aktivnostima osim onima za njihovo očuvanje u dobrom stanju prije prijave za oslobađanje za slobodni promet. Proizvodi ili pošiljke mogu se skladištiti, a pošiljke razdvojiti kada se to provodi na odgovornost izvoznika ili budućeg posjednika robe, a proizvodi ostaju pod nadzorom carine u zemlji ili zemalja tranzita.

2. Poštovanje stavka 1. smatra se zadovoljavajuće osim ako carinska tijela nemaju razloga vjerovati suprotno. U takvim slučajevima carinska tijela mogu zahtijevati od deklaranta da pruži dokaz poštovanja koji se može pružiti na bilo koji način, uključujući dokumente o ugovornom prijevozu kao što su otpremnice ili činjenične ili konkretne dokaze na temelju označivanja ili numeriranja paketa ili bilo koji dokaz povezan s robom.

3. Stavci 1. i 2. ovog članka primjenjuju se *mutatis mutandis* kada se primjenjuje kumulacija u okviru članaka 7. i 10. ovog Priloga.

Članak 19.

Izložbe

1. Za proizvode s podrijetlom, poslane iz PZP-a na izložbu u državu koja nije PZP, iz država SGP-a ili država članica te prodane nakon izložbe za uvoz u Uniju prilikom uvoza vrijede povlastice u skladu s odredbama Odluke, pod uvjetom da je carinskim tijelima na prihvatljiv način dokazano:

(a) da je izvoznik poslao te proizvode iz PZP-a u zemlju u kojoj se održava izložba i da ih je tamo izložio;

(b) da su se proizvodi prodali ili ih je izvoznik na drugi način ustupio osobi u Uniji;

(c) da su proizvodi tijekom izložbe ili odmah nakon nje bili poslani u onom stanju u kojem su bili poslani na izložbu;

(d) da su se proizvodi, s obzirom na to da su poslani za izložbu, koristili samo radi njihova izlaganja na izložbi i ni u kakve druge svrhe.

2. Dokaz o podrijetlu mora se izdati ili izraditi u skladu s glavom IV. ovog Priloga i podnijeti carinskim tijelima zemlje uvoznice u skladu s postupkom koji se primjenjuje u toj zemlji. Naziv i adresa izložbe moraju se na njemu naznačiti. Prema potrebi može se zahtijevati dodatna dokumentacija s dokazima o uvjetima pod kojima su bili izloženi.

3. Stavak 1. ovog članka primjenjuje se na bilo koju trgovinsku, industrijsku, poljoprivrednu ili obrtničku izložbu, sajam ili slično javno izlaganje ili pokazivanje koje nije organizirano u privatne svrhe u trgovinama ili poslovnim prostorima radi prodaje stranih proizvoda i tijekom koje su proizvodi ostali pod carinskom kontrolom.

GLAVA IV.

DOKAZI O PODRIJETLU

Odjeljak 1.

Opći uvjeti

Članak 20.

Iznosi izraženi u eurima

1. Za primjenu članaka 26., 31., 43. i 44. ovog Priloga u slučajevima kada su proizvodi fakturirani u drugoj valuti osim u eurima, iznose u nacionalnim valutama država članica u protuvrijednosti iznosa izraženih u eurima godišnje utvrđuje svaka dotična zemlja.

2. Pošiljka ima koristi od članaka 26., 31., 43. i 44. pozivaj na valutu u kojoj je faktura izrađena.

3. Iznosi koji se koriste u bilo kojoj nacionalnoj valuti protuvrijedni su te nacionalne valute iznosa izraženih u eurima na prvi radni dan listopada svake godine. Komisija se obavješćuje o iznosima do 15. listopada, a primjenjuju se od 1. siječnja sljedeće godine. Komisija obavješćuje sve dotične zemlje o odgovarajućim iznosima.

4. Država članica može zaokružiti iznos koji proizlazi iz preračunavanja iznosa izraženog u eurima u svoju nacionalnu valutu. Zaokruženi iznos ne smije se razlikovati od iznosa koji proizlazi iz preračunavanja više od 5 %. Država članica ne mora preračunati protuvrijednost iznosa izraženog u eurima u svoju nacionalnu valutu ako tijekom godišnje prilagodbe predviđene u stavku 3. preračunavanje tog iznosa prije zaokruživanja proizlazi iz povećanja manjeg od 15 % u protuvrijednosti u nacionalnoj valuti. Protuvrijednost u nacionalnoj valuti ne mora se preračunavati ako bi to dovelo do smanjenja te protuvrijednosti.

5. Iznosi izraženi u eurima i njihove protuvrijednosti u nacionalnim valutama nekih država članica pregledava Komisija na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice ili PZP-a. Prilikom provođenja tog pregleda Komisija razmatra poželjnost očuvanja učinaka dotičnih ograničenja u stvarnim uvjetima. U tu svrhu ona može odlučiti o izmjeni iznosa izraženih u eurima.

Odjeljak 2.

Postupci prije primjene sustava registriranih izvoznika

Članak 21.

Dokaz o podrijetlu

Za proizvode s podrijetlom iz PZP-ova prilikom uvoza u Uniju vrijede povlastice u skladu s odredbama ove Odluke uz predočenje:

(a) potvrde o prometu robe EUR.1, čiji se obrazac nalazi u Dodatku III.; ili

(b) u slučajevima iz članka 26. izjave čiji se tekst nalazi u Dodatku VI., koju daje izvoznik na računu, dostavnici ili bilo kojoj drugoj komercijalnoj ispravi koja opisuje dotični proizvod na dovoljno podroban način kako bi se omogućilo utvrđivanje njegova identiteta („izjava o podrijetlu”).

Članak 22.

Postupak izdavanja potvrde o prometu robe EUR.1

1. Potvrdu o prometu robe EUR.1 izdaju carinska tijela PZP-a izvoznika povodom pismenog zahtjeva izvoznika ili njegova ovlaštenog predstavnika na izvoznikovu odgovornost.

2. U tu svrhu, izvoznik ili njegov ovlašten predstavnik obvezni su ispuniti potvrdu o prometu robe EUR.1 i zahtjev za izdavanje potvrde, čiji se obrasci nalaze u dodacima III. i IV. Ti se obrasci ispunjavaju u skladu s ovim Prilogom. Ako se ispunjava rukom, moraju se ispuniti tiskanim slovima. Opis proizvoda mora se navesti u polju rezerviranom za ovu svrhu bez ostavljanja bilo kakvih praznih linija. Kada polje nije u potpunosti ispunjeno, potrebno je povući crtu ispod posljednje prazne crte za opis, a prazan prostor prekriziti.

3. Izvoznik koji zahtijeva izdavanje potvrde o prometu robe EUR.1 mora biti spreman u svakom trenutku predočiti, na zahtjev carinskih tijela PZP-a izvoznika u kojem se izdaje potvrda o prometu robe EUR.1, sve odgovarajuće isprave kojima se dokazuje status proizvoda s podrijetlom kao takvog, kao i ispunjavanje drugih uvjeta iz ovog Priloga.

4. Carinska tijela PZP-a izvoznika izdaju potvrdu o prometu robe EUR.1 ako se dotični proizvodi mogu smatrati proizvodima s podrijetlom iz PZP-a, Unije ili države SGP-a te ispunjavaju druge uvjete iz ovog Priloga.

5. Carinska tijela koja izdaju potvrdu poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se provjerio status proizvoda s podrijetlom i ispunjavanje drugih uvjeta iz ovog Priloga. U tu svrhu ona imaju pravo zahtijevati sve dokaze i provesti bilo koju provjeru izvoznikovih računa ili bilo koju drugu provjeru koju smatraju potrebnom. Carinska tijela koja izdaju potvrdu također osiguravaju da su obrasci iz stavka 2. propisno popunjeni. Posebno provjeravaju je li prostor rezerviran za opis proizvoda ispunjen tako da se može isključiti svaka mogućnost neovlaštenog dopisivanja.

6. Datum izdavanja potvrde o prometu robe EUR.1 navodi se u polju 11 potvrde.

7. Potvrdu o prometu robe EUR.1 izdaju carinska tijela i stavljaju je izvozniku na raspolaganje čim se izvrši ili osigura stvarni izvoz.

Članak 23.

Naknadno izdana potvrda o prometu robe EUR.1

1. Neovisno o članku 22. potvrda o prometu robe EUR.1 može se izdati nakon izvoza proizvoda na koje se ona odnosi ako:

(a) nije bila izdana u vrijeme izvoza zbog grešaka ili nenamjernih propusta ili posebnih okolnosti;

(b) je carinskim tijelima na prihvatljiv način dokazano da je potvrda o prometu robe EUR.1 izdana, ali nije prihvaćena prilikom izvoza iz tehničkih razloga;

(c) je potvrda o prometu robe EUR.1 izdana u vrijeme izvoza za pošiljku koja je naknadno razdvojena u trećoj zemlji za skladištenje u skladu s člankom 18. ovog Priloga pod uvjetom da se početna potvrda EUR.1 vrati carinskim tijelima koji su je izdali; ili

(d) nije izdana u vrijeme izvoza jer završna destinacija pošiljke u to vrijeme nije bila poznata, a utvrđena je tijekom njenog skladištenja i nakon mogućeg razdvajanja pošiljke u treću zemlju u skladu s člankom 18. ovog Priloga.

2. Za potrebe provedbe stavka 1. izvoznik mora u svojem zahtjevu navesti mjesto i datum izvoza proizvoda na koje se potvrda o prometu robe EUR.1 odnosi te navesti razloge za svoj zahtjev.

3. Carinska tijela mogu naknadno izdati potvrdu o prometu robe EUR.1 samo nakon što provjere da su podaci iz izvoznikova zahtjeva u skladu s onima iz odgovarajućeg spisa.

4. Potvrda o prometu robe EUR.1, koja je naknadno izdana, mora biti ovjerena sljedećim frazama u polju „Primjedbe” (polje 7.) potvrde o prometu robe EUR.1.

„ISSUED RETROSPECTIVELY”

5. Ovjera iz stavka 4. ovog članka unosi se u polje „Primjedbe” potvrde o prometu robe EUR.1.

Članak 24.

Izdavanje duplikata potvrde o prometu robe EUR.1

1. U slučaju krađe, gubitka ili uništenja potvrde o prometu robe EUR.1 izvoznik može zahtijevati od carinskih tijela koja su je izdala izdavanje duplikata na temelju izvoznih isprava u njihovom posjedu.

2. Duplikat potvrde o prometu robe EUR.1 ovjerava se u polju „Primjedbe” (polje 7.) sljedećom riječi:

„DUPLICATE”

3. Ovjera iz stavka 2. ovog članka unosi se u polje „Primjedbe” duplikata potvrde o prometu robe EUR.1.

4. Duplikat, koji mora nositi datum izdavanja originalne potvrde o prometu robe EUR.1, počinje vrijediti s tim datumom.

Članak 25.

Izdavanje potvrda o prometu robe EUR.1 na temelju prethodno izdanog ili sastavljenog dokaza o podrijetlu

Kada su proizvodi s podrijetlom stavljeni pod kontrolu carinarnice u Uniji ili PZP-u, moguće je zamijeniti originalni dokaz o podrijetlu jednom ili više potvrda o prometu robe EUR.1 kako bi se svi ili neki od tih proizvoda poslali drugdje unutar područja Unije ili PZP-a. Zamjensku potvrdu (zamjenske potvrde) o prometu robe EUR.1 izdaje carinarnica pod čiju su kontrolu ti proizvodi stavljeni.

Članak 26.**Uvjeti za sastavljanje izjave o podrijetlu**

1. Izjavu o podrijetlu kako je navedena u članku 21. točki b. ovog Priloga može sastaviti:

(a) ovlaštenu izvoznik kako je naveden u članku 27. ovog Priloga; ili

(b) svaki izvoznik za bilo koju pošiljku koja se sastoji od jednog ili više paketa koji sadrže proizvode s podrijetlom čija ukupna vrijednost ne premašuje 10 000 EUR.

2. Izjava o podrijetlu može se sastaviti ako se dotični proizvodi mogu smatrati proizvodima s podrijetlom iz PZP-a, države SGP-a ili Unije i ispunjavaju druge uvjete iz ovog Priloga.

3. Izvoznik koji sastavlja izjavu o podrijetlu u svakom trenutku mora biti spreman podnijeti, na zahtjev carinskih tijela zemlje ili područja izvoza, sve odgovarajuće isprave kojima se dokazuje status s podrijetlom dotičnog proizvoda kao i ispunjavanje drugih uvjeta iz ovog Priloga.

4. Izjavu o podrijetlu sastavlja izvoznik strojnim ispisom, pečatiranjem ili ispisivanjem na računu, dostavnici ili drugoj komercijalnoj ispravi izjave čiji se tekst nalazi u Dodatku VI., korištenjem jedne od jezičnih inačica navedenih u tom Prilogu i u skladu s odredbama domaćeg zakonodavstva zemlje ili područja izvoza. Ako je izjava pisana rukom, ispisuje se tintom tiskanim slovima.

5. Izjave o podrijetlu nose originalni vlastoručni potpis izvoznika. Međutim od ovlaštenog izvoznika u smislu članka 27. ovog Priloga ne zahtijeva se da potpiše takvu izjavu, pod uvjetom da se carinskim tijelima zemlje izvoznice pisano obveza da prihvaća punu odgovornost za svaku izjavu o podrijetlu koja ga identificira kao da ju je vlastoručno potpisao.

6. Izjavu o podrijetlu može sastaviti izvoznik kad se izvoze proizvodi na koje se ona odnosi, ili nakon izvoza pod uvjetom da je podnesena u zemlji uvoznici najkasnije dvije godine od uvoza proizvoda na koje se odnosi.

Članak 27.**Ovlašteni izvoznik**

1. Carinska tijela zemlje izvoznice mogu ovlastiti bilo kojeg izvoznika za sastavljanje izjava o podrijetlu bez obzira na vrijednost dotičnog proizvoda. Izvoznik koji zahtijeva takvo

ovlaštenje mora na način prihvatljiv carinskim tijelima ponuditi sva nužna jamstva za dokazivanje statusa proizvoda s podrijetlom kao i ispunjavanje drugih zahtjeva iz ovog Priloga.

2. Carinska tijela mogu odobriti status ovlaštenog izvoznika podložno bilo kojim uvjetima koje smatraju primjerenima.

3. Carinska tijela odobravaju ovlaštenom izvozniku broj carinskog ovlaštenja koji se mora nalaziti na izjavi o podrijetlu.

4. Carinska tijela nadziru korištenje ovlaštenja ovlaštenog izvoznika.

5. Carinska tijela mogu u svakom trenutku povući ovlaštenje. To čini kada ovlaštenu izvoznik više ne nudi jamstva iz stavka 1., ne ispunjuje uvjete iz stavka 2. ili na drugi način neispravno koristi ovlaštenje.

Članak 28.**Valjanost dokaza o podrijetlu**

1. Dokaz o podrijetlu vrijedi deset mjeseci od dana izdavanja u zemlji izvoznici i u navedenom razdoblju mora se podnijeti carinskim tijelima zemlje uvoznice.

2. Dokazi o podrijetlu koji se podnose carinskim tijelima zemlje uvoznice nakon isteka roka za podnošenje iz stavka 1. mogu se prihvatiti radi primjene povlaštenog tretmana kada je do nepodnošenja tih dokumenata unutar roka došlo zbog izvanrednih okolnosti.

3. U ostalim slučajevima zakašnjelog podnošenja carinska tijela zemlje uvoznice mogu prihvatiti dokaze o podrijetlu kada su proizvodi podneseni prije isteka navedenog roka.

Članak 29.**Podnošenje dokaza o podrijetlu**

Dokazi o podrijetlu podnose se carinskim tijelima zemlje uvoznice u skladu s postupcima koji se primjenjuju u toj zemlji. Ta tijela mogu zahtijevati prijevod dokaza o podrijetlu, a mogu zahtijevati i da se uz uvoznu deklaraciju priloži izjava uvoznika kojom se potvrđuje da proizvodi ispunjavaju tražene uvjete za provedbu Odluke.

Članak 30.

Uvoz u djelomičnim pošiljkama

Kada se, na zahtjev uvoznika i pod uvjetima koje utvrde carinska tijela zemlje uvoznice, rastavljeni ili nesastavljeni proizvod, u smislu Općeg pravila 2a Harmoniziranog sustava iz odjeljaka XVI. i XVII. ili tarifnih brojeva 7308 i 9406 Harmoniziranog sustava, uvoze u djelomičnim pošiljkama, nakon uvoza prve djelomične pošiljke carinskim tijelima podnosi se jedinstveni dokaz o podrijetlu za takve proizvode.

Članak 31.

Izuzeća od dokaza o podrijetlu

1. Proizvodi koje privatne osobe šalju kao male pakete privatnim osobama ili koji čine dio putnikove osobne prtljage prihvaćaju se kao proizvodi s podrijetlom bez potrebe za podnošenjem dokaza o podrijetlu, pod uvjetom da se takvi proizvodi ne uvoze u trgovinske svrhe, da je dana izjava da udovoljuju zahtjevima iz ovog Priloga i da ne postoji sumnja u vjerodostojnost takve izjave. U slučaju kada se proizvodi šalju poštom, ta se izjava može dati na carinskoj deklaraciji CN22/CN23 ili na listu priloženom tom dokumentu.

2. Uvoz koji je povremen i koji se isključivo odnosi na proizvode za osobnu upotrebu primatelja ili putnika ili njihovih obitelji ne smatra se uvozom u trgovinske svrhe ako je iz prirode i količine proizvoda očito da nisu namijenjeni u komercijalne svrhe.

3. Nadalje, ukupna vrijednost tih proizvoda ne smije premašiti 500 EUR u slučaju malih paketa ili 1 200 EUR u slučaju proizvoda koji čine dio putnikove osobne prtljage.

Članak 32.

Obavješćivanje u kumulacijske svrhe

1. Kada se primjenjuje članak 2. stavak 2. ili članak 7. stavak 1. ovog Priloga, dokaz o statusu podrijetla u smislu ovog Priloga za materijale iz drugog PZP-a ili Unije pruža se potvrdom o prometu robe EUR.1, izjavom o podrijetlu ili izjavom dobavljača koju daje izvoznik u zemlji iz koje materijali dolaze. Obrazac izjave dobavljača nalazi se u Dodatku VII. U slučajevima kada je PZP dobavljač proveo sustav registriranih izvoznika, ali PZP u kojem je provedena daljnja prerada nije, dokaz o statusu podrijetla može se pružiti izjavom o podrijetlu.

2. Kada se primjenjuju članak 2. stavak 2. i članak 7. stavak 2. ovog Priloga, dokaz o obradi ili preradi provedenoj u drugom

PZP-u ili Uniji pruža se izjavom dobavljača koju daje izvoznik u zemlji iz koje materijali dolaze. Obrazac izjave dobavljača nalazi se u Dodatku VIII.

3. Kada se primjenjuju stavci 1. i 2., dobavljač mora dati odvojenu izjavu dobavljača za svaku pošiljku materijala, bilo na komercijalnom računu koji se odnosi na tu pošiljku, bilo u prilogu tom računu ili na dostavnici ili drugoj komercijalnoj ispravi koja se odnosi na tu pošiljku koja opisuje dotične materijale na dovoljno podroban način kako bi se mogao utvrditi njihov identitet.

Izjava dobavljača može se sastaviti na standardno tiskanom obrascu.

Izjave dobavljača vlastoručno se potpisuju. Međutim kada su račun i izjava dobavljača izrađeni korištenjem elektroničkih metoda obrade podataka, izjava dobavljača ne mora se vlastoručno potpisati pod uvjetom da je odgovorni službenik u društvu dobavljača utvrđen na način prihvatljiv carinskim tijelima u zemlji ili području u kojem se izrađuje izjava dobavljača. Navedena carinska tijela mogu utvrditi uvjete za provedbu ovog stavka.

Izjave dobavljača podnose se nadležnoj carinarnici u PZP-u izvozniku koji je nadležan za izdavanje potvrde o prometu robe EUR.1.

4. Kada se primjenjuju članci 8. i 10. dokazi o statusu podrijetla u skladu s odredbama odgovarajućeg sporazuma o slobodnoj trgovini između Unije i dotične zemlje pruža se dokazima o podrijetlu utvrđenima odgovarajućim sporazumima o slobodnoj trgovini.

5. Kada se primjenjuje članak 9., dokaz o statusu podrijetla u skladu s odredbama utvrđenim u Uredbi Komisije (EEZ) br. 2454/93 ⁽¹⁾ pruža se dokazima o podrijetlu utvrđenima istom Uredbom.

6. U slučajevima navedenima u stavcima 1., 2., 4. i 5., polje 7. potvrde o prometu robe EUR.1 ili deklaracije o podrijetlu ili izjave o podrijetlu sadrže prema potrebi navod „OCT cumulation”, „EU cumulation”, „EPA cumulation”, „cumulation with GSP country” ili „extended cumulation with country x” ili „Cumul PTOM”, „Cumul UE”, „cumul avec pays APE”, „cumul avec pays SPG” ili „cumul étendu avec le pays x”.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o primjeni sustava općih carinskih povlastica i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 732/2008 (SL L 303, 31.10.2012., str. 1.).

Članak 33.

Dokazne isprave

Isprave iz članka 22. stavka 3. i članka 26. stavka 3. koje služe za dokaz da se proizvodi obuhvaćeni potvrdom o prometu robe EUR.1 ili izjavom o podrijetlu mogu smatrati proizvodima s podrijetlom iz PZP-a ili Unije ili države SGP-a i da ispunjava druge uvjete iz ovog Priloga, mogu, među ostalim, obuhvaćati:

- (a) izravni dokaz o postupcima koje je proveo izvoznik ili dobavljač radi pribavljanja dotične robe, sadržan na primjer u njegovim knjigama ili unutarnjem računovodstvu;
- (b) isprave koje dokazuju status proizvoda s podrijetlom korištenih materijala, a koje su izdane ili sastavljene u PZP-u, Uniji ili zemlji SGP-a gdje se te isprave koriste u skladu s domaćim pravom;
- (c) isprave kojima se dokazuje obrada ili prerada materijala u PZP-u, Uniji ili zemlji SGP-a, izdane ili sastavljene u PZP-u, Uniji ili zemlji SGP-a gdje se te isprave koriste u skladu s domaćim pravom;
- (d) potvrde o prometu robe EUR.1 ili izjave o podrijetlu kojima se dokazuje status podrijetla korištenih materijala, izdane ili sastavljene u PZP-u, Uniji ili zemlji SGP-a i u skladu s ovim Prilogom.

Članak 34.

Čuvanje dokaza o podrijetlu i dokaznih isprava

1. Izvoznik koji zahtijeva izdavanje potvrde o prometu robe EUR.1 obavezan je čuvati isprave iz članka 22. stavka 3. barem tri godine.
2. Izvoznik koji sastavlja izjavu o podrijetlu obavezan je čuvati preslike te izjave o podrijetlu kao i isprave iz članka 26. stavka 3. barem tri godine.
3. Carinska tijela PZP-a izvoznika koja izdaju potvrdu o prometu robe EUR.1 obvezna su čuvati obrazac prijave iz članka 22. stavka 2. barem tri godine.
4. Carinska tijela zemlje uvoznice obvezna su čuvati potvrdu o prometu robe EUR.1 i izjave o podrijetlu koje su im podnesene barem tri godine.

Članak 35.

Razlike i formalne pogreške

1. Ako su između izjava danih u dokazu o podrijetlu i onih danih u ispravama podnesenima carinarnici radi ispunjavanja

carinskih formalnosti za uvoz proizvoda utvrđene manje razlike, to ne čini dokaz o podrijetlu *ipso facto* ništavnim ako je propisno utvrđeno da ta isprava odgovara podnesenim proizvodima.

2. Očite formalne pogreške kao što su strojopisne pogreške na dokazu o podrijetlu ne bi smjele biti razlog za odbacivanje te isprave ako te pogreške nisu takve da dovode u pitanje točnost izjava danih u toj ispravi.

Odjeljak 3.

Postupci za sustav registriranih izvoznika

Pododjeljak 1.

Postupci za izvoz u PZP

Članak 36.

Opći uvjeti

Pogodnosti iz ove Odluke primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

- (a) u slučajevima kada robu koja ispunjava uvjete iz ovog Priloga izvozi registrirani izvoznik iz članka 38.;
- (b) u slučajevima kada izvezena pošiljka bilo kojeg izvoznika koja se sastoji od jednog ili više paketa čija ukupna vrijednost poslanih proizvoda s podrijetlom ne premašuje 10 000 EUR.

Članak 37.

Evidencija registriranih izvoznika

1. Nadležna tijela PZP-ova uspostavljaju i u svakom trenutku ažuriraju elektronsku evidenciju registriranih izvoznika koji se nalaze u toj zemlji. Evidencija se odmah ažurira ako je izvoznik povučen iz registra u skladu s člankom 41. stavkom 2. ovog Priloga.
2. Evidencija sadrži sljedeće informacije:
 - (a) ime i punu adresu mjesta na kojem se registrirani izvoznik nalazi ili ima sjedište, uključujući oznaku države ili područja (šifra države ISO alpha 2);
 - (b) broj registriranog izvoznika;
 - (c) proizvode namijenjene izvozu u okviru ove Odluke (indikativni popis poglavlja ili tarifnih brojeva Harmoniziranog sustava kako to podnositelj zahtjeva smatra prikladnima);
 - (d) datume od kada do kada je izvoznik bio ili je registriran;

- (e) razlog povlačenja (zahtjev registriranog izvoznika/povlačenje od nadležnih tijela). Ovi podaci dostupni su samo nadležnim tijelima.

3. Nadležna tijela PZP-ova obavješćuju Komisiju o nacionalnom sustavu brojčanog označivanja koji se koristi za označivanje registriranih izvoznika. Broj počinje šifrom države ISO alpha 2.

Članak 38.

Zahtjev za registraciju

Kako bi bili registrirani, izvoznici podnose zahtjev nadležnim tijelima PZP-ova naveden u članku 57. stavku 1. ovog Priloga korištenjem obrasca čiji se uzorak nalazi u Dodatku XI. Popunjavanjem obrasca izvoznici daju pristanak za pohranu navedenih podataka u bazu podataka Komisije i za objavu nepovjernih podataka na internetu.

Nadležna tijela prihvaćaju zahtjev samo ako je potpun.

Članak 39.

Povlačenje registracije

1. Registrirani izvoznici koji više ne ispunjavaju uvjete za izvoz bilo koje robe za povlastice iz ove Odluke ili više ne namjeravaju izvoziti takvu robu, obavješćuju nadležna tijela u PZP-ovima koja ih odmah brišu iz evidencije registriranih izvoznika koju vodi taj PZP.

2. Ne dovodeći u pitanje sustav kazni i sankcija primjenjivih u PZP-ovima, ako registrirani izvoznici namjerno ili iz nehaja sastave ili prouzroče sastavljanje izjave o podrijetlu ili bilo koje dokazne isprave koja sadrži netočne podatke koje dovode do nepravilnog ili neovlaštenog dobivanja pogodnosti povlaštenog tarifnog tretmana, nadležna tijela PZP-a povlače izvoznika iz evidencije registriranih izvoznika koju vodi dotični PZP.

3. Ne dovodeći u pitanje mogući učinak pronađenih nepravilnosti u neriješenim provjerama, povlačenje iz evidencije registriranih izvoznika vrijedi za ubuduće, to jest za izjave sastavljene nakon datuma povlačenja.

4. Izvoznici koje su nadležna tijela uklonila iz evidencije registriranih izvoznika u skladu sa stavkom 2. mogu se ponovno upisati u evidenciju registriranih izvoznika jedino kada nadležnim tijelima u PZP-u dokažu da su popravili stanje koje je dovelo do njihovog povlačenja.

Članak 40.

Dokazne isprave

1. Izvoznici, registrirani ili ne, ispunjavaju sljedeće obveze:

- (a) održavaju vođenje odgovarajuće trgovačkih, računovodstvenih knjiga za proizvodnju i dobavu robe koja ispunjuje uvjete za povlašteni tretman;
- (b) stavljaju na raspolaganje sve dokaze koji se odnose na materijal korišten u proizvodnji;
- (c) čuvaju svu carinsku dokumentaciju koja se odnosi na materijal korišten u proizvodnji;
- (d) čuvaju najmanje tri godine od kraja godine u kojoj je sastavljena izjava o podrijetlu, ili dulje ako to zahtijeva nacionalno zakonodavstvo, evidenciju o:

i. izjavama o podrijetlu koju su sastavili; i

ii. njihovim materijalima s i bez podrijetla, računima proizvodnje i zaliha.

2. Evidencija navedena u točki d. stavka 1. može biti u elektronskom obliku, ali omogućuje praćenje materijala korištenih u proizvodnji izvezenih proizvoda i potvrđivanje njihovog statusa s podrijetlom.

3. Obveze predviđene stavcima 1. i 2. također se primjenjuju na dobavljače koji izvoznici podnose izjave dobavljača koje potvrđuju da roba koju dobavljaju ima status robe s podrijetlom.

Članak 41.

Dokaz o podrijetlu

1. Dokaz o podrijetlu Izjavu o podrijetlu izvoznik sastavlja pri izvozu proizvoda na koje se odnosi, ako se dotična roba može smatrati robom s podrijetlom iz PZP-a.

2. Odstupajući od stavka 1. izjavu o podrijetlu može se izvanredno sastaviti nakon izvoza (naknadna izjava), pod uvjetom da se u državi članici izjave za puštanje u slobodan promet predoči najkasnije dvije godine nakon izvoza. Kada se pošiljka dijeli u skladu s člankom 18. ovog Priloga, izjava o podrijetlu može se također izraditi naknadno.

3. Izjavu o podrijetlu izvoznik predočuje svojem klijentu u Uniji, a sadrži pojedinosti navedene u Dodatku XII. Izjava o podrijetlu sastavlja se na engleskom ili francuskom jeziku.

Može se sastaviti na bilo kojem komercijalnom dokumentu koji omogućuje identifikaciju izvoznika i uključene robe.

4. Kada se primjenjuje kumulacija u okviru članaka 2. i 7. ovog Priloga, izvoznik proizvoda u čijoj su proizvodnji korišteni materijali s podrijetlom iz PZP-a ili Unije oslanja se na izjavu o podrijetlu koju je podnio njegov dobavljač. U slučajevima kada dobavljač sa sjedištem u PZP-u još nije proveo sustav registriranih izvoznika, izvoznik u PZP daljnje prerade može se također oslanjati na potvrdu o prometu robe EUR.1, izjavu o podrijetlu ili izjavu dobavljača.

5. U tim slučajevima, izjava o podrijetlu koju je sastavio izvoznik, ovisno o slučaju, sadrži navode „EU cumulation”, „OCT cumulation” ili „Cumul UE”, „cumul PTOM”.

6. Kada se primjenjuju članci 8. i 10. ovog Priloga, dokaz o statusu podrijetla u skladu s odredbama odgovarajućeg sporazuma o slobodnoj trgovini između Unije i dotične zemlje, ispunjuje uvjete na osnovi dokaza o podrijetlu utvrđenima odgovarajućim sporazumom o slobodnoj trgovini.

U tom slučaju, izjava o podrijetlu koju je sastavio izvoznik sadrži navod „cumulation with EPA country” ili „extended cumulation with country x” ili „cumul avec pays APE” ili „cumul étendu avec le pays x”.

7. Kada se primjenjuje kumulacija iz članka 9. ovog Priloga, dokaz o statusu podrijetla u skladu s odredbama utvrđenima u Uredbi (EEZ) br. 2454/93 pruža se dokazima o podrijetlu utvrđenima istom Uredbom.

U tom slučaju, izjava o podrijetlu koju je izradio izvoznik sadrži navod „cumulation with GSP country” ili „cumul avec pays SPG”.

Članak 42.

Podnošenje dokaza o podrijetlu

1. Izjava o podrijetlu sastavlja se za svaku pošiljku.
2. Izjava o podrijetlu vrijedi dvanaest mjeseci od datuma kada ju je izvoznik sastavio.
3. Jedna izjava o podrijetlu može obuhvaćati nekoliko pošiljaka ako roba ispunjuje sljedeće uvjete:
 - (a) radi se o rastavljenim ili nesastavljenim proizvodima u smislu Općeg pravila 2. točka (a) Harmoniziranog sustava;
 - (b) obuhvaćena je poglavljem XVI. ili XVII. ili tarifnim brojevima 7308 ili 9406 Harmoniziranog sustava; i
 - (c) namijenjena je djelomičnom izvozu.

Pododjeljak 2.

Postupci za puštanje u slobodni promet u uniji

Članak 43.

Podnošenje dokaza o podrijetlu

1. Carinska izjava za puštanje u slobodan promet poziva se na izjavu o podrijetlu. Izjava o podrijetlu stavlja se na raspolaganje carinskim tijelima koja mogu zahtijevati njezino podnošenje za provjeru izjave. Navedena tijela također mogu zahtijevati prijevod izjave na službeni jezik ili jedan od službenih jezika dotične države članice.

2. Ako deklarant zahtijeva primjenu pogodnosti iz ove Odluke, bez da u trenutku prihvaćanja carinske izjave za puštanje u slobodan promet posjeduje izjavu o podrijetlu, ta se izjava smatra nepotpunom u smislu članka 253. stavka 1. Uredbe (EEZ) br. 2454/93 i s njome se postupa u skladu s time.

3. Prije prijave robe za puštanje u slobodan promet deklarant vodi računa je li roba u skladu s pravilima iz ovog Priloga posebno provjerom:

- (a) da je izvoznik registriran za sastavljanje izjave o podrijetlu u bazi podataka navedenoj u članku 58. ovog Priloga, osim ako ukupna vrijednost poslanih proizvoda s podrijetlom ne premašuje 10 000 EUR; i
- (b) da je izjava o podrijetlu sastavljena u skladu s Dodatkom XII.

Članak 44.

Izuzeća iz dokaza o podrijetlu

1. Sljedeći proizvodi izuzeti su iz obveza sastavljanja i podnošenja izjave o podrijetlu:
 - (a) proizvodi koje privatne osobe šalju kao male pakete privatnim osobama čija ukupna vrijednost ne premašuje 500 EU;
 - (b) proizvodi koji čine dio osobne prtljagu putnika čija ukupna vrijednost ne premašuje 1 200 EUR.
2. Proizvodi navedeni u stavku 1. ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - (a) proizvodi se ne uvoze u trgovinske svrhe;

- (b) ispunjavaju uvjete za ostvarivanje pogodnosti iz ove Odluke;
- (c) ne postoji sumnja u vjerodostojnost izjave navedenoj u točki (b).

3. Za potrebe točke (a) stavka 2. uvoz se ne smatra uvozom u trgovinske svrhe ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) uvoz je povremen;
- (b) uvoz se odnosi samo na proizvode za osobnu upotrebu primatelja ili putnika ili njihovih obitelji;
- (c) iz prirode i količine proizvoda očito je da nisu namijenjeni u komercijalne svrhe.

Članak 45.

Razlike i formalne pogreške

1. Ako su utvrđene manje razlike u pojedinostima uključenima u izjavu o podrijetlu i onih navedenih u ispravama podnesenima carinskim tijelima radi ispunjavanja carinskih formalnosti za uvoz, to ne čini dokaz o podrijetlu ipso facto ništavnim ako je propisno utvrđeno da ta isprava odgovara dotičnim proizvodima.

2. Očite formalne pogreške kao što su strojopisne pogreške u izjavi o podrijetlu nisu razlog za odbacivanje te isprave ako te pogreške nisu takve da dovode u pitanje točnost izjava navedenih u toj ispravi.

Članak 46.

Valjanost dokaza o podrijetlu

Izjave o podrijetlu koje se podnose carinskim tijelima zemlje uvoznice nakon razdoblja valjanosti navedenog u članku 41. stavku 2. ovog Priloga mogu se prihvatiti radi primjene tarifnih povlastica kada je do nepodnošenja tih dokumenata unutar utvrđenog roka došlo zbog izvanrednih okolnosti. U ostalim slučajevima zakašnjelog podnošenja carinska tijela zemlje uvoznice mogu prihvatiti izjave o podrijetlu kada su proizvodi podneseni carini prije isteka navedenog roka.

Članak 47.

Postupci za uvoz u djelomičnim pošiljkama

1. Postupak naveden u članku 42. stavku 3. ovog Priloga primjenjuje se za razdoblje koje su utvrdila carinska tijela država članica.

2. Carinska tijela država članica uvoznica koja nadziru uzastopna puštanja u slobodan promet provjeravaju jesu li uzastopne pošiljke dio rastavljenih ili nesastavljenih proizvoda za koje je izjava o podrijetlu izrađena.

Članak 48.

Zamjena izjave o podrijetlu

1. Kada proizvodi još nisu pušteni u slobodni promet, izjava o podrijetlu može se zamijeniti jednom ili više zamjenskih izjava o podrijetlu koje je sastavio posjednik robe kako bi se svi ili neki od proizvoda poslali drugdje unutar carinskog područja Unije. Posjednici robe ne moraju biti registrirani izvoznici kako bi ispunjavali uvjete za izradu zamjenskih izjava o podrijetlu.

2. Kada se izjava o podrijetlu zamijeni, izvorna izjava o podrijetlu označava sljedeće:

(a) pojedinosti zamjenske(-ih) izjave(-a) o podrijetlu;

(b) ime i adresu pošiljatelja;

(c) primatelja ili primatelje u Uniji.

Izvorna izjava o podrijetlu označava se navodom „Replaced” ili „Remplacée” ovisno o slučaju.

3. Na zamjenskoj izjavi o podrijetlu označava se sljedeće:

(a) sve pojedinosti o proizvodima koji se ponovno šalju;

(b) datum sastavljanja izvorne izjave o podrijetlu;

(c) sve potrebne podatke utvrđene u okviru Dodatka XII.;

(d) ime i adresu pošiljatelja proizvoda u Uniju;

(e) ime i adresu primatelja u Uniji;

(f) datum i mjesto zamjene.

Osoba koja sastavlja zamjensku izjavu o podrijetlu može joj priložiti presliku početne izjave o podrijetlu.

4. Stavci 1. 2. i 3. primjenjuju *mutatis mutandis* na izjave koje zamjenjuju izjave o podrijetlu koje su zamjenske izjave o podrijetlu.

5. Stavci 1., 2. i 3. primjenjuju *mutatis mutandis* na izjave koje zamjenjuju izjave o podrijetlu i na dijeljenje pošiljke provedeno u skladu s člankom 18. ovog Priloga.

Članak 49.

Provjera izjava o podrijetlu

1. Carinska tijela mogu, kada sumnjaju u status o podrijetlu proizvoda zatražiti deklaranta da unutar prihvatljivog vremenskog razdoblja kojeg odrede predoči bilo koji dostupan dokaz radi provjere točnosti navođenja podrijetla izjave ili poštovanja uvjeta predviđenih u članku 18. ovog Priloga

2. Carinska tijela mogu suspendirati primjenu povlaštenog tarifnog tretmana za vrijeme trajanja postupka provjere utvrđenog u članku 64. ovog Priloga kada:

(a) informacije koje je pružio deklarant nisu dovoljne za potvrdu statusa podrijetla proizvoda ili poštovanja uvjeta utvrđenih u članku 17. stavku 2. ili članku 18. ovog Priloga;

(b) deklarant ne odgovori unutar vremenskog razdoblja odobrenog za pružanje informacija navedenog u stavku 1.

3. U očekivanju informacija koje su zatražene od deklaranta navedenima u stavku 1. ili rezultata postupka provjere navedenog u stavku 2. uvozniku se nudi oslobođanje proizvoda podložno mjerama opreznosti za koje se ocijeni da su potrebne.

Članak 50.

Uskraćivanje povlastica

1. Uskraćivanje povlastica Carinska tijela države članice uvoznice odbijaju pravo na povlastice ove Odluke bez obveze zahtijevanja dodatnih dokaza ni slanja zahtjev za provjeru PZP-u kada:

(a) roba ne odgovara onoj navedenoj u izjavi o podrijetlu;

(b) deklarant ne podnese izjavu o podrijetlu dotičnih proizvoda, a gdje je takva izjava obavezna;

(c) ne dovodeći u pitanje članak 36. točku (b) i do članka 44. stavka 1. ovog Priloga, izjavu o podrijetlu u posjedu deklaranta nije sastavio izvoznik registriran u PZP-u;

(d) izjava o podrijetlu nije sastavljena u skladu s Dodatkom XII.;

(e) nisu ispunjeni uvjeti iz članka 18. ovog Priloga.

2. Carinska tijela države članice uvoznice odbijaju pravo na povlastice ove Odluke, na temelju zahtjeva za provjeru upućenog nadležnim tijelima PZP-ova u smislu članka 60. ovog Priloga kada su carinska tijela države članice uvoznice:

(a) primila odgovor u skladu s kojim izvoznik nije imao pravo na sastavljanje izjave o podrijetlu;

(b) primila odgovor u skladu s kojim dotični proizvodi nemaju podrijetlo u dotičnom PZP-u ili uvjeti iz članka 17. stavka 2. ovog Priloga nisu ispunjeni;

(c) postoji osnovana sumnja na valjanost izjave o podrijetlu ili točnost informacija koje je pružio deklarant u pogledu stvarnog podrijetla proizvoda u pitanju kada su podnijela zahtjev za provjeru; i

i. nisu primila odgovor unutar vremenskog razdoblja dozvoljenog u skladu s člankom 60. ovog Priloga; ili

ii. su primila odgovor bez odgovarajućih odgovora na pitanja postavljena u zahtjevu.

GLAVA V.

NAČINI ADMINISTRATIVNE SURADNJE

Odjeljak 1.

Općenito

Članak 51.

Opća načela

1. Kako bi se osigurala pravilna primjena povlastica, PZP-ovi:

(a) uspostavljaju i održavaju administrativne strukture i sustave potrebne za provedbu i upravljanje u toj zemlji pravilima i postupcima utvrđenim u ovom Prilogu, uključujući prema potrebi dogovore potrebne za primjenu kumulacije;

(b) putem nadležnih tijela surađuju s Komisijom i carinskim tijelima država članica.

2. Suradnja navedena u stavku 1. točki (b) sastoji se od:

(a) pružanja sve potrebne potpore u slučaju zahtjeva Komisije da nadgleda pravilnu provedbu ovog Priloga u dotičnoj zemlji, uključujući posjete Komisije ili carinskih tijela država članica radi provjere na licu mjesta;

(b) ne dovodeći u pitanje članke 49., 50., 55. i 56. ovog Priloga koji provjeravaju status podrijetla proizvoda i poštovanje drugih uvjeta utvrđenih u ovom Prilogu, uključujući provjeru posjeta na terenu, kada ih zatraži Komisija ili carinskih tijela država članica u kontekstu ispitivanja podrijetla;

(c) kada provjera ili bilo koja druga dostupna informacija upućuje na kršenje odredaba ovog Priloga, PZP na vlastitu inicijativu ili na zahtjev Komisije ili carinskih tijela države članice provodi odgovarajuća ispitivanja ili osigurava da se takva ispitivanja žurno provedu kako bi se utvrdila i spriječila takva kršenja. Komisija i carinska tijela države članice mogu sudjelovati u ispitivanjima.

3. PZP-ovi prije 1. siječnja 2015. Komisiji podnose službenu obvezujuću izjavu o ispunjavanju zahtjeva iz stavka 1.

Članak 52.

Zahtjevi za objavljivanje i suglasnost

1. Komisija u *Službenom listu Europske unije* (seriji C) objavljuje popis PZP-ova i datum kada se smatra da će ispuniti uvjete navedene u člancima 51. i 54. ili u članku 57. ovog Priloga. Komisija ažurira popis kada novi PZP ispuni jednake uvjete.

2. Proizvodi s podrijetlom iz PZP-a, u smislu ovog Priloga, pri puštanju u slobodni promet u Uniji uživaju pogodnosti od tarifnih povlastica samo pod uvjetom da su bili izvezeni na dan ili nakon dana utvrđenog na popisu navedenom u stavku 1.

3. Smatra se da PZP ispunjava uvjete iz članaka 51. i 54. ili članka 57. ovog Priloga na dan:

(a) slanja obavijesti navedene u članku 54. stavku 1. ili članku 57. stavku 1. ovog Priloga i, kada je to relevantno, članku 54. stavku 2. ovog Priloga; i

(b) podnošenja obvezujuće izjave navedene u članku 51. stavku 3. ovog Priloga.

4. Za provedbu odjeljka 3. glave IV. i odjeljka 3. glave V. ovog Priloga PZP podnosi podatke navedene u članku 57. stavku 1. točki (b) ovog Priloga Komisiji najmanje tri mjeseca prije stvarne primjene sustava registriranih izvoznika na njihovim područjima.

Članak 53.

Sankcije

Sankcije se izriču svakoj osobi koja izradi ili prouzroči izradu isprave koja sadrži netočne informacije radi pribavljanja povlaštenog tretmana za proizvode.

Odjeljak 2.

Načini administrativne suradnje prije primjene sustava registriranih izvoznika

Članak 54.

Dostava pečata i adresa

1. PZP-ovi obavješćuju Komisiju o imenima i adresama tijela koja se nalaze na njihovom teritoriju, a koja su:

(a) dio vladinih tijela dotične zemlje i ovlaštena pružati potporu Komisiji i carinskim tijelima država članica administrativnom suradnjom predviđenom u ovoj glavi;

(b) carinska tijela nadležna za izdavanje potvrda o prometu robe EUR.1 ili provedbu naknadnih provjera potvrda o prometu robe EUR.1 i izjava o podrijetlu;

2. PZP-ovi dostavljaju Komisiji uzorke korištenih pečata.

3. PZP-ovi odmah obavješćuju Komisiju o bilo kakvim promjenama informacija navedenih u okviru stavaka 1. i 2.

4. Komisija šalje tu informaciju carinskim tijelima država članica.

Članak 55.

Provjera dokaza o podrijetlu

1. Naknadne provjere dokaza o podrijetlu provode se nasumce ili kad god carinska tijela zemlje uvoznice osnovano sumnjaju u vjerodostojnost takvih isprava, status s podrijetlom dotičnih proizvoda ili poštovanje drugih uvjeta iz ovog Priloga.

2. Za potrebe provedbe stavka 1. carinska tijela zemlje uvoznice vraćaju potvrdu o prometu robe EUR.1 i račun, ako je podnesen, izjavu o podrijetlu, ili presliku tih isprava, carinskim tijelima zemlje izvoznice ili izvoznog područja, navodeći, tamo gdje je prikladno, razloge za ispitivanje. Kako bi potkrijepila svoj zahtjev za provjerom, ona dostavljaju sve pribavljene isprave i informacije koje upućuju na netočnost danih informacija o podrijetlu.

3. Provjeru provode carinska tijela zemlje izvoznice ili izvoznog područja. U tu svrhu ona imaju pravo zahtijevati sve dokaze i provesti bilo koju provjeru izvoznikovih računa ili bilo koju drugu provjeru koju smatraju potrebnom.

4. Ako carinska tijela zemlje uvoznice odluče suspendirati odobravanje povlaštenog tretmana dotičnim proizvodima u očekivanju rezultata provjere, uvozniku se nudi oslobođanje proizvoda, podložno mjerama opreznosti za koje se ocijeni da su potrebne.

5. Carinska tijela koja zahtijevaju provjeru obavješćuju se o rezultatima te provjere u najkraćem mogućem roku. Ti rezultati moraju jasno upućivati na to jesu li isprave vjerodostojne i mogu li se dotični proizvodi smatrati proizvodima s podrijetlom iz PZP-a, Unije ili države SGP-a te ispunjavati ostale uvjete iz ovog Priloga.

6. Ako postoji osnovana sumnja i ako nema odgovora u roku od deset mjeseci od dana zahtjeva za provjerom ili ako odgovor ne sadrži dovoljno podataka za utvrđivanje vjerodostojnosti predmetnog dokumenta ili stvarnog podrijetla proizvoda, carinska tijela koja zahtijevaju provjeru, osim u izuzetnim okolnostima, odbijaju pravo na povlaštenu tretman.

Članak 56.

Provjera izjave dobavljača

1. Provjera izjave dobavljača može se provesti nasumce ili kad god carinska tijela zemlje uvoznice ili izvoznog područja osnovano sumnjaju u vjerodostojnost isprave ili točnost ili potpunost informacija koje se odnose na stvarno podrijetlo predmetnih materijala.

2. Carinska tijela kojima je izjava dobavljača podnesena mogu zahtijevati od carinskih tijela zemlje ili područja na kojem je izjava sastavljena da izdaju potvrdu o informacijama, čiji primjerak se nalazi u Dodatku IX. Umjesto toga, carinska tijela kojima je izjava dobavljača podnesena mogu od izvoznika zahtijevati da dostavi potvrdu o informacijama koju izdaju carinska tijela zemlje ili područja na kojem je izjava sastavljena.

Ured koji je izdao potvrdu o informacijama obavezan je čuvati njezinu presliku barem tri godine.

3. Carinska tijela koja zahtijevaju provjeru obavješćuju se o rezultatima provjere u najkraćem mogućem roku. Rezultati moraju jasno upućivati na to je li izjava koja se odnosi na status materijala točna ili nije.

4. Za potrebe provjere dobavljači su obvezni čuvati najmanje tri godine presliku isprave koja sadrži izjavu zajedno sa svim potrebnim dokazima koji prikazuju stvarni status materijala.

5. Carinska tijela u zemlji ili području gdje je izjava dobavljača sastavljena imaju pravo zahtijevati dokaze ili provesti provjere za koje smatraju da su primjerene kako bi se provjerila točnost izjave dobavljača.

6. Svaka potvrda o prometu robe EUR.1 izdana ili sastavljena na temelju netočne izjave dobavljača smatra se ništavnom.

Odjeljak 3.

Načini administrativne suradnje primjenjivi na sustav registriranih izvoznika

Članak 57.

Dostava pečata i adresa

1. PZP-ovi obavješćuju Komisiju o imenima i adresama tijela koja se nalaze na njihovom teritoriju, a koja su:

(a) dio vladinih tijela dotične zemlje i ovlaštena pružati potporu Komisiji i carinskim tijelima država članica administrativnom suradnjom predviđenom u ovoj glavi;

(b) dio vladinih tijela dotične zemlje ili koja djeluju u okviru vladinih tijela i ovlaštena su registrirati i povlačiti izvoznike iz evidencije registriranih izvoznika.

2. PZP-ovi odmah obavješćuju Komisiju o bilo kakvim promjenama informacija navedenih u okviru stavaka 1. i 2.

3. Komisija šalje tu informaciju carinskim tijelima država članica.

Članak 58.

Uspostavljanje baze podataka registriranih izvoznika

1. Komisija uspostavlja elektronsku bazu podataka registriranih izvoznika na osnovi podataka dobivenih od vladinih tijela PZP-ova i carinskih tijela država članica.

2. Samo Komisija ima pristup bazi podataka i podacima koji su u njoj pohranjeni. Tijela navedena u stavku 1. osiguravaju da su podaci dostavljeni Komisiji ažurirani, potpuni i točni.

3. Obradeni podaci u bazi podataka navedenoj u stavku 1. ovog članka javnosti se objavljuju internetom uz iznimku povjerljivih informacija koje sadrže polja 2. i 3. prijave za registriranog izvoznika navedenoj u članku 28. ovog Priloga.

4. Osobni podaci obrađeni u bazi podataka navedenoj u stavku 1. prenose se ili postaju dostupni trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama samo u skladu s člankom 9. Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

5. Ova Odluka ni na koji način ne utječe na razinu zaštite pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka u okviru odredbi Unije i nacionalnog zakonodavstva, a posebno ne mijenja obveze država članica u pogledu njihove obrade osobnih podataka u okviru Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ ili obveze institucija i tijela Unije u pogledu njihove obrade osobnih podataka u okviru Uredbe (EZ) br. 45/2001 ako ispunjavaju svoje obveze.

6. Utvrđivanje i izvoznikove podatke o registraciji određene skupom podataka navedenima u Dodatku XI. točkama 1., 3. (u pogledu opisa aktivnosti), 4. i 5. Komisija objavljuje na internetu samo ako su dotični izvoznici prethodno dali posebni i informirani pisani pristanak.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

7. Izvoznicima se pružaju informacije utvrđene u članku 11. Uredbe (EZ) br. 45/2001.

8. Prava osoba u vezi s njihovim registracijskim podacima navedenima u Dodatku XI. i obrađenima u nacionalnim sustavima izvršavaju se u skladu sa zakonom države članice koja je pohranila njihove osobne podatke provodeći Direktivu 95/46/EZ.

9. Prava osoba u vezi s obradom osobnih podataka u središnjoj bazi podataka navedenoj u stavcima 1. i 4. izvršavaju se u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

10. Nacionalna nadzorna tijela za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka, svaki djelujući u okviru svojih nadležnosti, aktivno surađuju i osiguravaju koordinirani nadzor baze podataka navedene u stavcima od 1. do 4.

Članak 59.

Nadzor podrijetla

1. Za potrebe osiguranja poštovanja pravila koja se odnose na status proizvoda s podrijetlom nadležna tijela PZP-a provode:

(a) provjere statusa proizvoda s podrijetlom na zahtjev carinskih tijela država članica;

(b) redoviti nadzor izvoznika na njihovu vlastitu inicijativu.

Proširena kumulacija dozvoljava se samo u okviru članka 10. ovog Priloga ako je zemlja s kojom je Unija sklopila važeći sporazum o slobodnoj trgovini pristala PZP-ovima pružiti potporu u pitanjima administrativne suradnje na isti način na koji bi pružila takvu potporu carinskim tijelima država članica u skladu s bitnim odredbama dotičnog sporazuma o slobodnoj trgovini.

2. Nadzor naveden u stavku 1. točki (b) osigurava izvoznikovo daljnje pridržavanje njegovih obveza. Provode se u razmacima utvrđenim na osnovi odgovarajućih mjerila analize rizika. U tu svrhu nadležna tijela PZP-ova zahtijevaju da izvoznici predoče preslike ili popis izjava o podrijetlu koje su sastavili.

3. Nadležna tijela PZP-ova imaju pravo zahtijevati bilo koji dokaz i ispitati izvoznikove račune i, kada je to prikladno, račune proizvođača koji opskrbljuju izvoznike, uključujući ispitivanja u njihovim prostorima ili provjere za koje se smatra da su primjerene.

Članak 60.

Provjere dokaza o podrijetlu

1. Naknadne provjere dokaza o podrijetlu provode se nasumce ili kad god carinska tijela države članice osnovano sumnjaju u vjerodostojnost takvih isprava, status proizvoda s podrijetlom dotičnih proizvoda ili poštovanje drugih uvjeta iz ovog Priloga.

Kada carinska tijela države članice zahtijevaju suradnju nadležnih tijela PZP-ova kako bi provele provjeru valjanosti izjave o podrijetlu, status podrijetla proizvoda ili oboje, navest će, kada je to prikladno, na svom zahtjevu razloge za osnovanu sumnju u valjanost izjave o podrijetlu ili status podrijetla proizvoda.

Preslika izjave o podrijetlu i sve dodatne informacije ili isprave koje upućuju na to da su podaci navedeni u toj izjavi netočni mogu se proslijediti kao prilog zahtjevu za provjeru.

Država članica koja zahtjeva provjeru određuje šestomjesečni početni rok za dostavljanje rezultata provjere, počevši od datuma zahtjeva za provjeru.

2. Ako u slučaju osnovane sumnje nema odgovora u roku navedenom u stavku 1. ili ako odgovor ne sadrži dovoljno podataka za utvrđivanje stvarnog podrijetla proizvoda, nadležnim tijelima šalje se druga komunikacija. Tom komunikacijom utvrđuje se daljnji rok koji nije dulji od šest mjeseci.

Članak 61.

Ostale odredbe

1. Odjeljak III. ove glave i odjeljak III. glave VI. primjenjuje se *mutatis mutandis* na:

- (a) izvoz iz Unije u PZP radi bilateralne kumulacije;
- (b) izvoz iz jednog PZP-a u drugi radi kumulacije PZP-a kako je predviđeno u članku 2. stavku 2. ovog Priloga.

2. Carinsko tijelo države članice smatra izvoznike iz Unije, na njihov zahtjev, registriranim izvoznicima radi dobivanja povlastica iz ove Odluke ako izvoznici ispunjavaju sljedeće uvjete:

- (a) izvoznici imaju EORI broj u skladu s člancima od 4.k do 4.t Uredbe (EEZ) br. 2454/93;

(b) izvoznici imaju status „ovlaštenog izvoznika” u okviru povlaštenog režima;

(c) izvoznici u zahtjevu na obrascu čiji se uzorak nalazi u Dodatku XI. upućenom carinskom tijelu države članice, osiguravaju sljedeće podatke:

- i. pojedinosti iz polja 1. i 4.;
- ii. obvezujuću izjavu iz polja 5.

GLAVA VI.

CEUTA I MELILLA

Članak 62.

1. Odredbe iz ovog Priloga koje se odnose na izdavanje, upotrebu i naknadnu provjeru dokaza o podrijetlu primjenjuju *mutatis mutandis* na proizvode izvezene iz PZP-a u Ceutu i Melilli i na proizvode izvezene iz Ceute i Melille u PZP radi bilateralne kumulacije.

2. Ceuta i Melilla smatraju se jedinstvenim područjem.

3. Španjolsko carinsko tijelo odgovorno je za primjenu ovog Priloga u Ceuti i Melilli.

GLAVA VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 63.

Odstupanje od sustava registriranih izvoznika

1. Odstupajući od sustava registriranih izvoznika, Komisija može donijeti odluke koje omogućuju primjenu članaka od 21. do 35. i članaka 54., 55. i 56. ovog Priloga na izvoz iz jedne ili nekoliko PZP-ova nakon 1. siječnja 2017.

Odstupanje se ograničava na razdoblje koje je potrebno dotičnom PZP-u da budu u mogućnosti primijeniti članke od 38. do 50. i članke od 57. do 61. ovog Priloga.

2. PZP-ovi koji žele iskoristiti prednost odstupanja predviđeno u stavku 1. podnose zahtjev Komisiji. Zahtjev navodi vrijeme potrebno da se dotični PZP smatra sposobnim primijeniti članke od 38. do 50. i članke od 57. do 61. ovog Priloga.

3. Komisija donosi mjeru kojom odobrava privremeno odstupanje navedeno u stavku 1. provodeći akte. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 64. stavka 2.

Članak 64.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže Odbor za Carinski zakonik osnovan člankom 247.a Uredbe (EEZ) br. 2913/92.

2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

Članak 65.

Primjena

1. Ovaj Prilog primjenjuje se od 1. siječnja 2014.
2. Članak 52. stavak 3. točka (b) ovog Priloga primjenjuje se od 1. siječnja 2015.
3. Članak 8. stavak 3. točka (b) ovog Priloga primjenjuje se do 30. rujna 2015.
4. Članci od 21. do 35. i članci 54., 55. i 56. ovog Priloga primjenjuju se do 31. prosinca 2016.
5. Članci od 38. do 50. i članci od 57. do 61. ovog Priloga primjenjuju se od 1. siječnja 2017.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

Dodatak I.

UVODNE NAPOMENE

Napomena 1. — Opći uvod

Ovim se Prilogom utvrđuju uvjeti u skladu s člankom 4. ovog Priloga na temelju kojega se proizvodi smatraju podrijetlom iz dotičnog PZP-a. Postoje četiri različite vrste pravila, koja se razlikuju prema proizvodu:

- (a) putem obrade ili prerade nije prijedan najveći dopušteni sadržaj materijala bez podrijetla;
- (b) putem obrade ili prerade četveroznamenkasti tarifni broj Harmoniziranog sustava ili šesteroznamenkasti podbroj Harmoniziranog sustava izrađenih proizvoda postaje različit od četveroznamenkastog tarifnog broja Harmoniziranog sustava ili šesteroznamenkastog podbroja Harmoniziranog sustava uporabljenih materijala;
- (c) obavlja se specifični postupak obrade ili prerade;
- (d) obrada ili prerada obavlja se na određenim u cijelosti dobivenim materijalima.

Napomena 2. — Struktura popisa

- 2.1. Stupci 1. i 2. opisuju dobiveni proizvod. Stupac 1 navodi broj poglavlja, četveroznamenkasti tarifni broj ili šesteroznamenkasti tarifni podbroj koji se upotrebljava u Harmoniziranom sustavu prema potrebi. Stupac 2. daje opis robe koji se upotrebljava u tom sustavu za taj tarifni broj ili poglavlje. Za svaki navod u stupcima 1. i 2. podložno napomeni 2.4, jedno ili više pravila („zahtijevani postupci”) navedeno je u stupcu 3. Ti se zahtijevani postupci tiču samo materijala bez podrijetla. Ako, u nekim slučajevima, navodu iz stupca 1. prethodi „ex”, to znači da se pravilo iz stupca 3. primjenjuje samo na dio toga tarifnoga broja koji je opisan u stupcu 2.
- 2.2. Kada je nekoliko tarifnih brojeva ili podbrojeva iz Harmoniziranoga sustava grupirano zajedno u stupcu 1. ili se navodi broj poglavlja te se stoga u stupcu 2. daje općenit opis proizvoda, susjedno pravilo u stupcu 3. odnosi se na sve proizvode koji su prema Harmoniziranomu sustavu razvrstani pod tarifni broj odnosno poglavlja ili pod bilo koji tarifni broj ili tarifni podbroj grupiran zajedno u stupcu 1.
- 2.3. Kada su na popisu različita pravila koja se odnose na različite proizvode unutar nekoga tarifnoga broja, svaka alineja sadržava opis toga dijela tarifnoga broja koji je obuhvaćen susjednim pravilom u stupcu 3.
- 2.4. Kada su dva alternativna pravila navedena u stupcu 3., razdvojena s „ili”, na izvozniku je da bira koje će uporabiti.

Napomena 3. — Primjeri primjene pravila

- 3.1. Članak 4. stavak 2. ovog Priloga, o proizvodima koji su stekli status proizvoda s podrijetlom i koji služe u izradi ostalih proizvoda, primjenjuje se bez obzira na to jesu li proizvodi stekli taj status u tvornici gdje se ti proizvodi koriste ili u nekoj drugoj tvornici u PZP-u ili u Uniji.
- 3.2. Sukladno članku 5. ovog Priloga, obavljena obrada ili prerada mora prekoračivati popis postupaka navedenih u tom članku. U suprotnom, roba nema pravo na dobivanje pogodnosti povlaštenog tarifnog tretmana, čak i ako su ispunjeni uvjeti iz dolje navedenoga popisa.

Prema odredbi iz prvoga podstavka pravila na popisu predstavljaju minimalne količine potrebne obrade ili prerade, pa se obavljanjem većeg stupnja obrada ili prerada također stječe status proizvoda s podrijetlom, i obratno, obavljanjem manjeg stupnja obrade ili prerade ne može se steći status proizvoda s podrijetlom. Dakle, ako pravilo predviđa da se na određenoj razini proizvodnje može koristiti materijal bez podrijetla, dopuštena je upotreba takvoga materijala u ranijoj fazi proizvodnje, dok upotreba takvoga materijala u kasnijoj fazi proizvodnje nije dopuštena.

- 3.3. Ne dovodeći u pitanje napomenu 3.2., ako pravilo koristi izraz „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja”, onda se mogu koristiti materijali iz bilo kojeg tarifnog broja (čak i materijali istog opisa i istog tarifnog broja kao i proizvod), uz primjenu svih posebnih ograničenja koja mogu biti sadržana u pravilu.

Međutim, izraz „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući ostale materijale iz tarifnog broja ...” ili „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući druge materijale iz istog tarifnog broja kao i proizvod” znači da se mogu koristiti materijali iz bilo kojeg tarifnog broja, osim onih koji imaju isti opis kao proizvod koji je naveden u stupcu 2. na popisu.

- 3.4. Kad pravilo iz popisa navodi da se proizvod može izrađivati od više od jednoga materijala, to znači da se može koristiti jedan ili više materijala. Ne zahtijeva se da svi materijali budu upotrijebljeni.
- 3.5. Ako pravilo iz popisa navodi da se proizvod mora izraditi od određenog materijala, uvjet očito ne priječi upotrebu drugih materijala koji zbog svoje unutarnje naravi ne mogu zadovoljiti to pravilo.

Napomena 4. — Opće odredbe o određenim poljoprivrednim proizvodima

- 4.1. Smatra se da su poljoprivredni proizvodi koji potpadaju pod poglavlja 6., 7., 8., 9., 10., 12. i tarifni broj 2401, koji su uzgojeni ili požnjeveni na području PZP-a podrijetlom s područja navedene države, čak i ako se uzgajaju iz sjemena, lukovica, podloga, reznica, kalema, mladica, pupoljaka ili drugih živih dijelova biljaka uvezenih iz druge države.
- 4.2. Ako udio šećera bez podrijetla u određenom proizvodu podliježe ograničenjima, težina šećera iz tarifnog broja 1701 (saharoza) i 1702 (npr. fruktoza, glukoza, laktoza, maltoza, izoglukoza ili invertni šećer) uporabljenog u proizvodnji gotovog proizvoda i u proizvodnji proizvoda bez podrijetla koji su uključeni u gotovi proizvod uzima se u obzir pri izračunu takvih ograničenja.

Napomena 5. — terminologija koja se upotrebljava u vezi s određenim tekstilnim proizvodima

- 5.1. Pojam „prirodna vlakna” koristi se u popisu za vlakna koja nisu umjetna ili sintetička. Ograničen je na faze prije predenja, uključujući i otpad te, ako nije određeno drukčije, na vlakna koja su grebenana, češljana ili na kakav drugi način prerađena nepredena vlakna.
- 5.2. Pojam „prirodna vlakna” uključuje konjsku dlaku iz tarifnog broja 0503, svilu iz tarifnih brojeva 5002 i 5003, te vunena vlakna, finu ili grubu životinjsku dlaku iz tarifnih brojeva 5101 do 5105, pamučna vlakna iz tarifnih brojeva 5201 do 5203 i druga biljna vlakna iz tarifnih brojeva 5301 do 5305.
- 5.3. Pojmovi „tekstilna pulpa”, „kemijski materijali” i „materijali za izradu papira” u popisu prerada služe za opis materijala koji se ne razvrstavaju u poglavlja od 50. do 63., a mogu se koristiti za izradu umjetnih, sintetičkih ili papirnih vlakana ili pređe.
- 5.4. Pojam „umjetna ili sintetična rezana vlakna” se u popisu rabi za kabele od sintetičkih ili umjetnih filamenata, rezana vlakna ili otpatke iz tarifnih brojeva 5501 do 5507.

Napomena 6. — Odstupanja koja se primjenjuju na proizvode napravljene od mješavine tekstilnih materijala

- 6.1. Kada se za određeni proizvod iz popisa spominje ova napomena, uvjeti iz stupca 3. ne primjenjuju se ni na koje osnovne tekstilne materijale koji su upotrijebljeni za izradu toga proizvoda i koji zajedno čine 10 % ili manje od ukupne težine svih upotrijebljenih osnovnih tekstilnih materijala (vidjeti također napomene 6.3. i 6.4.).
- 6.2. Međutim, tolerancija iz napomene 6.1. može se primijeniti samo na mješovite proizvode koji su izrađeni od dvaju ili više osnovnih tekstilnih materijala.

Osnovni su tekstilni materijali sljedeći:

- svila,
- vuna,
- gruba životinjska dlaka,
- fina životinjska dlaka,
- konjska dlaka,
- pamuk,
- materijali za izradu papira i papir,
- lan,
- prirodna konoplja,
- juta i druga tekstilna vlakna od drvenoga lika,
- sisal i druga tekstilna vlakna iz roda agava,
- kokos, abaka, rami i druga biljna tekstilna vlakna,
- sintetički filamenti,

- umjetni filamenti,
- provodljivi filamenti,
- sintetička rezana vlakna od polipropilena,
- sintetička rezana vlakna od poliestera,
- sintetička rezana vlakna od poliamida,
- sintetička rezana vlakna od poliakrilonitrilina,
- sintetička rezana vlakna od poliamida,
- sintetička rezana vlakna od politetrafluoretilena,
- sintetička rezana vlakna od polifenilen sulfida,
- sintetička rezana vlakna od polivinil klorida,
- druga sintetička rezana vlakna,
- umjetna rezana vlakna od viskoze,
- druga umjetna rezana vlakna,
- poliuretanska pređa s fleksibilnim poliesterskim segmentima, upletena ili neupletena,
- poliuretanska pređa s fleksibilnim poliesterskim segmentima, upletena ili neupletena,
- proizvodi iz tarifnoga broja 5605 (metalizirana pređa) koji uključuju traku koja se sastoji od jezgre od aluminijske folije ili od jezgre od plastične folije sa slojem aluminijskoga praha ili bez njega, širine do 5 mm, spojenu u sendvič pomoću prozirnoga ili bojenoga ljepila između dvaju slojeva plastične folije,
- drugi proizvodi iz tarifnog broja 5605,
- staklena vlakna,
- kovana vlakna.

Primjer:

Pređa iz tarifnoga broja 5205 koja je izrađena od pamučnih vlakana iz tarifnoga broja 5203 i sintetički rezanih vlakana iz tarifnog broja 5506, miješana je pređa. Stoga se sintetička rezana vlakna bez podrijetla koja ne zadovoljavaju pravila o podrijetlu mogu koristiti uz uvjet da njihova ukupna težina ne prelazi 10 % težine pređe.

Primjer:

Vunena tkanina iz tarifnoga broja 5112 koja je izrađena od vunene pređe iz tarifnoga broja 5107 i sintetičkih rezanih vlakana iz tarifnoga broja 5509 miješana je tkanina. Stoga se sintetička pređa koja ne zadovoljava pravila o podrijetlu, ili vunena pređa koja ne zadovoljava pravila o podrijetlu, ili njihova kombinacija, može koristiti pod uvjetom da njihova ukupna težina ne prelazi 10 % težine tkanine.

Primjer:

Čupava tekstilna tkanina iz tarifnoga broja 5802 koja je izrađena od pamučne pređe iz tarifnoga broja 5205 i pamučne tkanine iz tarifnoga broja 5210, miješani je proizvod samo ako je pamučna tkanina i sama miješana tkanina koja je izrađena od pređe razvrstane pod dva različita tarifna broja, ili ako su upotrijebljene pamučne pređe i same mješavine.

Primjer:

Ako je dotična čupava tekstilna tkanina bila izrađena od pamučne pređe iz tarifnoga broja 5205 i sintetičke tkanine iz tarifnoga broja 5407, onda su upotrijebljene pređe očito dva zasebna osnovna tekstilna materijala, pa je čupava tekstilna tkanina prema tome miješani proizvod.

- 6.3. U slučaju proizvoda koji uključuju „poliuretansku pređu s fleksibilnim poliesterskim segmentima, upletenu ili neupletenu“, tolerancija za tu pređu iznosi 20 %.

- 6.4. U slučaju proizvoda koji uključuju „traku koja se sastoji od jezgre od aluminijske folije ili od jezgre od plastične folije sa slojem aluminijskoga praha ili bez njega, širine do 5 mm, spojenu u sendvič pomoću prozirnoga ili bojenoga ljepila između dvaju slojeva plastične folije”, tolerancija za tu traku iznosi 30 %.

Napomena 7. — Ostala odstupanja koja se primjenjuju na određene tekstilne proizvod

- 7.1. Kada se u popisu upućuje na ovu napomenu, tekstilni materijali koji ne zadovoljavaju pravilo iz stupca 3. popisa za dotični izrađeni proizvod, mogu se koristiti pod uvjetom da su razvrstani pod drugi tarifni broj od tarifnog broja proizvoda te da njegova vrijednost ne prelazi 8 % cijene proizvoda franko tvornica.

- 7.2. Ne dovodeći u pitanje napomenu 7.3., materijali koji nisu razvrstani u poglavljima od 50. do 63., mogu se slobodno koristiti pri izradi tekstilnih proizvoda, sadržavali oni tekstil ili ne.

Primjer:

Ako pravilo iz popisa predviđa da se za određeni tekstilni artikl (poput hlača) mora koristiti pređa, to ne sprečava upotrebu metalnih artikala kao što su gumbi, jer gumbi nisu razvrstani u poglavlja od 50. do 63. Zbog istoga se razloga ne sprečava ni upotreba patentnih zatvarača premda patentni zatvarači normalno sadrže tekstil.

- 7.3. Gdje god vrijedi postotno pravilo, vrijednost materijala koji nisu razvrstani u poglavljima od 50. do 63. mora se uzeti u obzir pri izračunavanju vrijednosti uključenih materijala bez podrijetla.

Napomena 8. — Definicija specifičnih postupaka i jednostavnih aktivnosti koje se obavljaju u vezi s određenim proizvodima iz poglavlja 27.

- 8.1. Za potrebe tarifnih brojeva ex 2707 i 2713, „specifični postupci” su sljedeći:

- (a) vakuumska destilacija;
- (b) redestilacija vrlo temeljitim postupkom frakcioniranja ⁽¹⁾;
- (c) kreiranje;
- (d) popravljnje;
- (e) ekstrakcija selektivnim otapalima;
- (f) postupak koji obuhvaća sve ove aktivnosti: preradu koncentriranom sumpornom kiselinom, otopinom sumpornoga trioksida u sumpornoj kiselini ili sumpornim anhidridom; neutralizaciju alkalnim agensima; dekolorizaciju i purifikaciju prirodno aktivnom zemljom, aktiviranom zemljom, aktiviranim ugljenom ili boksitom;
- (g) polimerizacija;
- (h) alkilacija;
- (i) izomerizacija.

- 8.2. Za potrebe tarifnih brojeva 2710, 2711 i 2712, „specifični postupci” su sljedeći:

- (a) vakuumska destilacija;
- (b) redestilacija vrlo temeljitim postupkom frakcioniranja ⁽¹⁾;
- (c) kreiranje;
- (d) popravljnje;
- (e) ekstrakcija selektivnim otapalima;
- (f) postupak koji obuhvaća sve ove aktivnosti: preradu koncentriranom sumpornom kiselinom, otopinom sumpornoga trioksida u sumpornoj kiselini ili sumpornim anhidridom; neutralizaciju alkalnim agensima; dekolorizaciju i purifikaciju prirodno aktivnom zemljom, aktiviranom zemljom, aktiviranim ugljenom ili boksitom;
- (g) polimerizacija;
- (h) alkilacija;
- (i) izomerizacija;

⁽¹⁾ Vidjeti dodatnu uvodnu napomenu 4.(b) uz poglavlje 27. kombinirane nomenklature.

- (j) samo u odnosu na teška ulja iz tarifnog broja ex 2710, odsumporavanje vodikom koje rezultira smanjenjem najmanje 85 % sadržaja sumpora u prerađivanim proizvodima (ASTM D 1266-59 T metoda);
 - (k) samo u odnosu na proizvode iz tarifnog broja 2710, deparafinacija nekim drugim procesom osim filtriranja;
 - (l) samo u odnosu na teška ulja iz tarifnog broja ex 2710, tretman vodikom pod tlakom većim od 20 bara i temperaturom većom od 250 °C uz upotrebu katalizatora, u neku drugu svrhu nego što je odsumporavanje, kad vodik tvori aktivni element u kemijskoj reakciji. Daljnji tretman vodikom ulja za podmazivanje iz tarifnog broja ex 2710 (npr. hidrofiniširanje ili dekolorizacija) radi poboljšanja boje ili stabilnosti ne smatra se specifičnim procesom;
 - (m) samo u odnosu na loživa ulja iz tarifnog broja ex 2710, atmosferska destilacija, pod uvjetom da se manje od 30 % tih proizvoda – po obujmu, uključujući i gubitke – destilira na 300 °C pomoću metode ASTM D 86;
 - (n) samo u pogledu drugih teških ulja osim plinskih i loživih ulja iz tarifnog broja ex 2710, tretman pomoću visokofrekventnoga jedva vidljivoga električnoga pražnjenja bez iskrenja.
 - (o) samo u pogledu sirovih proizvoda iz tarifnog broja ex 2712 (osim vazelina, ozokerita, voska od mrkog ugljena i lignita ili voska od treseta koji po masi sadrže manje od 0,75 % ulja), uklanjanje ulja frakcijskom kristalizacijom.
- 8.3. Za potrebe tarifnih brojeva ex 2707 i 2713, jednostavne aktivnosti kao što su čišćenje, pretakanje, desalinizacija, odvajanje vode, filtriranje, bojenje, obilježavanje, dobivanje sadržaja sumpora zbog miješanja proizvoda s različitim sadržajima sumpora, bilo koja njihova kombinacija ili slične aktivnosti ne daju status proizvoda s podrijetlom.
-

Dodatak II.

Popis proizvoda i postupaka obrade ili prerade kojima se stječe status proizvoda s podrijetlom

Tarifni broj iz Harmoniziranoga sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada, obavljena na materijalima bez podrijetla, kojom se dodjeljuje status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 1.	Žive životinje	Sve životinje iz poglavlja 1. dobivene su u cijelosti
Poglavlje 2.	Meso i jestivi klaonički proizvodi	Proizvodnja u kojoj je svo meso i jestivi klaonički proizvodi u proizvodima iz ovog poglavlja dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 3.	Ribe i ljuskavci, mekušci i ostali vodni beskralježnjaci, osim:	Sve ribe i ljuskavci, mekušci i ostali vodni beskralježnjaci dobiveni su u cijelosti
0304	Riblj fileti i ostalo riblje meso (nemljeveno ili mljeveno), svježe, rashlađeno ili smrznuto	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
0305	Ribe, sušene, soljene ili u salamuri; dimljene ribe, kuhane prije ili u tijeku procesa dimljenja; brašno, krupica i pelete od ribe, upotrebljivi za ljudsku prehranu	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex0306	Rakovi, neovisno jesu li u ljusci ili ne, sušeni, soljeni ili u salamuri; rakovi u ljusci, kuhani u pari ili vodi, rashlađeni ili ne, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od rakova, upotrebljivi za ljudsku prehranu	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex0307	Mekušci, neovisno jesu li u ljusci ili ne, sušeni, soljeni ili u salamuri; vodni beskralježnjaci, osim rakova i mekušaca sušeni, soljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od rakova, upotrebljivi za ljudsku prehranu	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 4.	Mlijeko i mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla, ne spomenuti niti uključeni na drugom mjestu;	Proizvodnja u kojoj: — su svi korišteni materijali iz poglavlja 4. dobiveni u cijelosti te — težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne prelazi 40 % težine konačnoga proizvoda
ex Poglavlje 5.	Proizvodi životinjskog podrijetla, ne spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex051191	Nejestiva riblja jaja i ikra	Sva jaja i ikra dobiveni su u cijelosti
Poglavlje 6.	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 6. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 7.	Jestivo povrće, pojedini korijeni i gomolji	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 7. dobiveni u cijelosti

(1)	(2)	(3)
Poglavlje 8.	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma ili dinja i lubenica	Proizvodnja u kojoj: — je svo upotrijebljeno voće, orašasti plodovi i kore agruma ili dinja ili lubenica iz poglavlja 8. dobiveno u cijelosti, i — težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne prelazi 40 % težine konačnoga proizvoda
Poglavlje 9.	Kava, čaj, maté-čaj i začini;	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 10.	Žitarice	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 10. dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 11.	Proizvodi mlinske industrije; slad; škrob; inulin; pšenični gluten; osim:	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 10. i 11., tarifnih brojeva 0701 i 2303, te tarifnog podbroja 071010 dobiveni u cijelosti
ex1106	Brašno i krupica i prah od suhog mahunastoga povrća iz tarifnog broja 0713	Sušenje i mljevenje mahunastog povrća iz tarifnog broja 0708
Poglavlje 12.	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 13.	Šelak; gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, u kojoj težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne prelazi 40 % težine konačnoga proizvoda
Poglavlje 14.	Biljni materijali za pletarstvo; biljni proizvodi ne spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex Poglavlje 15.	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla te proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski ili biljni voskovi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog podbroja osim tarifnog broja proizvoda
od 1501 do 1504	Masti od svinja, peradi, goveda, ovaca ili koza, ribe itd.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
1505, 1506 i 1520	Mast od vune i masne tvari dobivene od nje (uključujući lanolin). Ostale životinjske masti i ulja i njihove frakcije, neovisno jesu li rafinirani ili ne, ali kemijski nemodificirani. Glicerol, sirov; glicerolske vode i lužine.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
1509 i 1510	Maslinovo ulje i njegove frakcije	Proizvodnja u kojoj su sve upotrijebljene biljne tvari dobivene u cijelosti
1516 i 1517	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla te njihove frakcije, djelomično ili potpuno hidrogenirani, interesterificirani, reesterificirani ili elaidinizirani, neovisno jesu li rafinirani ili ne, ali dalje nepripremljeni Margarin; jestive mješavine ili pripravci od masti ili ulja životinjskog ili biljnog podrijetla ili od frakcija različitih masti ili ulja iz ovog poglavlja, osim jestivih masti ili ulja ili njihovih frakcija iz tarifnog broja 1516	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

(1)	(2)	(3)
Poglavlje 16.	Proizvodi od mesa, riba, rakova, mekušaca ili drugih vodnih beskralješnjaka	Proizvodnja: — od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim mesa i jestivih klaoničkih proizvoda iz poglavlja 2. i materijala iz poglavlja 16. dobivenih od mesa i jestivih klaoničkih proizvoda iz poglavlja 2., i — u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. i materijali iz poglavlja 16. dobiveni od riba i rakova, mekušaca i drugih vodnih beskralješnjaka iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 17.	Šećer i šećerni proizvodi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
1702	Ostali šećeri, uključujući kemijski čistu laktozu i glukozu, u krutom stanju; šećerni sirupi; umjetni med, neovisno je li pomiješan s prirodnim medom ili ne; karamel	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz tarifnih brojeva 1101 do 1108, 1701 i 1703 ne prelazi 30 % težine konačnog proizvoda
1704	Šećerni proizvodi (uključujući bijelu čokoladu), bez kakaa	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda u kojoj: — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 18.	Kakao i kako proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda u kojoj: — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 19.	Proizvodi od žitarica, brašna, škroba ili mlijeka; slastičarski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda u kojoj: — težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 2., 3. i 16. ne prelazi 20 % težine konačnog proizvoda, i — težina upotrijebljenih materijala iz tarifnih brojeva 1006 i 1101 do 1108 ne prelazi 20 % težine konačnog proizvoda, i — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
ex Poglavlje 20.	Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova ili drugih dijelova biljaka, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne prelazi 40 % težine konačnoga proizvoda

(1)	(2)	(3)
2002 i 2003	Rajčice, gljive i tartufi, pripremljene ili konzervirane na drugi način, osim u octu ili octenoj kiselini	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 7. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 21.	Razni prehrambeni proizvodi; osim	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda u kojoj: — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 22.	Pića, alkoholi i ocat	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnih brojeva 2207 i 2208, u kojoj: — su svi upotrijebljeni materijali iz podbrojeva 080610, 200961, 200969 dobiveni u cijelosti, i — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
ex Poglavlje 23.	Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex2303	Ostaci od proizvodnje škroba	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 10. ne prelazi 20 % težine konačnog proizvoda
2309	Pripravci koje se koriste za prehranu životinja	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda u kojoj: — svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 2. i 3. su dobiveni u cijelosti, i — težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 10. i 11. te tarifnih brojeva 2302 i 2303 ne prelazi 20 % težine konačnog proizvoda, i — pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 40 % težine konačnog proizvoda, i — ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera i materijala iz poglavlja 4. ne prelazi 60 % težine konačnog proizvoda
ex Poglavlje 24.	Duhan i prerađeni nadomjesci duhana; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 24. ne prelazi 30 % ukupne težine upotrijebljenih materijala iz poglavlja 24.

(1)	(2)	(3)
2401	Neprerađeni duhan; duhanski otpaci	Sav neprerađeni duhan i duhanski otpaci iz poglavlja 24. dobiveni su u cijelosti
2402	Cigare, cigarilosi i cigarete od duhana ili nadomjestaka duhana	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 2403, i u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 2401 ne prelazi 50 % ukupne težine upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 2401
ex Poglavlje 25.	Sol; sumpor; zemlja i kamen; sadra, vapno i cement; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex2519	Drobljeni prirodni magnezijev karbonat (magnezit) u hermetički zatvorenim kontejnerima i magnezijev oksid, neovisno jesu li čisti ili ne, osim topljena magnezijeva oksida ili mrtvo pečena (sinterirana) magnezijeva oksida	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, dopuštena je upotreba prirodna magnezijeva karbonata (magnezita)
Poglavlje 26.	Rude, troske i pepeli	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 27.	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex2707	Ulja kod kojih je masa aromatskih sastojaka veća od mase nearomatskih sastojaka, kao ulja slična mineralnim uljima dobivenih destilacijom ugljenih katrana na visokim temperaturama, gdje je destilirano više od 65 vol % na temperaturi do 250 °C (uključujući mješavinu esencije nafte i benzola), a namijenjeni su za pogonsko ili ogrjevno gorivo	Radnje rafiniranja i/ili jednog ili više specifičnih procesa ⁽²⁾ ili Druge radnje u kojima svi upotrijebljeni materijali moraju biti razvrstani unutar tarifnog broja različitog od broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih; proizvodi nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu, s masenim udjelom naftnih ulja ili ulja dobivenih od bitumenskih minerala, koji čini osnovne sastojke tih proizvoda, 70 % ili većim; otpadna ulja	Radnje rafiniranja i/ili jednog ili više specifičnih procesa ⁽³⁾ ili Druge radnje u kojima svi upotrijebljeni materijali moraju biti razvrstani unutar tarifnog broja različitog od broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljikovodici	Radnje rafiniranja i/ili jednog ili više specifičnih procesa ⁽³⁾ ili Druge radnje u kojima svi upotrijebljeni materijali moraju biti razvrstani unutar tarifnog broja različitog od broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2712	Vazelin; parafinski vosak, mikrokristalni naftni vosak, prešani parafini, ozokerit, vosak mrkog ugljena, vosak od treseta, ostali mineralni voskovi i slični proizvodi dobiveni sintezom ili drugim postupcima, neovisno jesu li obojeni ili ne	Radnje rafiniranja i/ili jednog ili više specifičnih procesa ⁽³⁾ ili Druge radnje u kojima svi upotrijebljeni materijali moraju biti razvrstani unutar tarifnog broja različitog od broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2713	Naftni koks, naftni bitumen i ostali ostaci od nafte ili od ulja dobivenih od bitumenskih minerala	Radnje rafiniranja i/ili jednog ili više specifičnih procesa ⁽²⁾ ili Druge radnje u kojima svi upotrijebljeni materijali moraju biti razvrstani unutar tarifnog broja različitog od broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 28.	Anorganski kemijski proizvodi; organski ili anorganski spojevi plemenitih kovina, rijetkih kovina, radioaktivnih elemenata i izotopa; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 29.	Organske kemikalije, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex2905	Kovinski alkoholati alkohola iz ovog tarifnog broja, te od etanola; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući ostale materijale iz tarifnog broja 2905. Međutim, kovinske alkoholate iz ovog tarifnog broja može se upotrijebiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili

(1)	(2)	(3)
		Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
290543; 290544; 290545	Manitol; D-glucitol (sorbitol); Glicerol	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog podbroja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog podbroja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 30.	Farmaceutski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 31.	Gnojiva	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 32.	Ekstrakti za šavljenje ili bojenje; tanini i njihovi derivati; bojila, pigmenti i druge tvari za bojenje, boje i lakovi, kitovi i druge mase za brtvljenje; tinte	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 33.	Eterična ulja i rezinoidi, parfumerijski, kozmetički ili toaletni proizvodi osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 34.	Sapun, organska površinski aktivna sredstva, pripravci za pranje, pripravci za podmazivanje, umjetni voskovi, pripremljeni voskovi, pripravci za poliranje ili ribanje, svijeće i slični proizvodi, paste za modeliranje, „zubarski voskovi” te zubarski pripravci na osnovi sadre; osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
ex3404	Umjetni voskovi i pripremljeni voskovi: — s parafinskom osnovom, naftni voskovi, voskovi dobiveni iz bitumenskih minerala, opušteni vosak ili pečatni vosak	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 35.	Bjelančevinaste tvari; modificirani škrobovi; ljepila; enzimi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenog materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 36.	Eksplozivi; pirotehnički proizvodi; šibice; piroforne slitine; određeni zapaljivi pripravci	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 37.	Proizvodi za fotografsku i kinematografsku upotrebu	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 38.	Razni proizvodi kemijske industrije, osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
382460	Sorbitol osim onog iz tarifnog podbroja 290544	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i osim materijala iz tarifnog podbroja 290544. Međutim, materijali iz istog tarifnog podbroja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 39.	Plastika i plastični proizvodi, osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex3907	– kopolimer, izrađen iz polikarbonata i akrilonitril-butadin-stirena (ABS)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se koristiti pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica (*) ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
	– poliester	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja od polikarbonata od tetrabromo-(bisfenol A) ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 40.	Kaučuk i proizvodi od kaučuka; osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
4012	Protektirane ili rabljene vanjske pneumatske gume; pune gume ili gume sa zračnim komorama, protektori (gazni sloj) i štitnici, od gume:	
	– protektirane pneumatske, pune gume ili gume sa zračnim komorama, od gume	Protektiranje rabljenih guma
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnih brojeva 4011 i 4012 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 41.	Sirova koža s dlakom ili bez dlake (osim krzna) i šavljena koža, osim sljedećih:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

(1)	(2)	(3)
od 4101 do 4103	Sirove kože životinja vrste goveda (uključujući bivolje) ili kopitara (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene niti pergamentno obrađene niti drukčije dalje obrađene), neovisno jesu li s dlakom ili ne, cijepane ili ne; sirove ovčje i janjeće kože (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene, niti pergamentno obrađene, niti drukčije dalje obrađene), neovisno jesu li s vunom ili su cijepane ili ne, osim onih isključenih napomenom 1.c uz Poglavlje 41.; ostale sirove kože (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene, niti pergamentno obrađene, niti drukčije dalje obrađene), neovisno jesu li bez dlake ili cijepane ili ne, osim onih isključenih napomenom 1.b ili 1.c uz Poglavlje 41.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
od 4104 do 4106	Štavljena ili „crust” koža, bez dlake ili vune, neovisno jesu li cijepane ili ne, ali dalje ne obrađivana	Ponovno štavljenje koža štavljenih ili predštavljenih koža iz podbrojeva 410411, 410419, 410510, 410621, 410631 ili 410691. ili Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
4107 4112 4113	Kože dalje obrađene nakon štavljenja ili „crust” obrade	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz tarifnih podbrojeva 410441, 410449, 410530, 410622, 410632 i 410692 mogu se upotrebljavati samo ako se vrši postupak ponovnog štavljenja štavljene ili „crust” kože u suhom stanju
Poglavlje 42.	Proizvodi od kože, sedlarski i remenarski proizvodi, predmeti za putovanje, ručne torbe i slični spremnici, proizvodi od životinjskih crijeva (osim crijeva dudovog svilca)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 43.	Prirodno i umjetno krzno, proizvodi od krzna; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
4301	Sirova krzna (uključujući glave, repove, šape i ostale komade ili odsječke prikladne za krznarsku upotrebu), osim sirovih koža iz tarifnih brojeva 4101, 4102 ili 4103	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex4302	Štavljena ili dorađena krzna, sastavljena:	
	– ploče, križevi i slični oblici	Bijeljenje ili bojenje, uz rezanje ili sastavljanje nesastavljenog štavljenog ili dorađenog krzna
	– ostalo	Proizvodnja od nesastavljenog štavljenog ili dorađenog krzna

(1)	(2)	(3)
4303	Odjeća, pribor za odjeću i ostali proizvodi od krzna	Proizvodnja od nesastavljenog štavljenog ili dorađenog krzna iz tarifnog broja 4302
ex Poglavlje 44.	Drvo i predmeti od drveta, drveni ugljen; osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex4407	Drvo obrađeno po dužini piljenjem ili glodanjem, rezano ili ljušteno, debljine veće od 6 mm, blanžano, brušeno ili spojeno na krajevima	Blanžanje, brušenje ili spajanje na krajevima
ex4408	Listovi za furniranje (uključujući one dobivene rezanjem laminiranog drva nožem) i za šperploče debljine do 6 mm, spojeni, i drugo drvo piljeno po dužini, rezano nožem ili ljušteno debljine do 6 mm, blanžano, brušeno ili spojeno na krajevima	Spajanje, blanžanje, brušenje ili spajanje na krajevima
ex4410 do ex4413	Profiliranja i oblikovanja, uključujući oblikovane kutne daske i ostale oblikovane daske	Profiliranje ili oblikovanje
ex4415	Sanduci, kutije, gajbe, bubnjevi i slična ambalaža za pakiranje, iz drva	Proizvodnja od dasaka koje nisu izrezane na određenu veličinu
ex4418	– građevinska stolarija i građa, iz drva	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti celularne ploče od drva, šindra i daščice
	– profilirano i oblikovano	Profiliranje ili oblikovanje
ex4421	Daščice za šibice; drveni čavlići ili klinovi za obuću	Proizvodnja od drveta iz bilo kojeg tarifnog broja osim tiskanog drveta iz tarifnog broja 4409
Poglavlje 45.	Pluto i proizvodi od pluta	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 46.	Proizvodi od slame, afričkog kobilja (esparta) ili od drugih materijala za pletarstvo; košarački i pletarski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
Poglavlje 47.	Drvena celuloza ili celuloza od ostalih vlaknastih celuloznih materijala; papirni i kartonski ostaci i otpaci namijenjeni ponovnoj preradi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 48.	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili kartona	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 49.	Tiskane knjige, novine, slike i ostali proizvodi grafičke industrije; rukopisi, tipkani tekstovi i planovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 50.	Svila, osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex5003	Svileni otpaci (uključujući čahure neprikladne za odmotavanje, otpatke pređe i raščupane tekstilne materijale), grebenani ili češljani	Grebanje ili češljanje svilenog otpada
ex5004 do ex5006	Svilena pređa i pređa od svilenih otpadaka	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati predenje ili končanje ⁽⁵⁾
5007	Svilene tkanine i tkanine od svilenih otpadaka:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata ili končanje, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili Bojenje pređe koje prati tkanje ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljavanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 51.	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka; pređa i tkanine od konjske dlake; osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

(1)	(2)	(3)
od 5106 do 5110	Pređa od vune, od fine ili grube životinjske dlake ili konjske dlake	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾
od 5111 do 5113	Tkanine od vune, fine ili grube životinjske dlake ili konjske dlake:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili Bojenje pređe koje prati tkanje ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 52.	Pamuk, osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
od 5204 do 5207	Pamučna pređa i konac	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾
od 5208 do 5212	Pamučne tkanine:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Bojenje pređe koje prati tkanje ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 53.	Ostala biljna tekstilna vlakna; papirna pređa i tkanine od papirne pređe; osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
od 5306 do 5308	Pređa od ostalih biljnih tekstilnih vlakana; papirna pređa	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾

(1)	(2)	(3)
od 5309 do 5311	Tkanine iz ostalih biljnih tekstilnih vlakana; tkanine od papirne pređe:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Bojenje pređe koje prati tkanje ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
od 5401 do 5406	Pređa, monofilament i konac od umjetnih ili sintetičkih filamenata	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati predenje ili predenje prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
5407 i 5408	Tkanine od umjetne filament pređe:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Sukanje ili teksturiranje koje prati tkanje pod uvjetom da vrijednost upotrijebljene nesukane/neteksturirane pređe ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
od 5501 do 5507	Umjetna ili sintetička vlakna, rezana	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana
od 5508 do 5511	Pređa i konac za šivanje od rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati predenje ⁽⁵⁾
od 5512 do 5516	Tkanine od umjetnih ili sintetičkih rezanih vlakana:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Bojenje pređe koje prati tkanje

(1)	(2)	(3)
		ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljavanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 56.	Vata, pust i netkani materijal; posebna pređa; konopi, uzice i užad te proizvodi od njih; osim:	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih vlakana ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak ⁽⁵⁾
5602	Pust, neovisno je li impregniran, prevučen, prekriven ili laminiran ili ne:	
	– Iglani pust	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine, Međutim: polipropilenski filament iz tarifnog broja 5402, polipropilen vlakna iz tarifnog broja 5503 ili 5506 ili polipropilenski filament kućine iz tarifnog broja 5501, od koje je denominacija u svim slučajevima jednodinitnog filameta ili vlakna manja od 9 deciteksa, mogu se koristiti pod uvjetom da njihova vrijednost ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica ili Samo oblikovanje tekstila u slučaju pusta napravljenog od prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine, ili Samo oblikovanje tekstila u slučaju pusta napravljenog od prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
5603	Netkani materijal, neovisno jesu li impregnirani, prevučeni, prekriveni ili laminirani	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili upotreba prirodnih vlakana, koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom
5604	Niti i kord od gume, prekriveni tekstilnim materijalom; tekstilna pređa, vrpce i slično iz tarifnih brojeva 5404 ili 5405, impregnirani, prevučeni, prekriveni ili obloženi s gumom ili plastičnom masom:	
	– Niti i kord od gume, prekriveni tekstilnim materijalom	Proizvodnja od niti ili korda od gume koji nisu prekriveni tekstilnim materijalom
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih vlakana ⁽⁵⁾

(1)	(2)	(3)
5605	Metalizirana pređa, neovisno je li obavijena ili ne, koja se sastoji od tekstilne pređe, vrpca i sličnih oblika iz tarifnog broja 5404 ili 5405, kombiniranih s kovinom u obliku niti, vrpca ili praha ili prekrivenih kovinom	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ⁽⁵⁾
5606	Obavijena pređa, vrpce i slični oblici iz tarifnog broja 5404 ili 5405 (osim pređe iz tarifnog broja 5605 i obavijene pređe od konjskih dlaka); šenil-pređa (uključujući flokiranu šenil-pređu); efektna pređa s petljama	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili Pređenje koje prati flokiranje ili Flokiranje koje prati bojenje ⁽⁵⁾
Poglavlje 57.	Sagovi i ostali tekstilni podni pokrivači:	Pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Proizvodnja od kokosove pređe ili sisal pređe ili pređe jute ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili Tafting kojeg prati bojenje ili tisak Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom ⁽⁵⁾ Međutim: — polipropilenski filament iz tarifnog broja 5402, — polipropilen vlakna iz tarifnog broja 5503 ili 5506 ili — polipropilenski filament kućine iz tarifnog broja 5501, pri čemu je u svim primjerima učešće svakog monofilamenta ili vlakna manje od 9 deciteksa, može se upotrijebiti, pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica Tkanine od jute smiju se koristiti kao podloga
ex Poglavlje 58.	Posebne tkanine; tekstilni proizvodi dobiveni tafting postupkom; čipke; tapiserije; pozamenterija; vez; osim za:	Pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili Bojenje pređe koje prati tkanje ili

(1)	(2)	(3)
		Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
5805	Ručno tkane tapiserije (vrsta Gobelins, Flanders, Aubusson, Beauvais i slično) te tapiserije rađene iglom (npr. sitnim bodom, križićima), neovisno jesu li gotove ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
5810	Vez u metraži, u vrpcama ili motivima	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
5901	Tekstilni materijali prevučeni ljepilom ili škrobnim tvarima, vrsta koja se rabi za vanjske uveze knjiga ili slično; tkanine za kopiranje; kanafas pripremljen za slikanje; „buckram” i slični kruti tekstilni materijali vrsta koje se rabe za osnove šešira	Tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak
5902	Kord-materijali za vanjske pneumatske gume, od pređe velike čvrstoće od najlona ili ostalih poliamida, poliestera ili viskoznoeg rajona:	
	– Sa sadržajem 90 % ili manje tekstilnih tvari u masi	Tkanje
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine
5903	Tekstilni materijali impregnirani, premazani, prevučeni, prekriveni ili laminirani plastičnim masama, osim onih iz tarifnog broja 5902	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica
5904	Linoleum, neovisno je li rezan u oblike ili ne; podni pokrivači dobiveni premazivanjem ili prevlačenjem tekstilne podloge neovisno jesu li rezani u oblike ili ne	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ⁽⁵⁾
5905	Tekstilne zidne obloge:	
	– Impregnirane, premazane, presvučene ili laminirane gumom, plastičnim tvarima ili drugim tvarima	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje
	– ostalo	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje

(1)	(2)	(3)
		ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾:
5906	Gumirani tekstilni materijali, osim onih iz tarifnog broja 5902:	
	– Pletene ili kukičane tkanine	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata koju u svakom slučaju prati pletenje ili Pletenje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati pletenje ⁽⁵⁾
	– Ostale tkanine od pređe na temelju sintetskog vlakna, što sadrže više od 90 % tekstilnih tvari u masi	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine
	– ostalo	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili Bojenje pređe od prirodnih vlakana koju prati tkanje
5907	Tekstilni materijali, impregnirani, premazani, prevučeni ili prekriveni na drugi način; oslikana platna za kazališne kulise, studijske pozadine ili slično	Tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica
5908	Tekstilni stjenjevi, tkani, upleteni ili pleteni, za svjetiljke, peći, upaljače, svijeće ili slično; mrežica za plinsku rasvjetu i cjevasti pleteni materijali za čarapice; neovisno jesu li impregnirani ili ne:	
	– Mrežice za plinsku rasvjetu, impregnirane	Proizvodnja od cjevasto pletene mrežice za plinsku rasvjetu
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

(1)	(2)	(3)
od 5909 do 5911	Tekstilni proizvodi za industrijsku upotrebu:	
	– Diskovi ili obruči za poliranje, osim od pusta iz tarifnog broja 5911	Tkanje
	– Tkanine, najčešće korištene u proizvodnji papira ili za druge tehničke svrhe, postavljene ili ne, impregnirane ili neimpregnirane ili presvučene, okrugle, beskonačne ili sa jednim ili više osnova i/ili potki, ili ravno tkane sa više osnova i/ili potki iz tarifnog broja 5911	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koju u svakom slučaju prati tkanje ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje Mogu se upotrebljavati samo sljedeća vlakna: -- kokosova pređa -- pređa od politetrafluoretilena ⁽⁶⁾, -- predivo, višenitno, od poliamida, presvučeno, impregnirano ili prekriveno fenolskom smolom, -- predivo od sintetskih tekstilnih vlakana aromatiziranog poliamida, dobiveno polikondenzacijom <i>m</i>-fenolenediamina i isoftalične kiseline, -- monofil od politetrafluoretilena ⁽⁶⁾, -- predivo od sintetičkog tekstilnog vlakna od poli (<i>p</i>-fenilena tereftalamida), -- predivo od staklenih vlakana, presvučeno fenolnom smolom i pojačano akrilnom pređom ⁽⁶⁾, -- kopoliester monofilamenta i smola tereftalične kiseline i 1,4 cikloheksanedimetanol i isoftalična kiselina
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koje u svakom slučaju prati tkanje ⁽⁷⁾ ili Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje
Poglavlje 60.	Pletene ili kukičane tkanine	Pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata koju u svakom slučaju prati pletenje ili Pletenje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili Flokiranje koje prati bojenje ili tisak

(1)	(2)	(3)
		ili Bojenje pređe od prirodnih vlakana koju prati pletenje ili Sukanje ili teksturiranje koje prati tkanje pod uvjetom da vrijednost upotrijebljene nesukane/neteksturirane pređe ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 61.	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili kukičani:	
	– Dobiveni šivanjem ili spajanjem na drugi način dvaju ili više dijelova pletenih ili kukičanih materijala, što su bili ili razrezani u krojne oblike ili proizvedeni već oblikovani	Pletenje i izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾
	– ostalo	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata koju u svakom slučaju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ili Bojenje pređe od prirodnih vlakana koju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 62.	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih ili kukičanih; osim:	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Tiskanje uz barem dvije pripremne ili završne operacije (kao što su čišćenje, izbjeljivanje, merceriziranje, toplinsko namještanje, rahljenje, strojno glačanje, procesiranje otpornosti na skupljanje, dekatiziranje, impregniranje, popravljivanje i rađenje čvorova) u kojima vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾
ex6202, ex6204, ex6206, ex6209 i ex6211	Odjeća za žene, djevojčice, dojenčad, te drugi izrađeni pribor za dojenčad, vezeni	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Proizvodnja od nevezenih tkanina pod uvjetom da vrijednost nevezenih tkanina ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
ex6210 i ex6216	Protupožarna oprema od tkanine pokrivene poliesterskom aluminiziranom folijom	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Prevlačenje pod uvjetom da vrijednost upotrijebljenih nepresvučenih materijala ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾

(1)	(2)	(3)
ex6212	Grudnjaci, opasači, korzeti, naramenice, halteri, podvezice i slični proizvodi te njihovi proizvodi, pleteni ili kukičani	
	– Dobiveni šivanjem ili spajanjem na drugi način dvaju ili više dijelova pletenih ili kukičanih materijala, što su bili ili razrezani u krojne oblike ili proizvedeni već oblikovani	Pletenje i izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾
	– Ostalo	Pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata koju u svakom slučaju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ili Bojenje pređe od prirodnih vlakana koju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ⁽⁵⁾
6213 i 6214	Rupčići, šalovi, rupci, marame, velovi i slični proizvodi:	
	– Vezeni	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Proizvodnja od nevezanih tkanina pod uvjetom da vrijednost nevezanih tkanina ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾ ili Sastavljanje i nakon njega tiskanje uz najmanje dva postupka pripreme ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalandriranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), pod uvjetom da vrijednost upotrijebljenih tkanina bez tiska ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾
	– ostalo	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Sastavljanje i nakon njega tiskanje uz najmanje dva postupka pripreme ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalandriranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), pod uvjetom da vrijednost upotrijebljenih tkanina bez tiska ne prelazi 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾
6217	Ostali gotovi pribor za odjeću; dijelovi odjeće ili pribora za odjeću, osim onih iz tarifnog broja 6212:	
	– Vezeni	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili

(1)	(2)	(3)
		Proizvodnja od nevezenih tkanina pod uvjetom da vrijednost nevezenih tkanina ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
	– Protupožarna oprema od tkanine pokrivene poliesterskom aluminiziranom folijom	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje (uključujući krojenje) ili Prevlačenje pod uvjetom da vrijednost upotrijebljenih nepresvučenih materijala ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾
	– Pribor za ovratnike i orukvice, razrezano	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenog materijala ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica
	– ostalo	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾
ex Poglavlje 63.	Ostali gotovi tekstilni proizvodi; kompleti; rabljena odjeća i rabljeni tekstilni proizvodi; otpadne krpe; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
od 6301 do 6304	Pokrivači, posteljno rublje itd.; zavjese itd.; ostali proizvodi za unutarnje opremanje:	
	– Od pusta, od netkanog materijala	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili upotreba prirodnih vlakana, koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom i izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾
	– Ostalo:	
	– – Vezeni	Tkanje ili pletenje koje prati izrada (uključujući krojenje) Proizvodnja od nevezenih tkanina pod uvjetom da vrijednost nevezenih tkanina ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
	– – ostalo	Tkanje ili pletenje koje prati izrada (uključujući krojenje)
6305	Vreće i vrećice za pakiranje robe	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koje prate tkanje ili pletenje ili izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾
6306	Cerade, nadstrešnice i tende za sunce; šatori; jedra za plovila, daske za jedrenje ili suhozemna vozila: proizvodi za kampiranje:	
	– Od netkanog materijala	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili prirodnih vlakana koju u svakom slučaju prati bilo koja tehnika bez tkanja, uključujući probadanje iglom
	– ostalo	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾ ili

(1)	(2)	(3)
		Prevlačenje pod uvjetom da vrijednost svih upotrijebljenih nepresvučenih materijala ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje)
6307	Ostali gotovi proizvodi, uključujući modne krojeve za odjeću	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 40 % cijene proizvoda franko tvornica
6308	Kompleti koji se sastoje od tkanine i pređa, neovisno sadrže li pribor ili ne, za izradu prostirki, tapiserija, vezenog stolnog rublja ili salveta ili sličnih tekstilnih proizvoda, pripremljeni u pakiranja za pojedinačnu prodaju	Svaki proizvod u setu mora zadovoljavati određeno pravilo što vrijedi i kad nije u setu. Međutim, u setu mogu biti proizvodi bez podrijetla, pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 15 % cijene seta franko tvornica
ex Poglavlje 64.	Obuća, nazuvci i slični proizvodi, dijelovi tih proizvoda; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim od složenog gornjišta obuće pričvršćenog na unutarnje potplate ili druge dijelove potplata iz tarifnog broja 6406
6406	Dijelovi obuće (uključujući gornje dijelove, neovisno jesu li pričvršćeni na potplat, osim na vanjski potplatili ne); izmjenljivi ulošci za obuću, umeci za potpetice i slični proizvodi; nazuvci, i slični proizvodi te njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 65.	Pokrivala za glavu i njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 66.	Kišobrani, suncobrani, štapovi za hodanje i sjedenje, bičevi, korbači i njihovi dijelovi:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 67.	Preparirano perje i paperje te proizvodi izrađeni od perja ili paperja; umjetno cvijeće, proizvodi od ljudske kose	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 68.	Proizvodi od kamena, sadre, cementa, betona, azbesta, tinjca i sličnih materijala, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex6803	Proizvodi od škriljevaca ili od aglomeriranog škriljevca	Proizvodnja od obrađenog škriljevca
ex6812	Proizvodi od azbesta; proizvodi od mješavina na temelju azbesta ili mješavina na temelju azbesta i magnezijeva karbonata	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex6814	Predmeti od tinjca, uključujući aglomerirani tinjac ili rekonstituirani tinjac, na podlozi od papira, kartona ili drugih materijala	Proizvodnja od obrađenog tinjca (uključujući aglomerirani ili rekonstituirani tinjac)

(1)	(2)	(3)
Poglavlje 69.	Keramički proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda <i>ili</i> Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 70.	Staklo i stakleni proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda <i>ili</i> Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
7006	Staklo iz tarifnih brojeva br. 7003, 7004 ili 7005, savijeno, s obrađenim rubovima, gravirano, brušeno,	
	– Staklene podloge, obložene dielektričnim tanjim filmom poluvodičkog stupnja u skladu sa SEMII-standardima ⁽⁸⁾	Proizvodnja od neobložene staklene podloge iz tarifnog broja 7006
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7001
7010	Boce, tegle, lonci, fiole, ampule i ostali spremnici, od stakla, za transport ili pakiranje robe; staklenke za konzerviranje; čepovi, poklopci i ostali zatvarači, od stakla	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda <i>ili</i> Rezanje staklenih predmeta, pod uvjetom da ukupna vrijednost upotrijebljenih nerezanih staklenih proizvoda ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
7013	Proizvodi od stakla koji se rabe za stolom, u kuhinji, za toaletnu upotrebu, u uredima, za unutarnje opremanje ili slične namjene (osim onih iz tarifnog broja 7010 ili 7018)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda <i>ili</i> Rezanje staklenih predmeta, pod uvjetom da ukupna vrijednost upotrijebljenih nerezanih staklenih proizvoda ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica <i>ili</i> Dekoriranje rukom (s izuzetkom tiskanja na svilenom pokrovu) rukom puhanih staklenih predmeta, pod uvjetom da vrijednost upotrijebljenih rukom puhanih staklenih proizvoda ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 71.	Prirodni ili kultivirani biseri, dragulji ili poludragulji, plemenite kovine, kovine platirane plemenitim kovinama i proizvodi od njih; imitacije draguljarskih predmeta; kovani novac; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda <i>ili</i> Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
7106, 7108 i 7110	Plemenite kovine:	
	– neobrađene	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnih brojeva 7106, 7108 i 7110 ili Elektrolitička, termalna ili kemijska separacija plemenitih kovina iz tarifnih brojeva 7106, 7108 ili 7110 ili Legiranje plemenitih metala iz tarifnih brojeva 7106, 7108 ili 7110 jednih s drugima ili s baznim metalima
	– u obliku poluproizvoda ili u obliku praha	Proizvodnja od neobrađenih plemenitih metala
ex7107, ex7109 i ex7111	Kovine platirane plemenitim kovinama, poluproizvodi	Proizvodnja platiranjem plemenitim kovinama, neobrađeno
7115	Ostali predmeti od plemenitih kovina ili od kovina platiranih plemenitim kovinama	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
7117	Imitacije draguljarskih predmeta	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja od baznih metalnih dijelova, ne obloženi ili prekriveni plemenitim metalima, pod uvjetom da vrijednost svih korištenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 72.	Željezo i čelik; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
7207	Poluproizvodi od željeza ili nelegiranoga čelika	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili 7206
od 7208 do 7216	Valjani plosnati proizvod, šipke, profili od željeza ili nelegiranoga čelika	Proizvodnja od kalupa ili drugih primarnih formi iz tarifnog broja 7206 ili 7207
7217	Hladno dobivena žica od željeza ili nelegiranoga čelika	Proizvodnja od poludovršenih materijala iz tarifnog broja 7207
721891 i 721899	Poluproizvodi	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili tarifnog podbroja 721810
od 7219 do 7222	Valjani plosnati proizvod, šipke, profili od željeza ili nelegiranoga čelika	Proizvodnja od kalupa ili drugih primarnih formi iz tarifnog broja 7218
7223	Žica od nehrđajućeg čelika	Proizvodnja od poludovršenih materijala iz tarifnog broja 7218
722490	Poluproizvodi	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili tarifnog podbroja 722410

(1)	(2)	(3)
od 7225 do 7228	Plosnati valjani proizvodi, toplo valjana žica i šipka, u nepravilno namotanim kolutima; šipke i profili od ostalih legiranih čelika; šuplje šipke za svrdla od legiranih ili nelegiranih čelika	Proizvodnja od kalupa ili drugih primarnih formi iz tarifnog broja 7206, 7207, 7218 ili 7224
7229	Žica hladno dobivena od ostalih legiranih čelika	Proizvodnja od poludovršenih materijala iz tarifnog broja 7224
ex Poglavlje 73.	Proizvodi od željeza i čelika; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex7301	Žmurje (prijob)	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7207
7302	Dijelovi za izgradnju željezničkih i tramvajskih kolosijeka od željeza ili čelika: tračnice, tračnice vodilice i ozubljene tračnice, skretnički jezičci, skretnička srca, skretničko polužje i drugi dijelovi skretnica, pragovi, vezice, klizni jastuci, stezni klinovi, podložne ploče, elastične pritiskalice, uporne pločice, spojne motke i drugi dijelovi posebno zasnovani za postavljanje, spajanje i pričvršćivanje tračnica	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7206
7304, 7305 i 7306	Bešavne cijevi i šupljivi profili, od željeza (osim od lijevanog željeza) ili čelika	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7206, 7207, 7208, 7209, 7210, 7211, 7212, 7218, 7219, 7220 ili 7224
ex7307	Cijevi ili pribor za cijevi od nehrđajućeg čelika	Savijanje, bušenje, razvrtavanje, izvlačenje, brušenje i pjeskarenje od neobrađenih materijala, pod uvjetom da ukupna vrijednost upotrijebljenih neobrađenih materijala ne prelazi 35 % cijene proizvoda franko tvornica
7308	Konstrukcije (isključujući montažne zgrade iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (na primjer, mostovi i sekcije mostova, vrata prijevodnica (splavnica), tornjevi, rešetkasti i drugi stupovi, upornjaci, krovovi, krovišta (krovni kosturi), vrata i prozori te okviri za njih, pragovi za vrata, roloi i ograde), od željeza ili čelika; ploče, šipke, profili, cijevi i slično, pripremljeni za uporabu u konstrukcijama, od željeza ili čelika	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, zavareni kutovi, kalupi i profili iz tarifnog broja 7301 ne smiju se upotrijebiti
ex7315	Lanci protiv klizanja	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 7315 ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 74.	Bakar i proizvodi od bakra; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
7403	Rafinirani bakar i slitine bakra, u sirovim oblicima	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 75.	Nikal i proizvodi od nikla	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 76.	Aluminij i proizvodi od aluminija; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

(1)	(2)	(3)
7601	Aluminij u sirovim oblicima	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
7607	Folije od aluminija (neovisno jesu li tiskane ili na podlozi od papira, kartona, plastične mase ili sličnih materijala ili ne) debljine (isključujući bilo kakvu podlogu) ne veće od 0,2 mm	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 7606
Poglavlje 77.	Rezervirano za eventualnu novu upotrebu u Harmoniziranom sustavu	
ex Poglavlje 78.	Olovo i proizvodi od olova; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
7801	Olovo u sirovim oblicima:	
	– rafinirano olovo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
	– Ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, otpaci i ostaci iz tarifnog broja 7802 ne smiju su koristiti
Poglavlje 79.	Cink i proizvodi od cinka:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 80.	Kositar i proizvodi od kositra	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 81.	Ostale obične kovine; kermeti; proizvodi od njih	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex Poglavlje 82.	Alati, nožarski proizvodi i pribor za jelo od običnih kovina; dijelovi za njih od običnih kovina; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8206	Alati iz dvaju ili više tarifnih brojeva od 8202 do 8205, pripremljeni u setovima za pojedinačnu prodaju	Proizvodnja iz materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim iz tarifnih brojeva 8202 do 82055. Međutim, alati iz tarifnih brojeva 8202 do 8205 mogu se upotrijebiti u sklopu setova, pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 15 % cijene seta franko tvornica
8211	Noževi s reznim oštricama, nazubljeni ili ne (uključujući vrtlarske noževe), osim noževa iz tarifnog broja 8208, i njihove oštrice	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti oštrice noža i ručke od osnovnih kovina
8214	Ostali nožarski proizvodi (npr. strojevi za šišanje ili striženje, mesarske ili kuhinjske sjekirice, bradve i noževi za usitnjavanje, noževi za papir); setovi i sprave za manikuru ili pedikuru (uključujući rašpe za nokte)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti ručke od osnovnih kovina
8215	Žlice, vilice, grabilice, žlice za obiranje, lopatice za serviranje kolača, noževi za ribu, noževi za maslac, štipaljke za šećer i slični kuhinjski ili stolni proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti ručke od osnovnih kovina

(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 83.	Razni proizvodi od običnih kovina; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex8302	Ostali okov, pribor i slični proizvodi prikladni za građenje; automatski zatvarači vrata	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim mogu se upotrijebiti ostali materijali iz tarifnog broja 8302 pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 20 % cijene proizvoda franko tvornica
ex8306	Statue i ostali ukrasni proizvodi od običnih kovina	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim mogu se upotrijebiti ostali materijali iz tarifnog broja 8306 pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 30 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 84.	Nuklearni reaktori, kotlovi, strojevi i mehanički uređaji; njihovi dijelovi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8401	Nuklearni reaktori; gorivi elementi (ulošci), neozračeni, za nuklearne reaktore; strojevi i aparati za odvajanje izotopa	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8407	Klipni motori s unutarnjim izgaranjem na paljenje pomoću svjećica, s pravocrtnim ili rotacijskim kretanjem klipa	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8408	Klipni motori s unutarnjim izgaranjem na paljenje pomoću kompresije (dizelski ili poludizelski motori)	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8427	Viličari; ostala radna kolica opremljena uređajima za dizanje ili rukovanje	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8482	Valjni ležajevi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 85.	Električni strojevi i oprema te njihovi dijelovi; aparati za snimanje i reprodukciju zvuka, aparati za snimanje i reprodukciju televizijske slike i zvuka, njihovi dijelovi i pribor; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
8501, 8502	Električni motori i električni generatori; električni generatorski agregati i rotacijski pretvarači (konvertori)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8503 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8513	Prijenosne električne svjetiljke konstruirane za rad s vlastitim izvorom energije (npr. primarnim baterijama, akumulatorima, elektromagnetima), osim rasvjetne opreme iz tarifnog broja 8512	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8519	Aparati za snimanje ili reprodukciju zvuka	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8522 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8521	Aparati za snimanje ili reprodukciju slike, neovisno sadrže li video prijamnik ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8522 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8523	Pripremljeni nesnimljeni nosači za snimanje zvuka ili sličnih zapisa, osim proizvoda iz poglavlja 37.	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8525	Odašiljači radiodifuzije ili televizije, neovisno imaju li ugrađen prijamnik ili aparat za snimanje ili reprodukciju zvuka ili ne; televizijske kamere, digitalne kamere i druge videokamere (kamkorderi)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8526	Radari, radionavigacijski uređaji i uređaji za radijsko daljinsko upravljanje	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
8527	Prijamnici radiodifuzije, neovisno jesu li kombinirani, u istom kućištu, s aparatom za snimanje ili reprodukciju zvuka ili s atom ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8528	Monitori i projektori, što ne sadrže televizijski prijamnik; televizijski prijamnici, neovisno imaju li ugrađeni prijamnik radiodifuzije ili aparat za snimanje ili reprodukciju zvuka ili slike ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
od 8535 do 8537	Električni aparati za uklapanje, isklapanje ili zaštitu električnih strujnih krugova ili za spajanje na ili u električnim strujnim krugovima; konektori za optička vlakna, snopove optičkih vlakana ili optičke kabele; ploče, pultovi, stolovi, ormari i ostali nosači, za električno upravljanje ili razdiobu električne struje	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8538 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
854011 i 854012	Katodne cijevi za televizijske prijamnike, uključujući katodne cijevi za video-monitore	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
od 854231 do 854233 i 854239	Monolitni integrirani krugovi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica ili Postupak difuzije, u kojem se integrirani krugovi formiraju na supstratu poluvodiča, selektivnim uvođenjem odgovarajućeg dopanta, bez obzira je li sastavljanje ili ne i/ili testiranje obavljeno u zemlji koja nije jedna od ugovornih stranaka
8544	Izolirana žica (uključujući emajliranu ili anodiziranu), kablovi (uključujući koaksijalne kablove) i ostali izolirani električni vodiči, neovisno jesu li opremljeni priključnim uređajima ili ne; kablovi od optičkih vlakana, izrađeni od pojedinačno oplštenih vlakana, neovisno sadrže li električne vodiče ili su opremljeni priključnim uređajima ili ne	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8545	Ugljene elektrode, ugljene četkice, ugljen za žarulje, ugljen za baterije i ostali proizvodi od grafita ili od drugih oblika ugljika, sa ili bez kovina, vrsta koje se rabi za električne namjene	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8546	Električni izolatori od bilo kojeg materijala	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
8547	Izolacijski dijelovi za električne strojeve, uređaje ili opremu, izrađeni u cijelosti od izolacijskog materijala ili samo s manjim dijelovima od kovina (npr. čahure s navojem) ugrađenim tijekom oblikovanja isključivo za svrhe montaže, osim izolatora iz tarifnog broja 8546; cijevi za električne vodiče i njihove spojnice, od običnih kovina, obložene izolacijskim materijalom	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8548	Otpaci i ostaci od primarnih ćelija, primarnih baterija i električnih akumulatora; istrošene primarne ćelije, primarne baterije i električni akumulatori; električni dijelovi strojeva ili aparata, ne spomenuti niti uključeni na drugom mjestu u ovom poglavlju	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 86.	Željezničke ili tramvajske lokomotive, vagoni i njihovi dijelovi; kolosječni sklopovi i pribor i njihovi dijelovi; mehanička (uključujući elektromehanička) prometna signalna oprema za prometne putove svih vrsta:	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 87.	Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih vozila, njihovi dijelovi i pribor; osim:	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8711	Motocikli (uključujući i mopeđe), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, sa ili bez bočne prikolice; bočne prikolice	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 88.	Letjelice, svemirske letjelice i njihovi dijelovi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex8804	Rotošuti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući ostale materijale iz tarifnog broja 8804 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 89.	Brodovi, brodice i plutajuće konstrukcije	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 90.	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni, kontrolni, ispitni, medicinski ili kirurški instrumenti i aparati; njihovi dijelovi i pribor; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9002	Leće, prizme, zrcala i ostali optički elementi, od bilo kojeg materijala, montirani, što predstavljaju dijelove ili pribor instrumenata ili aparata, osim takvih optičkih neobrađenih elemenata od stakla	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
9033	Dijelovi i pribor (što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu u ovom Poglavlju) za strojeve, uređaje, instrumente ili aparate iz poglavlja 90.	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 91.	Satovi i njihovi dijelovi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 92.	Glazbala, dijelovi i pribor za te proizvode	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 93.	Oružje i streljivo; njihovi dijelovi i pribor	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 94.	Pokućstvo; oprema za krevete, madraci, nosači madraca, jastuci i slični punjeni proizvodi; svjetiljke i ostala rasvjetna tijela, nespomenuta niti uključena na drugom mjestu; osvijetljeni znakovi, osvijetljene natpisne pločice i slično; montažne zgrade	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 95.	Igračke, društvene igre i športski rekviziti; njihovi dijelovi i pribor, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex9506	Palice za golf i njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, grubo oblikovani blokovi za izradu glava za golf štapove mogu se upotrijebiti
ex Poglavlje 96.	Razni gotovi proizvodi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
9601 i 9602	Obradena bjelokost, kost, kornjačevina, rog, jelenji rog, koralj, sedef i ostali materijal životinjskog podrijetla za rezbarenje te proizvodi od tih materijala (uključujući proizvode dobivene oblikovanjem). Obradeni materijali biljnog ili mineralnog podrijetla za rezbarenje i proizvodi od tih materijala; proizvodi oblikovani ili rezbareni od voska, stearina, prirodnih guma ili prirodnih smola ili od masa za modeliranje i ostali oblikovani ili rezbareni proizvodi, ne spomenuti niti uključeni na drugom mjestu; obrađena, nestvrđnuta želatina (osim želatine iz tarifnog broja 3503) i proizvodi od nestvrđnute želatine	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
9603	Metle, četke (uključujući četke što su dijelovi strojeva, aparata ili vozila), ručno pogonjene mehaničke sprave za čišćenje poda, bez motora, četke za paučinu i peruške; pripremljene vezice i snopovi za izradu metli ili četaka; jastučići za nanošenje boje i soboslikarski valjci; brisači prozora, podova i slično (osim onih s valjkom)	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9605	Putni setovi za osobnu toaletu, šivanje ili čišćenje cipela ili odjeće	Svaki proizvod u setu mora zadovoljavati određeno pravilo što vrijedi i kad nije u setu. Međutim, u setu mogu biti proizvodi bez podrijetla, pod uvjetom da njihova ukupna vrijednost ne prelazi 15 % cijene seta franko tvornica
9606	Gumbi, gumbi koji se kopčaju utiskivanjem, gumbi za presvlačenje i ostali dijelovi tih proizvoda; nedovršeni gumbi	Proizvodnja: — iz materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, i — u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9608	Kemijske olovke, flomasteri i ostale olovke s vrhom od poroznog materijala i markeri; nalivpera i ostala pera na punjenje; pera za kopiranje; tehničke olovke; držala za pera, držala za olovke i slična držala; dijelovi (uključujući kape i klipse) prethodno navedenih proizvoda, osim onih iz tarifnog broja 9609	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda. Međutim, pera i njihovi vrhovi iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti
9612	Vrpce za pisaće strojeve ili slične vrpce, natopljene tintom ili drukčije pripremljene za davanje otisaka, neovisno jesu li na svitcima ili u patronama ili ne; jastučići za žigove, neovisno jesu li natopljeni tintom ili ne, sa ili bez kutije	Proizvodnja: — iz materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda, i — u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 70 % cijene proizvoda franko tvornica
961320	Džepni upaljači, plinski, punjivi	Proizvodnja u kojoj ukupna vrijednost upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 9613 ne prelazi 30 % cijene proizvoda franko tvornica

(1)	(2)	(3)
9614	Lule za pušenje (uključujući glave lula) i usnici za cigare ili cigarete, te dijelovi za njih	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 97.	Umjetnine, kolekcionarski predmeti i antikviteti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja osim tarifnog broja proizvoda

⁽¹⁾ Vidjeti uvodnu napomenu 4.2.

⁽²⁾ Za posebne uvjete u vezi „specifičnih procesa” vidjeti uvodne napomene 8.1. i 8.3.

⁽³⁾ Za posebne uvjete u vezi „specifičnih procesa” vidjeti uvodnu napomenu 8.2.

⁽⁴⁾ U slučaju proizvoda što se sastoje od materijala razvrstanih u tarifne brojeve od 3901 do 3906, s jedne strane, i razvrstanih u tarifne brojeve od 3907 do 3911, s druge strane, to se ograničenje primjenjuje samo na onu skupinu materijala koja prevladava po težini proizvoda.

⁽⁵⁾ Za posebne uvjete koji se odnose na proizvode izrađene od mješavina tekstilnih materijala, vidjeti uvodnu napomenu 6.

⁽⁶⁾ Upotreba ovog materijala ograničena je na proizvodnju tkanina koje se koriste za strojeve za izradu papira.

⁽⁷⁾ Vidjeti uvodnu napomenu 7.

⁽⁸⁾ SEMI — Institut za poluvodičku opremu i materijale.

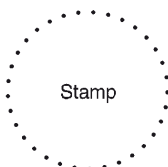
Dodatak III.

OBRAZAC POTVRDE O PROMETU ROBE EUR.1

1. Potvrda o prometu robe EUR.1 ispunjuje se na obrascu čiji se primjerak nalazi u ovom Dodatku. Taj obrazac tiska se na jednom ili više jezika na kojima je sastavljena ova Odluka. Potvrda se ispunjuje na jednom od tih jezika i u skladu s odredbama domaćeg prava zemlje izvoznice, ako je pisana rukom, ispunjuje se tintom i tiskanim slovima.
2. Svaka potvrda mora biti veličine 210 x 297 mm, može se dopustiti odstupanje od plus 8 mm ili minus 5 mm po dužini. Papir mora biti bijeli, dimenzioniran za pisanje, koji ne sadrži mehaničku celulozu i ne smije težiti manje od 25 g/m². Mora imati pozadinu s tiskanim zelenim uzorkom guilloche tako da je očito svako falsificiranje mehaničkim ili kemijskim sredstvima.
3. Zemlje izvoznice mogu rezervirati pravo da same tiskaju potvrde ili ih mogu dati tiskati ovlaštenim tiskarama. U potonjem slučaju svaka potvrda mora uključiti upućivanje na takvo ovlaštenje. Svaka potvrda mora nositi naziv i adresu tiskara ili oznaku kojom se tiskar može identificirati. Također mora nositi serijski broj, tiskan ili ne, koji služi za identificiranje.

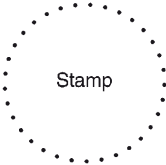
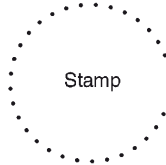
MOVEMENT CERTIFICATE

1. Exporter (name, full address, country)	EUR.1 No A 000.000		
3. Consignee (name, full address, country) (Optional)	See notes overleaf before completing this form		
	2. Certificate used in preferential trade between and (insert appropriate countries, groups of countries or territories)		
	4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Country, group of countries or territory of destination	
6. Transport details (Optional)	7. Remarks		
8. Item number; Marks and numbers; Number and kind of packages ⁽¹⁾ ; Description of goods	9. Gross mass (kg) or other measure (litres, m³, etc.)	10. Invoices (Optional)	
11. CUSTOMS ENDORSEMENT Declaration certified Export document ⁽²⁾ Form No Customs office Issuing country or territory Date (Signature)	12. DECLARATION BY THE EXPORTER I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate. Place and date (Signature)		

⁽¹⁾ Ako roba nije u paketima, navodi se broj predmeta ili napomena 'u rasutom stanju'.

⁽²⁾ Popunjava se samo ako to zahtijevaju propisi zemlje ili područja izvoznika.

13. Request for verification, to:	14. Result of verification
Verification of the authenticity and accuracy of this certificate is requested. (Place and date) Stamp (Signature)	Verification carried out shows that this certificate (*) ☐ was issued by the customs office indicated and that the information contained therein is accurate. ☐ does not meet the requirements as to authenticity and accuracy (see remarks appended). (Place and date) Stamp (Signature) (*) Insert X in the appropriate box.

NAPOMENE

1. U potvrdi se podaci ne smiju brisati niti dopisivati. Kada je potreban ispravak, precrta se prijašnji podatak i dopisuje novi. Svaki takav ispravak mora paraform odobriti onaj tko je izdao potvrdu i ovjeriti carinsko tijelo zemlje ili područja gdje je potvrda izdana.
2. Proizvodi se u potvrdi obvezno upisuju bez proreda, a ispred svakog proizvoda mora biti redni broj. Neposredno nakon zadnjeg proizvoda obvezno se upisuje vodoravna crta. Neispunjen prostor potrebno je precrtati tako da se onemogući naknadno unošenje podataka.
3. Roba mora biti opisana na način uobičajen u trgovini, s dovoljno podataka kako bi se ustanovila vrsta robe.

Dodatak IV.

ZAHTEJ ZA IZDAVANJE POTVRDE O PROMETU ROBE EUR.1

1. Exporter (name, full address, country)	EUR.1 No A 000.000	
	See notes overleaf before completing this form	
	2. Application for a certificate to be used in preferential trade between and (insert appropriate countries or groups of countries or territories)	
3. Consignee (name, full address, country) (Optional)	4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Country, group of countries or territory of destination
	7. Remarks	
6. Transport details (Optional)	8. Item number; Mark and number; Number and kind of packages ⁽¹⁾; Description of goods 9. Gross mass (kg) or other measure (litres, m³, etc.) 10. Invoice (Optional)	

⁽¹⁾ Ako roba nije u paketima, navodi se broj predmeta ili napomena „u rasutom stanju“.

Dodatak V.

IZJAVA IZVOZNIKA

I, the undersigned, exporter of the goods described overleaf,

DECLARE that the goods meet the conditions required for the issue of the attached certificate;

SPECIFY as follows the circumstances which have enabled these goods to meet the above conditions:

.....

.....

.....

.....

SUBMIT the following supporting documents ⁽¹⁾:

.....

.....

.....

.....

UNDERTAKE to submit, at the request of the appropriate authorities, any supporting evidence which these authorities may require for the purpose of issuing the attached certificate, and undertake, if required, to agree to any inspection of my accounts and to any check on the processes of manufacture of the above goods, carried out by the said authorities;

REQUEST the issue of the attached certificate for these goods.

.....
(Place and date)

.....
(Signature)

⁽¹⁾ Na primjer: uvozne isprave, potvrde o prometu robe, računi, izjave proizvođača itd. koje se odnose na proizvode korištene u izradi ili na robu ponovno izvezenu u istom stanju.

Dodatak VI.

IZJAVA O PODRIJETLU

Izjava o podrijetlu čiji je tekst niže naveden mora biti ispisana u skladu s bilješkama. Međutim, bilješke se ne moraju reproducirati.

Španjolska inačica

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial. ... ⁽²⁾.

Češka inačica

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ... ⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v ... ⁽²⁾.

Danska inačica

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... ⁽¹⁾), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... ⁽²⁾.

Njemačka inačica

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... ⁽²⁾ Ursprungswaren sind.

Estonska inačica

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolliameti kinnitus nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ... ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

Grčka inačica

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμσιακής καταγωγής ... ⁽²⁾.

Engleska inačica

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... ⁽²⁾ preferential origin.

Francuska inačica

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾.

Hrvatska inačica

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... ⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ... ⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.

Talijanska inačica

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... ⁽²⁾.

Latvijska inačica

Eksportētājs produktiem, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas pilnvara Nr. ... ⁽¹⁾), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir priekšrocību izcelsme no ... ⁽²⁾.

Litvanska inačica

Šiame dokumente išvardintų produktų eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ... ⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ... ⁽²⁾ preferencinės kilmės produktai.

Mađarska inačica

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... ⁽¹⁾) kijelentem, hogy eltérő jelzés hiányában az áruk kedvezményes ... ⁽²⁾ származásúak.

Malteška inačica

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana nru. ... ⁽¹⁾) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ... ⁽²⁾.

Nizozemska inačica

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... ⁽¹⁾), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn ⁽²⁾.

Poljska inačica

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ... ⁽¹⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... ⁽²⁾ preferencyjne pochodzenie.

Portugalska inačica

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º. ... ⁽¹⁾), declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... ⁽²⁾.

Slovenska inačica

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št ... ⁽¹⁾) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ... ⁽²⁾ poreklo.

Slovačka inačica

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia ... ⁽¹⁾) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... ⁽²⁾.

Finska inačica

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa n:o ... ⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperä tuotteita ⁽²⁾.

Švedska inačica

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr. ... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung ⁽²⁾.

Bugarska inačica

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... ⁽¹⁾) декларира, че освен кдето е отбелязано друго, тези продукти са с ... преференциален произход ⁽²⁾.

Rumunjska inačica

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ... ⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... ⁽²⁾.

..... ⁽³⁾
(Place and date)

..... ⁽⁴⁾
(Signature of the exporter, in addition to the name of the person signing the declaration has to be indicated in clear script)

⁽¹⁾ Kad je izjavu o podrijetlu ispisao ovlašteni izvoznik, broj ovlaštenja ovlaštenog izvoznika mora se upisati u ovom prostoru. Kad izjavu o podrijetlu nije ispisao ovlašteni izvoznik, riječi u zagradama ispuštaju se ili prostor ostaje neispisan.

⁽²⁾ Potrebno je naznačiti podrijetlo proizvoda. Kad se izjava o podrijetlu odnosi u cijelosti ili djelomično na proizvode koji potječu iz Ceute i Melille, izvoznik ih mora jasno naznačiti u dokumentu na kojem je izjava dana simbolima „CM”.

⁽³⁾ Ove naznake mogu se ispustiti ako je podatak sadržan u samoj ispravi.

⁽⁴⁾ U slučajevima kada se od izvoznika ne traži da potpiše, oslobođenje od potpisivanja također podrazumijeva oslobođenje od navođenja imena potpisnika.

Dodatak VII.

IZJAVA DOBAVLJAČA ZA PROIZVODE S PREFERENCIJALNIM PODRIJETLOM

I, the undersigned, declare that the goods listed on this invoice ⁽¹⁾

were produced in ⁽²⁾ and satisfy the rules of origin governing preferential trade between the OCTs and the European Union.

I undertake to make available to the customs authorities, if required, evidence in support of this declaration.

..... ⁽³⁾

..... ⁽⁴⁾

..... ⁽⁵⁾

Note

The abovementioned text, suitably completed in conformity with the footnotes below, constitutes a supplier's declaration. The footnotes do not have to be reproduced.

⁽¹⁾ — Ako se radi samo o određenoj robi navedenoj na računu, ona se mora jasno navesti ili označiti i ta se oznaka mora unijeti u izjavu kako slijedi: '..... navedena na ovom računu i označena proizvedena u'

— Ako se koristi isprava koja nije račun ili prilog računu (vidjeti članak 32. stavak 3.), umjesto riječi 'račun' navodi se naziv dotične isprave Europskoj uniji, državi članici, državi SGP-a ili PZP-a.

⁽²⁾ Europskoj uniji, državi članici, državi SGP-a ili PZP-a. Kada se radi o državi SGP-a ili PZP-a, mora se također uputiti na carinarnicu Europske unije koja eventualno drži bilo koju dotičnu potvrdu EUR.1 navodeći broj odgovarajuće potvrde (odgovarajućih potvrda) te, ako je moguće, odgovarajući broj carinskog unosa.

⁽³⁾ Mjesto i datum.

⁽⁴⁾ Ime i funkcija u društvu.

⁽⁵⁾ Potpis.

Dodatak VIII.

IZJAVA DOBAVLJAČA ZA PROIZVODE KOJI NEMAJU PREFERENCIJALNO PODRIJETLO

I, the undersigned, declare that the goods listed on this invoice (1)

were produced in (2)

and incorporate the following components or materials which do not have APE, OCT or European Union origin for preferential trade:

..... (3) (4) (5)

.....

.....

..... (6)

I undertake to make available to the customs authorities, if required, evidence in support of this declaration.

..... (7) (8)

..... (9)

Napomena

Gore navedeni tekst, primjereno ispunjen u skladu s donjim bilješkama, predstavlja izjavu dobavljača. Bilješke nije potrebno reproducirati.

(1) — Ako se radi samo o određenoj robi navedenoj na računu, ona se mora jasno navesti ili označiti i ta se oznaka mora unijeti u izjavu kako slijedi: „..... navedena na ovom računu i označena proizvedena u”.

— Ako se koristi isprava koja nije račun ili prilog računu (vidjeti članak 32. stavak 3.), umjesto riječi „račun” navodi se naziv dotične isprave.

(2) Europskoj uniji, državi članici, državi SGP-a ili PZP-a.

(3) U svim slučajevima obvezno je dati opis. Opis mora biti odgovarajući i dovoljno detaljan te dopuštati utvrđivanje tarifne klasifikacije dotične robe.

(4) Carinske vrijednosti potrebno je navesti samo ako se zahtijevaju.

(5) Navesti zemlju podrijetla samo ako se zahtijeva. Podrijetlo koje se navodi mora biti povlašteno podrijetlo, sva ostala podrijetla navode se kao „treća zemlja”.

(6) „i podvrgnuti su sljedećoj preradi u [Europskoj uniji] [državi članici] [državi AKP-] [PZP-u][]”, dodaje se s opisom provedene prerade ako se ovaj podatak zahtijeva.

(7) Mjesto i datum.

(8) Ime i funkcija u društvu.

(9) Potpis.

*Dodatak IX.***Potvrda o informacijama**

1. Obrazac potvrde o informacijama iz ovog Dodatka koristi se i tiska na jednom od službenih jezika na kojima je sastavljen ovaj Sporazum i u skladu s odredbama domaćeg prava zemlje izvoznice ili izvoznog područja. Potvrde o informacijama ispunjavaju se na jednom od tih jezika; ako su pisane rukom, ispunjavaju se tintom i tiskanim slovima. Imaju serijski broj, tiskan ili ne, prema kojem se mogu identificirati.
2. Svaka potvrda mora biti veličine 210 x 297 mm, može se dopustiti odstupanje od plus 8 mm ili minus 5 mm u dužini. Papir mora biti bijeli, dimenzioniran za pisanje, koji ne sadrži mehaničku celulozu i ne smije težiti manje od 25 g/m².
3. Nacionalni administratori mogu rezervirati pravo da sami tiskaju obrasce ili ih mogu dati tiskati ovlaštenim tiskarama. U potonjem slučaju svaki obrazac mora uključiti upućivanje na takvo ovlaštenje. Obrasci nose naziv i adresu tiskara ili oznaku kojom se tiskar može identificirati.

1. Dobavljač ⁽¹⁾		POTVRDA O INFORMACIJAMA kojom se izdaje POTVRDA O PROMETU ROBE za povlašteno trgovanje između	
2. Primateelj ⁽¹⁾		EUROPSKE UNIJE i PZP-a	
3. Obradivač ⁽¹⁾		4. Država u kojoj je izvršena izrada ili obrada	
6. Carinarnica za uvoz ⁽¹⁾		5. Za službenu uporabu	
7. Izvozna isprava ⁽²⁾ Obrazac N° Serija Datum			
ROBA POSLANA ODREDIŠNIM DRŽAVAMA ČLANICAMA			
8. Oznake, brojevi, količina i vrsta pakiranja	9. Tarifni broj ili podbroj Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označavanja robe (broj „HS”)	10. Količina ⁽³⁾	
		11. Vrijednost ⁽⁴⁾	
KORIŠTENA UVEZENA ROBA			
12. Tarifni broj ili podbroj Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označavanja robe (oznaka „HS”)	13. Zemlja podrijetla	14. Količina ⁽³⁾	15. Vrijednost ⁽²⁾ ⁽⁵⁾
16. Priroda izvršene izrade ili obrade			
17. Napomene			
18. CARINSKA POTVRDA Ovjerena deklaracija: Isprava: Obrazac: N° Carinarnica Datum (Potpis)		19. IZJAVA DOBAVLJAČA Ja, dolje potpisani, izjavljujem da su informacije u ovoj potvrdi točne. (Mjesto) (Datum) (Potpis)	

ZAHTJEV ZA PROVJERU	REZULTAT PROVJERE
Dolje potpisani carinski službenik zahtijeva provjeru vjerodostojnosti i točnosti ove potvrde o informacijama	Provjerom je ustanovljeno ⁽¹⁾
	a) da je ovu potvrdu izdala navedena carinarnica i da su podaci u njoj točni (*);
	b) da ova potvrda ne ispunjava potrebne uvjete u pogledu vjerodostojnosti i točnosti (vidjeti napomene u prilogu). (*)
(Mjesto i datum)	(Mjesto i datum)
	
(Potpis službenika)	(Potpis službenika)
	(*) Izbrisati nepotrebne točke.

NAPOMENE

⁽¹⁾ Naziv pojedinca ili poduzeća i puna adresa.⁽²⁾ Neobvezan podatak.⁽³⁾ Kg, hl, m³ ili druga količinska oznaka.⁽⁴⁾ Smatra se da paketi čine cjelinu s robom koja je u njima sadržana. Međutim, ova se odredba ne primjenjuje na pakete koji nisu uobičajene vrste za zapakirane proizvode i koji imaju vlastiti rok valjanosti, neovisno o njihovoj funkciji pakiranja.⁽⁵⁾ Vrijednost se mora naznačiti u skladu s odredbama o pravilima o podrijetlu.

Dodatak X.

OBRAZAC ZA PRIJAVU ODSUPANJA

1. KOMERCIJALNI OPIS DOVRŠENOG PROIZVODA 1.1. Carinska klasifikacija (oznaka HS)	2. KOMERCIJALNI OPIS MATERIJALA IZ TREĆE ZEMLJE 2.1. Carinska klasifikacija (oznaka HS)
3. PREDVIĐENA GODIŠNJA KOLIČINA IZVOZA U UNIJU (TEŽINA, BROJ KOMADA, METARA ILI DRUGE JEDINICE)	4. VRIJEDNOST DOVRŠENIH PROIZVODA
5. VRIJEDNOST MATERIJALA IZ TREĆE ZEMLJE	6. PODRIJETLO MATERIJALA IZ TREĆE ZEMLJE
7. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE NE MOŽE UDOVOLJITI PRAVILU O PODRIJETLU ZA DOVRŠENI PROIZVOD	8. TRAJANJE TRAŽENOG ODSUPANJA od do
9. MOGUĆI RAZVOJ DOGAĐAJA ZA PREVLAĐAVANJE POTREBE ZA ODSUPANJEM	10. INFORMACIJE O DRUŠTVU Struktura kapitala u dotičnom poduzeću/Iznos izvršenih/predviđenih ulaganja/Zaposleno osoblje/očekivano zapošljavanje osoblja

Dodatak XI.

ZAHTEJ ZA STJECANJE STATUSA OVLAŠTENOG IZVOZNIKA

1. Ime, puna adresa i zemlja izvoznika (*nepovjerljivo*)

2. Kontakt podaci uključujući prema potrebi telefonski broj, faks i adresu e-pošte (*povjerljivo*)

3. Opis aktivnosti navodeći je li glavna aktivnost proizvodnja ili trgovina (*nepovjerljivo*) i, prema potrebi, industrijski postupak (*povjerljivo*).

4. Indikativni opis robe koja ispunjuje uvjete za povlašteni tretman, uključujući indikativni popis četveroznamenkastih tarifnih brojeva prema Harmoniziranom sustavu (ili poglavlja, ako roba kojom se trguje potpada u više od dvadeset tarifnih brojeva prema Harmoniziranom sustavu).

5. Obvezujuća izjava izvoznika

Dolje potpisani ovime izjavljuje da su gore navedeni podaci točni i:

- potvrđuje da prijašnja registracija nije povučena i, u slučaju da je to potrebno, potvrđuje da je stanje koje je dovelo do takvog povlačenja popravljeno,
- obvezuje se sastaviti izjave o podrijetlu samo za robu koja ispunjuje uvjete za povlašteni tretman i poštuje pravila o podrijetlu navedenima za tu robu u ovom Prilogu,
- obvezuje se održavati vođenje odgovarajuće trgovačke računovodstvene evidencije za proizvodnju/dobavu robe koja ispunjuje uvjete za povlašteno postupanje i čuvati ju najmanje tri godine od kraja godine u kojoj je dana izjava o podrijetlu,
- obvezuje se prihvatiti nadzor točnosti svojih izjava o podrijetlu, uključujući provjeru računovodstvene evidencije i posjete Komisije ili tijela država članica njegovih prostora,
- obvezuje se podnijeti zahtjev za brisanje iz evidencije registriranih izvoznika ako više ne ispunjuje uvjete za izvoz bilo koje robe u okviru ove Odluke ili više ne namjerava izvoziti takvu robu.

Mjesto, datum i potpis ovlaštenog potpisnika; oznaka i/ili naziv

6. Prethodni specifični i informirani pristanak izvoznika za objavu njegovih/njezinih osobnih podataka na internetu

Dolje potpisani ovime prima na znanje da se navedeni podaci mogu pohraniti u bazu podataka Komisije i da su dostupni javnosti putem interneta s izuzećem povjerljivih podataka koji su u ovom zahtjevu označeni kao povjerljivi. Prihvata objavu i otkrivanje ovih podataka putem interneta. Dolje potpisani može povući svoj pristanak za objavu ovih podataka putem interneta tako da pošalje [poruku e-pošte, faks, pismeni dopis] na sljedeću adresu:

.....
Mjesto, datum i potpis ovlaštenog potpisnika; oznaka i/ili naziv

7. Polje ispunjava službeno tijelo

Podnositelj zahtjeva registriran je pod sljedećim brojem:

Broj registracije:

Datum registracije:

Razdoblje valjanosti od:

Potpis i pečat:

Važna napomena za podnositelja zahtjeva: *Napominje se da će se svi podaci označeni kao „nepovjerljivo” uključiti u bazu podataka koja dostupna javnosti; podacima označenima kao „povjerljivo” pristup će imati nadležna službena tijela i nadležna tijela Unije i njenih država članica*

Dodatak XII.

IZJAVA O PODRIJETLU

Sastaviti na bilo kojoj komercijalnoj ispravi na kojoj je prikazano ime i puna adresa izvoznika i primatelja kao i opis robe i datum izdavanja ⁽¹⁾

Francuska inačica

L'exportateur (Numéro d'exportateur enregistré – excepté lorsque la valeur des produits originaires contenus dans l'envoi est inférieure à EUR 10 000 ⁽²⁾) des produits couverts par le présent document déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽³⁾ au sens des règles d'origine de la Décision d'association des pays et territoires d'outre-mer et que le critère d'origine satisfait est ... ⁽⁴⁾

Engleska inačica

The exporter (Number of Registered Exporter – unless the value of the consigned originating products does not exceed EUR 10 000 ⁽²⁾) of the products covered by this document declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin ⁽³⁾ according to rules of origin of the Decision on the association of the overseas countries and territories and that the origin criterion met is ... ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ Ako izjava o podrijetlu zamjenjuje drugu izjavu u skladu s člankom 48. ovog Priloga, to treba naznačiti i također navesti datum izdavanja izvorne izjave.

⁽²⁾ Ako izjava o podrijetlu zamjenjuje drugu izjavu, sljedeći posjednik robe koji oblikuje takvu izjavu mora navesti svoje ime i punu adresu čemu slijedi „acting on the basis of the statement on origin made out by [name and full address of the exporter in the OCT], registered under the following number [Number of Registered Exporter of the exporter in the OCT]”.

⁽³⁾ Navesti državu podrijetla proizvoda. Ako se izjava o podrijetlu odnosi djelomično ili u cijelosti na proizvode podrijetlom iz Ceute i Melille u smislu članka 62. ovog Priloga, izvoznik ih mora jasno naznačiti na ispravi na kojoj se izjava sastavlja simbolima „CM”.

⁽⁴⁾ Proizvodi dobiveni u cijelosti: upisati slovo „P”; proizvodni dostatno obrađeni ili prerađeni: upisati slovo „W” čemu slijedi četveroznamenkasti tarifni broj Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označivanja robe (Harmonizirani sustav) izvezenog proizvoda (primjer „W” 9618); prema potrebi, gore navedeno zamjenjuje se jednim od sljedećih navoda: „EU cumulation”, „OCT cumulation”, „cumulation with EPA country”, „extended cumulation with country x” ili „Cumul UE”, „cumul OCT”, „cumul avec pays APE”, „cumul étendu avec le pays x”.

Dodatak XIII.

Materijali isključeni iz odredbi kumulacije navedih u članku 8. ovog priloga do 1. listopada 2015.

šifra HS/CN	Opis
1701	Šećer od šećerne trske ili šećerne repe i kemijski čista saharoza, u krutom stanju.
1702	Ostali šećeri, uključujući kemijski čistu laktozu, maltozu, glukozu i fruktozu, u krutom stanju; šećerni sirupi bez dodatnih aroma i boja; umjetni med, neovisno je li pomiješan s prirodnim medom ili ne; karamel.
ex 1704 90 odgovara 1704 90 99	Proizvodi od šećera bez kakaa (osim gume za žvakanje; sladni ekstrakt koji sadrži više od 10 % masenog udjela saharoze, ali nikakve druge dodane tvari; bijela čokolada; paste, uključujući marcipan u neposrednim pakiranjima neto težine od 1 kg ili više; pastile za grlo i dražeje protiv kašlja; drugi sa šećerom prevučeni proizvodi; proizvodi od gume i želea, uključujući voćne paste u obliku šećernih proizvoda; kuhani slatkiši; mliječ karamele; karamele i slični slatkiše; stlačene tablete)
ex 1806 10 odgovara 1806 10 30	Kakao u prahu koji sadrži 65 % ili više, ali manje od 80 % masenog udjela saharoze (uključujući invertni šećer izraženim kao saharoza) ili izoglukoze izražene kao saharoza
ex 1806 10 odgovara 1806 10 90	Kakao u prahu koji sadrži 80 % ili više masenog udjela saharoze (uključujući invertni šećer izražen kao saharoza) ili izoglukoze izražene kao saharoza
ex 1806 20 odgovara 1806 20 95	Prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao u blokovima, pločama ili šipkama mase veće od 2 kg ili u tekućem stanju, u obliku pasti, praha, granula ili drugih sipkih oblika u spremnicima ili neposrednim pakiranjima mase veće od 2 kg (osim kakaa u prahu, pripravaka koji sadrže 18 % ili više masenog udjela kakao maslaca ili koji sadrže 25 % ili više kakao maslaca u kombinaciji s mliječnom masti; čokoladno mlijeko u prahu; preljevi s okusom čokolade; čokolada i čokoladni proizvodi; šećerni proizvodi i njihovi nadomjesci od proizvoda koji nadomještaju šećer i sadrže kakao; namazi koji sadrže kakao; pripravci za pripremu pića koji sadrže kakao)
ex 1901 90 odgovara 1901 90 99	Prehrambeni proizvodi od brašna, grube krupice, škroba ili ekstrakta slada koji ne sadrže kako ili ne sadrže manje od 40 % masenog udjela kakaa izračunato na u potpunosti odmašćenju osnovi, ne spomenuto ili uključeno na drugom mjestu, prehrambeni proizvodi iz proizvoda iz tarifnih brojeva od 0401 do 0404 što ne sadrže kakao ili ne sadrže manje od 5 % masenog udjela kakaa izračunato na u potpunosti odmašćenju osnovi, ne spomenuto ili uključeno na drugom mjestu (osim hrane koja sadrži manje od 1,5 % mliječne masti, 5 % saharoze (uključujući invertni šećer) ili izoglukoze, 5 % glukoze ili škroba; prehrambeni proizvodi u prahu iz proizvoda iz tarifnih brojeva od 0401 do 0404; pripravci za dječju prehranu u pakiranjima za maloprodaju; mješavine i tijesta za pripremu pekarskih proizvoda iz tarifnog broja 1905)
ex 2101 12 odgovara 2101 12 98	Pripravci na temelju kave (osim ekstrakata, esencija i koncentrata kave i pripravaka na temelju tih ekstrakata, esencija ili koncentrata)
ex 2101 20 odgovara 2101 20 98	Pripravci na temelju čaja ili maté-čaja (osim ekstrakata, esencija i koncentrata čaja ili maté-čaja ili pripravaka na temelju tih ekstrakata, esencija ili koncentrata)
ex 2106 90 odgovara 2106 90 59	Aromatizirani i obojeni šećerni sirupi (osim izoglukoznog, laktoznog, glukoznog i maltodekstrinskog sirupa)
ex 2106 90 odgovara 2106 90 98	Prehrambeni proizvodi ne spomenuti ili uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinastih tvari; mješavine alkoholnih pripravaka, osim onih na temelju mirisnih tvari koje se koriste za proizvodnju pića; aromatizirani ili obojeni šećerni sirupi; pripravci s udjelom većim od 1,5 % mliječne masti, 5 % saharoze ili izoglukoze, 5 % glukoze ili škroba)
ex 3302 10 odgovara 3302 10 29	Pripravci na temelju mirisnih tvari koje se koriste kao sirovine u industriji pića što sadrže sve svojstvene mirisne tvari za pića sa stvarnim volumnim udjelom alkohola od manjim od 0,5 % (osim pripravaka s udjelom većim od 1,5 % mliječne masti, 5 % saharoze ili izoglukoze, 5 % glukoze ili škroba)

PRILOG VII.

PRIVREMENO POVLAČENJE POVLASTICA

Članak 1.

Načela koja se odnose na povlačenje povlastica

1. Povlaštenu režim predviđen u članku 43. ove Odluke može se privremeno povući u pogledu svih ili određenih proizvoda s podrijetlom iz PZP-a u slučajevima:

- (a) prijevare;
 - (b) nepravilnosti ili sustavnog nepoštovanja pravila o podrijetlu proizvoda ili neosiguravanja njihovog poštovanja i postupaka koji se na njih odnose; ili
 - (c) nepružanje administrativne suradnje navedene u stavku 2. ovog članka glave V. Priloga VI. potrebne za provedbu i utvrđivanje režima navedenog u člancima od 43. do 49. ove Odluke.
2. Administrativna suradnja navedena u stavku 1. zahtijeva, među ostalim, da PZP:
- (a) obavješćuje Komisiju i ažurira podatke potrebne za provedbu pravila o podrijetlu i njihovo utvrđivanje;
 - (b) na zahtjev carinskih tijela država članica, pomaže Uniji provedbom naknadne provjere podrijetla robe i pravodobno obavješćuje o njenim rezultatima;
 - (c) provodi ili osigurava odgovarajuće provjere kako bi se utvrdilo i spriječilo kršenje pravila o podrijetlu;
 - (d) u koordinaciji i uskoj suradnji s nadležnim tijelima država članica pomaže Uniji omogućujući Komisiji provedbu provjere Unije na području PZP-a kako bi se provjerila vjerodostojnost isprava ili točnost podataka potrebnih za odobrenje pogodnosti režima navedenog u članku 43. ove Odluke;

(e) poštuje ili osigurava poštovanje pravila o podrijetlu u pogledu kumulacije, u smislu članaka od 7. do 10. Priloga VI.;

(f) pomaže Uniji u provjeri provedbe ako postoji vjerojatnost prijevare u pogledu podrijetla. Postojanje prijevare može se pretpostaviti ako uvoz proizvoda u okviru povlaštenog režima predviđenog u ovoj Odluci masovno prelazi uobičajene razine izvoza PZP-a korisnika.

Članak 2.

Povlačenje povlaštenog režima

1. Komisija može privremeno povući povlaštenu režim predviđen u ovoj Odluci u pogledu svih ili određenih proizvoda s podrijetlom u korisnika PZP-a u, ako se smatra da postoji dovoljno dokaza o opravdanosti privremenog povlačenja zbog razloga navedenih u stavcima 1. i 2. članka 1. ovog Priloga, pod uvjetom da je prvo:

- (a) savjetovala s Odborom navedenim u članku 10. Priloga VIII. u skladu s postupkom navedenim u članku 3. stavku 2. ovog Priloga;
- (b) pozvala države članice da poduzmu potrebne mjere opreznosti kako bi zaštitile financijske interese Unije i/ili osiguralo ispunjavanje obveza zemlje korisnika; i
- (c) objavila obavijest u *Službenom listu Europske unije* navodeći da postoje razlozi za opravdanu sumnju o primjeni povlaštenog režima i/ili ispunjavanje obveza zemlje korisnice što može dovesti u pitanje pravo na nastavak uživanja pogodnosti odobrene ovom Odlukom.

Komisija obavješćuje dotični(-e) PZP(-ove) o bilo kojoj odluci donesenoj u skladu s ovim stavkom prije nego što stupi na snagu. Komisija također obavješćuje Odbor naveden u članku 10. Priloga VIII.

2. Razdoblje privremenog povlačenja nije dulje od šest mjeseci. Po završetku tog razdoblja Komisija odlučuje prekida li privremeno povlačenje nakon obavješćivanja Odbora navedenog u članku 10. Priloga VIII. ili produžuje razdoblje privremenog povlačenja u skladu s postupkom privremenog povlačenja u skladu s postupkom navedenom u stavku 1. ovog članka.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o svim odgovarajućim podacima koji mogu opravdati povlačenje povlastica, njegovo produženje ili njegov prekid.

Članak 3.

Odborski postupak

1. Za potrebe provedbe članka 2. ovog Priloga Komisiji pomaže Odbor naveden u članku 10. Priloga VIII.

2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

PRILOG VIII.

SIGURNOSNE I NADZORNE MJERE

Članak 1.

Definicije koje se odnose na sigurnosne i nadzorne mjere

Za potrebe provedbe članaka od 2. do 10. ovog Priloga koji se odnose na nadzorne i sigurnosne mjere:

- (a) „slični proizvod” znači proizvod koji je identičan, to jest sličan na svaki način promatranom proizvodu ili, ako takav proizvod ne postoji, drugom proizvodu koji, iako nije sličan na svaki način, sadrži karakteristike koje snažno nalikuju promatranim proizvodima;
- (b) „zainteresirana strana” znači strane uključene u proizvodnju, distribuciju i/ili prodaju uvoznih proizvoda navedenih u članku 2. stavku 1. ovog Priloga ili sličnih ili izravno konkurentskih proizvoda;
- (c) „ozbiljne razlike” postoje kada se gospodarska i/ili financijska situacija proizvođača iz Unije pogoršava.

Članak 2.

Načela sigurnosnih mjera

1. Ako se proizvod s podrijetlom iz PZP-a naveden u članku 43. ove Odluke uvozi u količinama i/ili po cijeni koja uzrokuje ili prijeti uzrokovanjem ozbiljnih poteškoća proizvođačima Unije sličnih ili izravno konkurentskih proizvoda, mogu se poduzeti sigurnosne mjere u skladu s niže navedenim odredbama.
2. Za potrebe provedbe stavka 1. prednost imaju mjere koje bi najmanje ugrozile funkcioniranje pridruživanja. Te se mjere ograničavaju samo na ono što je nužno kako bi se otklonile nastale poteškoće. One ne smiju premašiti povlačenje povlaštenog tretmana dodijeljenog ovom Odlukom.
3. Kada se sigurnosne mjere poduzmu ili izmijene, posebna se pažnja pridaje interesima uključenih PZP-ova.

Članak 3.

Pokretanje postupaka

1. Komisija ispituje trebaju li se poduzeti sigurnosne mjere ako postoje dostatni *prima facie* dokazi da su uvjeti članka 2. ovog Priloga ispunjeni.
2. Istraga se pokreće na zahtjev države članice, bilo koje pravne osobe ili bilo kojeg udruženja koje nema pravnu osobnost, djeluje u ime proizvođača Unije ili na inicijativu Komisije,

ako je Komisiji očigledno da postoje dostatni *prima facie* dokazi utvrđeni na temelju faktora navedenih u članku 2. ovog Priloga, kako bi se opravdalo takvo pokretanje. Zahtjev za pokretanje istrage sadrži dokaze da su uvjeti za nametanje sigurnosnih mjera navedenih u članku 2. ovog Priloga ispunjeni. Zahtjev se podnosi Komisiji. Komisija proučava, koliko je to moguće, točnost i dostatnost dokaza pruženih u zahtjevu za utvrđivanje postojanja dostatnih dokaza kako bi se opravdala istraga.

3. Ako je očigledno postojanje dostatnih *prima facie* dokaza za opravdanje postupka, Komisija objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije*. Postupak se pokreće u roku od jednog mjeseca nakon što je zahtjev primljen sukladno stavku 2. Ako se pokrene istraga, obavijest pruža sve potrebne pojedinosti o postupku i rokovima, uključujući mogućnost pružanja pomoći povjerenika za saslušanje Opće uprave za trgovinu Europske komisije.

4. Pravila i postupci koji se odnose na provedbu istrage utvrđuju se u članku 4. ovog Priloga.

5. Ako tijela PZP-ova to zatraže i ne dovodeći u pitanje rokove navedene u ovom članku, organizira se trostrano savjetovanje navedeno u članku 14. ove Odluke. Rezultat trostranog savjetovanja prenosi se savjetodavnom odboru.

Članak 4.

Istrage

1. Istrage Nakon pokretanja postupka Komisija započinje istragu. Razdoblje utvrđeno u stavku 3. započinje na dan objave odluke o pokretanju istrage u *Službenom listu Europske unije*.
2. Komisija može zatražiti države članice da dostave podatke, a države članice poduzimaju potrebne korake kako bi takav zahtjev postao važeći. Ako su podaci od općeg interesa i nisu povjerljivi u smislu članka 9. ovog Priloga, dodaju se nepovjerljivim dokumentima kako je predviđeno u stavku 8.

3. Istraga se zaključuje u roku od dvanaest mjeseci nakon njenog pokretanja.

4. Komisija zahtijeva sve podatke koje smatra potrebnim za donošenje odluke u pogledu uvjeta utvrđenih u članku 2. ovog Priloga i, kada se smatra potrebnim, nastoji provjeriti te podatke.

5. U istrazi Komisija procjenjuje sve odgovarajuće objektivne faktore koji se mogu količinski odrediti, a koji utječu na situaciju u industriji Unije, posebno, tržišni udio, promjenu razine prodaje, proizvodnju, produktivnost, korištenje kapaciteta, dobit i gubitke te zapošljavanje. Ovaj popis nije konačan i Komisija može uzeti u obzir druge odgovarajuće faktore.

6. Zainteresirane strane koje su istupile unutar razdoblja utvrđenog u obavijesti objavljenoj u *Službenom listu Europske unije* i predstavnici dotičnog PZP-a mogu, na pismeni zahtjev, provjeriti sve podatke dostupne Komisiji u vezi s istragom, koji nisu unutarnji dokumenti koje su pripremila tijela Unije ili država članica, pod uvjetom da su podaci bitni za predstavljanje njihovog slučaja i nisu povjerljivi u smislu članka 9. ovog Priloga te da ih Komisija koristi u istrazi. Zainteresirane strane koje su istupile mogu iznijeti svoja stajališta o podacima Komisiji. Ta stajališta uzimaju se u obzir ako ih podupiru dostatni prima facie dokazi.

7. Komisija osigurava da su svi podaci i statistički podaci koji se koriste za istragu dostupni, razumljivi, transparenti i dokazivi.

8. Komisija sasluša zainteresirane strane, posebno ako su podnijele pismeni zahtjev unutar razdoblja utvrđenog u obavijesti objavljenoj u *Službenom listu Europske unije*, dokazujući da bi rezultat istrage mogao utjecati na njih i da postoje posebni razlozi zbog kojih trebaju usmeno predstaviti svoj slučaj. Komisija sasluša takve strane više puta ako postoje posebni razlozi zbog kojih ih se treba ponovno saslušati.

9. Ako podaci nisu dostavljeni unutar vremenskog ograničenja koje je utvrdila Komisija ili je istraga znatno otežana, rezultati se mogu temeljiti na dostupnim činjenicama. Ako Komisija utvrdi da je bilo koja zainteresirana strana ili treća strana dostavila lažne ili zavaravajuće podatke, ne uvažava te podatke i može upotrijebiti dostupne podatke.

10. Komisija pismeno obavješćuje dotični PZP o pokretanju istrage.

Članak 5.

Prethodne nadzorne mjere

1. Proizvodi s podrijetlom u PZP-ovima navedenim u članku 41. ove Odluke mogu biti podložni posebnom nadzoru.

2. Prethodne nadzorne mjere Komisija donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenom u članku 10. ovog Priloga.

3. Prethodne nadzorne mjere imaju ograničeno razdoblje valjanosti. Osim ako nije drugačije predviđeno, prestaju vrijediti na kraju drugog šestomjesečnog razdoblja koje slijedi prvih šest mjeseci nakon uvođenja mjere.

4. Komisija i nadležna tijela PZP-ova osiguravaju učinkovitost nadzornih mjera uvođenjem načina administrativne suradnje utvrđenih u prilogima VI. i VII.

Članak 6.

Nametanje privremenih sigurnosnih mjera

1. Na temelju propisno opravdane žurnosti koja se odnosi na pogoršanje gospodarske i/ili financijske situacije proizvođača iz Unije koja se može teško popraviti mogu se nametnuti privremene mjere. Privremene mjere ne primjenjuju se dulje od 200 dana. Privremene nadzorne mjere Komisija donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenom u članku 10. ovog Priloga. U slučajevima nužnih razloga za žurnost Komisija odmah donosi primjenjive privremene sigurnosne mjere u skladu s postupkom navedenim u članku 10. ovog Priloga.

2. Ako privremene sigurnosne mjere stupe izvan snage jer istraga pokazuje da uvjeti utvrđeni u članku 2. nisu ispunjeni, carine prikupljene kao rezultat tih privremenih mjera automatski se otplaćuju.

Članak 7.

Nametanje konačnih mjera

1. Ako konačno utvrđene činjenice dokazuju da uvjeti utvrđeni u članku 2. nisu ispunjeni, Komisija donosi odluku kojom se prekida istraga i postupak u skladu s ispitnim postupkom navedenom u članku 4. ovog Priloga Komisija uz dužno poštovanje zaštite povjerljivih podataka u smislu članka 9. objavljuje izvješće koje iznosi svoje rezultate i utemeljene zaključke donesene na temelju svih bitnih činjenica i pravu.

2. Ako konačno utvrđene činjenice dokazuju da su uvjeti utvrđeni u članku 2. ispunjeni, Komisija donosi odluku kojom se nameću konačne sigurnosne mjere u skladu s ispitnim postupkom navedenom u članku 4. Komisija uz dužno poštovanje zaštite povjerljivih podataka u smislu članka 9. objavljuje izvješće koje sadrži sažetak materijalnih činjenica i razmatranja bitna za odluku i odmah obavješćuju tijela PZP-a o odluci o poduzimanju potrebnih sigurnosnih mjera

Članak 8.

Trajanje i pregled sigurnosnih mjera

1. Sigurnosna mjera ostaje na snazi samo u vremenskom razdoblju potrebnom za sprečavanje ili popravljavanje ozbiljne povrede i za omogućivanje prilagodbe. To razdoblje ne traje dulje od tri godine, osim ako se ne produži u skladu sa stavkom 2.

2. Početno razdoblje trajanja sigurnosne mjere može se iznimno produljiti za najviše dvije godine pod uvjetom da je utvrđeno da je sigurnosna mjera nastavi i dalje potrebna za sprečavanje ili popravljivanje ozbiljnih poteškoća.

3. Svakom produljenju sukladno stavku 2. prethodi istraga na zahtjev države članice, pravne osobe ili bilo kojeg udruženja koje nema pravnu osobnost, koje djeluje u ime industrije Unije ili na inicijativu Komisije ako postoje dostatni *prima facie* dokazi da je sigurnosna mjera i dalje potrebna.

4. Pokretanje istrage objavljuje se u skladu s člankom 4., a sigurnosna mjera ostaje na snazi u očekivanju rezultata istrage. Istraga i odluka u pogledu produljenja sukladno stavku 2. ovog članka provode se u skladu s člancima 6. i 7.

Članak 9.

Povjerljivost

1. Povjerljivost Podaci primljeni sukladno ovoj Odluci koriste se samo za zatraženu svrhu. Povjerljivi podaci i podaci dostavljeni podaci primljeni na temelju povjerljivosti sukladno ovoj Odluci objavljuju se bez posebnog dopuštenja dobavljača takvih podataka.

2. Svaki zahtjev za povjerljivost navodi razloge zbog kojih su podaci povjerljivi. Međutim, ako dobavljač podataka općenito ili u obliku sažetka ne želi javno objaviti podatke ni ovlastiti

njihovo objavljivanje i, ako upućuju na neopravdanost zahtjeva za povjerljivost, dotični podaci mogu se zanemariti.

3. Podaci se u svakom slučaju smatraju povjerljivim ako njihovo otkrivanje može imati znatno negativan učinak na dobavljača ili izvor takvih podataka.

4. Stavci od 1. do 4. ne sprečavaju pozivanje tijela Unije na opće podatke, posebno na razloge na kojima se donesene odluke sukladno ovoj Odluci temelje. Međutim, ta tijela uzimaju u obzir legitimne interese dotičnih fizičkih i pravnih osoba da se njihove poslovne tajne ne bi smjele otkrivati.

Članak 10.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže Odbor ustanovljen člankom 4. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 260/2009 ⁽¹⁾. Navedeni odbor je Odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak, primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

4. Pri upućivanju na ovaj stavak, primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 zajedno s njezinim člankom 4.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 260/2009 od 26. veljače 2009. o zajedničkim pravilima o uvozu (SL L 84, 31.3.2009., str. 1.).

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) omogućuje izravan i besplatan pristup zakonodavstvu Europske unije. Ta stranica omogućuje pregled *Službenog lista Europske unije*, kao i Ugovora, zakonodavstva, sudske prakse i pripremljenih akata.

Više obavijesti o Europskoj uniji može se pronaći na stranici: <http://europa.eu>

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HR